

ΤΕΙ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ: "Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΜΕ
ΣΤΟΧΟ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΚΑΘΕΔΡΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΟ"**

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2001

**ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ: 1.- ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗΣ Ι. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ
2.- ΚΑΝΑΚΑΣ Α. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ**

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΦΗΣ	3300
----------------------	------

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I.- Περίληψη.....	2
II.- Εισαγωγή	5
III.- Ιστορική Αναδρομή.....	8
IV.- Αλβανία.....	11
V.- Βουλγαρία.....	20
VI.- Γιουγκοσλαβία.....	38
VII.- Ρουμανία.....	56
VIII.- ΠΓΔΜ.....	68
IX.- Κροατία.....	81
X.- Σλοβενία.....	87
XI.- Ένα άρθρο για την Βοσνία	90
XII.- Τουρκία.....	93
XIII.- Επίλογος.....	103
XIV.- Πίνακες.....	107

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η χώρα μας , όντας χώρα η οποία γεωγραφικά ανήκει στην Βαλκανική Χερσόνησο , είναι η μόνη μέχρι στιγμής που κατάφερε να πραγματοποιήσει το όνειρο κάθε Βαλκανικής Χώρας, που είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση . Η Ελλάδα έχοντας κάνει σημαντική πρόοδο τα τελευταία χρόνια σε οικονομικό επίπεδο , βρέθηκε ξαφνικά , εξαιτίας της εξαθλίωσης και της τραγικής αποδυνάμωσης των υπολοίπων Βαλκανίων , παρόλο που είναι η τελευταία οικονομικά χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ,σε μια τεράστια πρόκληση.Την ανάδειξή της , ως πρώτη δύναμη της περιοχής , πολιτικά και οικονομικά και με μεγάλες δυνατότητες επιροής.

Μπροστά λοιπόν , σε αυτήν την πρόκληση που ανοίγεται μπροστά μας, τα Βαλκάνια και όλες οι χώρες που τα αποτελούν , οφείλουν να συνεργαστούν μαζί μας , με στόχο την σταθερότητα , την συνεργασία , την ειρήνη και την οικονομική πρόοδο.Όλες οι Βαλκανικές Χώρες , επιδιώκουν να γίνουν πλήρη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης , και η Ελλάδα μπορεί να τις βοηθήσει προς αυτήν την κατεύθυνση.

Η Αλβανία , προσπαθεί να ανασυνταχθεί οικονομικά αλλά και πολιτικά , ξεφεύγοντας από τον τίτλο της φτωχότερης χώρας στην Ευρώπη.Δυστυχώς, όμως οι πολιτικές ηγεσίες της , προσπαθούν μέσω της ανύψωσης του εθνικού φρονήματος των πολιτών της , να “κρύψουν” , όσο αυτό γίνεται, τα σοβαρότερα προβλήματα , που καθιστούν προβληματική ακόμα και την επιβίωση στην χώρα αυτή.

Η Νέα Γιουγκοσλαβία , γλύφει ακόμα τις πληγές της από τους βομβαρδισμούς του Κοσόβου, προσπαθεί να σχηματίσει μια διαφορετική πολιτική ηγεσία γυρίζοντας οριστικά μια σελίδα της ιστορίας της , τον Σ.Μιλόσεβιτς, που την πλήγωσε τόσο όσο και το ΝΑΤΟ με τις επεμβάσεις του.

Αποτελεί , το μεγάλο στοίχημα της Ελλάδας , η οποία περιμένει πολλά από τους παραδοσιακούς συμμάχους της , τους Σέρβους, προς την κατεύθυνση της ομαλοποίησης της έκρυθμης κατάστασης των τελευταίων χρόνων στην περιοχή.

Η Βουλγαρία επίσης , προσπαθεί να σταθεροποιηθεί πολιτικά , για να μπορέσει να ακολουθήσει τον δρόμο της ανάπτυξης , ξεπερνώντας τα ψυχολογικά σύνδρομα κατωτερότητας έναντι Τουρκίας και Ελλάδας.

Η Ρουμανία , βρίσκεται σε πολύ καλύτερη κατάσταση από τις υπόλοιπες που αναφέραμε, η φτώχεια όμως είναι μια σκόπελος που θα χρειαστεί πολύ προσπάθεια για να ξεπεραστεί.

Τέλος η Κροατία και η Σλοβενία , έχουν καταφέρει να μπουν σε ένα έντονα αναπτυξιακό δρόμο,έχοντας πάρει προβάδισμα για την ένταξή τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τα Σκόπια , αποτελούν ιδιαίτερη περίπτωση , αφού η σταθεροποίηση των συνόρων τους είναι πρωταρχικός στόχος , αποτελούμενη από μειονότητες από όλες τις Βαλκανικές χώρες πλην της Ελλάδας , με πολλά εσωτερικά προβλήματα.

Η Βοσνία-Ερζεγοβίνη , αποτελεί μια χώρα μυστήριο , για την οποία μετά την Συμφωνία Ντέιτον δεν μπορεί κανείς να είναι σίγουρος για τίποτα.Αποτελεί , κοινό μυστικό ότι είναι η βάση των Αμερικανών για να εποπτεύουν Ευρώπη και Βαλκάνια και οτιδήποτε άλλο περνά σε δεύτερη μοίρα.

Τέλος , θα κάνουμε μια αναφορά στην Τουρκία, όχι βέβαια προσπαθώντας να αναλύσουμε τα Ελληνοτουρκικά , αλλά να σκιαγραφήσουμε την σημερινή κατάσταση που επικρατεί στις διμερείς σχέσεις και σε επιχειρηματικό επίπεδο.

Η Ελλάδα, σε άλλες από αυτές έχει κάνει πολλές επενδύσεις (Ρουμανία, Σκόπια), σε άλλες αρκετές (Αλβανία, Βουλγαρία) και σε άλλες τίποτα απολύτως (Κροατία-Σλοβενία).Η Γιουγκοσλαβία , είναι ξεχωριστή περίπτωση γιατί ακόμα όλα είναι σε εξέλιξη.

Η χώρα μας , μπορεί να παίξει πρωτοπόρο ρόλο στην ανάπτυξη της διεθνούς συνεργασίας των Βαλκανικών Χωρών , αξιοποιώντας την γεωγραφική θέση της και τα άλλα συγκριτικά πλεονεκτήματα που έχει ως πλήρες μέλος της Ε.Ε. και ως η οικονομικά πιο ανεπτυγμένη χώρα της περιοχής.Ετσι , μπορεί να παίξει τον ρόλο της γέφυρας Βαλκανίων και Δύσης.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι ιστορικές αλλαγές και επαναστατικές μεταβολές, βίαιες και ειρηνικές που επήλθαν στην Ανατολική Ευρώπη , δεν αποκατέστησαν μόνο στο βαθμό που συντελέστηκε κάτι τέτοιο, την ελευθερία και την δημοκρατική μονιμότητα , στα καθεστώτα , αλλά ανέτρεψαν παράλληλα και την δομή του διεθνούς συστήματος, δηλαδή ισορροπία , ασφάλεια και σταθερότητα.

Ο χώρος της Βαλκανικής, διέρχεται ή προσπαθεί να περιέλθει ,σε μια νέα φάση, “τάξη ειρήνης”, όπου η πολιτική , η θρησκεία και τα οικονομικά συμφέροντα παίζουν πρωτεύοντα ρόλο.Μια αναδρομή στην ιστορία , θα πείσει και τον πλέον δύσπιστο , σχετικά με το πόσο δύσκολο είναι να επικρατήσει στην περιοχή αυτή ισορροπία και σταθερότητα. Δύο Βαλκανικοί πόλεμοι , η απαρχή ενός Παγκόσμιου και ο κατακερματισμός –βίαιος- της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας , είναι εδώ, για να μας θυμίζουν το πόσο “ευαίσθητη” περιοχή αποτελούν τα Βαλκάνια, και πόσα συγκρουόμενα συμφέροντα υποβόσκουν την ειρήνη. Στη Γιουγκοσλαβία , η Διεθνής Κοινότητα, δια των ΗΠΑ και του ΝΑΤΟ , εμφανίστηκε για να παρέμβει “αποτελεσματικά” και αποτρεπτικά , στην γενίκευση της σύρραξης ,όπου ήταν όμως προφανής, η έλλειψη νομιμότητας της επέμβασης και η ανηλεής καταστροφική επιθετικότητα, μονομερώς ,σε βάρος του σερβικού παράγοντα , με πρόσχημα την ειρήνη στην περιοχή.

Είναι λοιπόν προφανές, το πόσο σημαντικός είναι ο χώρος αυτός και πόσα μεγάλα συμφέροντα κρύβονται επιμελώς, κάτω από τον μανδύα της ασφάλειας και της σταθερότητας.

Η απαρχή της νέας χιλιετίας μας, βρίσκει την Ελλάδα, ως την μόνη χώρα με σταθερό πολιτικό και οικονομικό σύστημα στην Βαλκανική , με ένα αιμάτωμα στην κοινωνική της δομή , τους πολιτικούς μετανάστες , αποτέλεσμα της έως τώρα πολιτικής που υπάρχει και με ένα καθεστώς συνόρων ρευστό , το οποίο κανείς δεν ξέρει ακόμα το πώς θα διαμορφωθεί.

Σ' αυτή τη συγκυρία, αποτελεί στρατηγική επιλογή, η ανάδειξη της χώρας μας σε προνομιακό χώρο οικονομικής συνεργασίας, στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων και της λεκάνης του Εύξεινου Πόντου και η απόδοση ταυτόχρονα, ιδιαίτερης σημασίας στην κοινωνική και οικονομική ανασυγκρότηση των Βαλκανίων , με σκοπό την σταθερότητα και την ασφαλή ειρήνη στην περιοχή.

Οι αγορές της Βαλκανικής θα αποτελέσουν κατά τα φαινόμενα, το πλέον δυναμικό πεδίο δράσης των Ελληνικών επιχειρηματικών ομίλων και της Ελληνικής οικονομίας γενικά , με σκοπό , αναπτύσσοντας τις δραστηριότητές τους , να διαδραματίσουν ουσιαστικό ρόλο πέραν των ελληνικών συνόρων . Στα πλαίσια αυτά οι Ελληνικές επιχειρήσεις, συμβάλλουν ουσιαστικά στον μετασχηματισμό των οικονομιών της Βαλκανικής , αυξάνοντας συγχρόνως την επενδυτική τους δυναμική .

Ιδιαίτερα, μέσα στο 1999, οι Ελληνικές επιχειρήσεις διέτρεξαν μια ποιοτική αναβάθμιση ,διεθνοποιήθηκαν και αναδιαρθρώθηκαν , ενώ ταυτόχρονα εξοικειώθηκαν με τις πρακτικές των διεθνών χρηματοδοτικών οργανισμών , συμμετέχοντας επίσης ενεργά σε διεθνείς συμμαχίες και κοινοπραξίες στην περιοχή . Σήμερα, αποτελεί βεβαιότητα πλέον ότι οι αγορές των Βαλκανίων ενδύκνυνται μόνον για σχετικά μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεις, οι οποίες με τα επώνυμα προϊόντα τους , αντέχουν τον συναγωνισμό και αναδεικνύονται πρωτοπόρες.Παράλληλα ,αποδείχτηκε πόσο λάθος και αναποτελεσματική υπήρξε η πολιτική της αποστασιοποίησης των ελληνικών οικονομικών συμφερόντων , από χώρες όπως η Κροατία , η Σλοβενία , η Βοσνία λόγω διαφορετικών πολιτικών επιδιώξεων και συνεργασιών .

Η πολιτική εξουσία, με μια σειρά από μέτρα , όπως πιστωτικές διευκολύνσεις , χορήγηση δανείων , παροχή γενικών κινήτρων , η συμμετοχή σε προγράμματα καθώς και η πρωτοβουλία για τη συνεργασία στην Νότιο-Ανατολική Ευρώπη , όπως η αποφασιστική συμβολή μας στην ίδρυση και λειτουργία της Τράπεζας Εμπορίου και Ανάπτυξης Εύξεινου Πόντου στην Θεσσαλονίκη , η δημιουργία του κέντρου Πληροφόρησης Επιχειρηματικών μέσω ΟΠΕ , της Παγκόσμιας Τράπεζας και ιδιαίτερα της Θεσσαλονίκης ως έδρα του συμφώνου σταθερότητας των Βαλκανίων , αποτελούν μια σειρά “εργαλείων” που δύναται να μεγιστοποιήσουν το επιχειρηματικό και πολιτικό εγχείρημα της “πρωτοπορίας” στην περιοχή , εάν αυτό είναι εφικτό , στο χώρο της Βαλκανικής ⁽¹⁾ .Είναι λοιπόν προφανές το πόσο στενά συνδεδεμένα είναι οι έννοιες “εξωτερική πολιτική - επιχειρηματική δραστηριότητα - οικονομική πολιτική”. Μια καλά σχεδιασμένη εξωτερική πολιτική , ασκεί και οικονομική πολιτική, και προετοιμάζει το έδαφος για μια έντονη επιχειρηματική δραστηριότητα. Όμως και μια μεγάλη επένδυση μπορεί να αποτελέσει αφορμή για αλλαγή στο πλάνο της εξωτερικής πολιτικής .Αυτή την σχέση θα προσπαθήσουμε να ακτινογραφήσουμε , σε μια περιοχή με έντονο Ελληνικό ενδιαφέρον, αλλά και όχι μόνον , την γειτονιά μας , τα Βαλκάνια.

⁽¹⁾ Εφημερίδα Κέρδος , Μάιος 2000

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Το εξωτερικό εμπόριο της Ελλάδας, σημείωσε μια δυναμική αύξηση κατά την διάρκεια του 19^{ου} αιώνα και στις πρώτες δεκαετίες του 20ου αιώνα .

Η κατά κεφαλή αξία του εξωτερικού εμπορίου ,αυξήθηκε σε σύγκριση με το 1830 , στη δεκαετία 1851-1860 κατά 125,6% , το 1881-1890 κατά 236,2% και την δεκαετία 1911-1920 κατά 596,9%. Δηλαδή , μέσα σε επτά δεκαετίες ο όγκος του εξωτερικού εμπορίου, αυξήθηκε κατά 15 φορές.Η αύξηση του εξωτερικού εμπορίου, ήταν ταχύτερη από εκείνη του εθνικού εισοδήματος .Ετσι το εξωτερικό εμπόριο ,ως ποσοστό του εθνικού εισοδήματος της Ελλάδας αυξήθηκε από 11% το 1820, σε 26,5% το 1908 ⁽¹⁾.

Οι χώρες της Βαλκανικής , πάντοτε έπαιζαν σημαντικό ρόλο στο εξωτερικό εμπόριο , και τις οικονομικές συνεργασίες της χώρας μας.Η ιδέα της Βαλκανικής Συνεργασίας , έχει βαθιές ιστορικές ρίζες , που ανάγονται στην εποχή του Βυζαντίου και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.Η ιδέα αυτή , προωθήθηκε από τον Ρήγα Φερραίο , και άλλους στοχαστές και πολιτικούς των Βαλκανίων.

Πολλοί Έλληνες επιχειρηματίες , αναδείχτηκαν ακριβώς στις Βαλκανικές χώρες , όπου συσσώρευσαν σημαντικά κεφάλαια που μετέφεραν αργότερα στην Ελλάδα.Ορισμένοι από αυτούς , έγιναν μεγάλοι δωρητές τους Ελληνικού Έθνους.

Ο εξωτερικός οικονομικός προσανατολισμός της Ελλάδας, στις αρχές του 20ου αιώνα από ανατολικός μετεξελίχθηκε σε δυτικό.Το μεγαλύτερο μέρος των οικονομικών συναλλαγών , άρχισε να διενεργείται με τις δυτικές χώρες

⁽¹⁾ "Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη"

που εξελίχθηκαν σε κύριους εμπορικούς και οικονομικούς εταίρους της Ελλάδας .Ο δυτικός προσανατολισμός της Ελλάδας , ενισχύθηκε στην περίοδο μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ιδιαίτερα μάλιστα της δεκαετίας 1950 και 1960.Ενδεικτικό αυτής της τάσης του Ελληνικού εξωτερικού εμπορίου, είναι το γεγονός ότι οι χώρες της Βαλκανικής συμμετείχαν στις εισαγωγές το 1953 με ποσοστό 1,5% και στις εξαγωγές με 6,2% ⁽²⁾.

Οι οικονομικές τους σχέσεις , αυξομειώνονται και τελικά περιορίζονται στο ελάχιστο , κατά την διάρκεια των δύο Παγκοσμίων Πολέμων.Ο Ψυχρός Πόλεμος , που ακολουθεί έχει αρνητικές επιπτώσεις ,όχι μόνο στην οικονομική συνεργασία , αλλά και στις πολιτικές σχέσεις.

Οι προσπάθειες για την διαμόρφωση μιας στενότερης συνεργασίας μεταξύ των Βαλκανικών Χωρών , πέρασε από διάφορες φάσεις στην μεταπολεμική περίοδο.Σαν πρώτη φάση , μπορεί να θεωρηθεί η περίοδος 1945-1974.Την περίοδο αυτή ,εμφανίστηκαν διάφορα σχέδια για Βαλκανική Ομοσπονδία , η τριμερής Βαλκανική συμμαχία Γιουγκοσλαβίας-Ελλάδας-Τουρκίας (1953-1955), οι πρωτοβουλίες για αποπυρηνικοποιημένη Βαλκανική (1957-1967), και διάφορες πρωτοβουλίες , ιδέες και προτάσεις για την ανάπτυξη πολυμερούς οικονομικής συνεργασίας μεταξύ των Βαλκανικών χωρών , χωρίς όμως αποτελέσματα ⁽³⁾ .

Η δεύτερη φάση είναι η περίοδος 1975-1988.Το 1975-1976 για πρώτη φορά από τον πόλεμο γίνεται δυνατή η έναρξη μιας πολυμερούς διακρατικής διαδικασίας με συμμετοχή όλων των Βαλκανικών χωρών , πλην της Αλβανίας.Η νέα αυτή φάση , εκδηλώνεται με την Ελληνικής έμπνευσης συνάντηση των Αθηνών , για οικονομικά και τεχνικά θέματα , που πραγματοποιείται το 1976 και που είχε ξεκινήσει με αρκετές φιλοδοξίες ⁽²⁾.Η διαδικασία αυτή όμως , υπονομεύεται από την Σοβιετική Ένωση , διαμέσος της συμμάχου της Βουλγαρίας . Ετσι , και αποτελέσματα δεν υπήρξαν και η

⁽²⁾ "Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη"

μετέπειτα συνέχεια της διαδικασίας είναι εξαιρετικά περιορισμένα και το βασικό τους επίτευγμα είναι ότι δεν διακόπηκαν εντελώς.

Το 1988 , αρχίζει μια τρίτη φάση, με κύριο χαρακτηριστικό τη θεσμοθέτηση της πολυμερούς βαλκανικής συνεργασίας. Η έναρξη γίνεται στην διάσκεψη υπουργών εξωτερικών των πέντε Βαλκανικών χωρών Ελλάδας , Γιουγκοσλαβίας , Αλβανίας , Βουλγαρίας , Ρουμανίας και με την συμμετοχή και της Τουρκίας , που πραγματοποιήθηκε στο Βελιγράδι , το Φεβρουάριο του 1988. Χαρακτηριστικό είναι ότι , από τον Φεβρουάριο 1988 μέχρι το τέλος του 1989 , πραγματοποιήθηκαν 22 Βαλκανικές Συναντήσεις σε κυβερνητικό επίπεδο , χωρίς όμως σημαντικά αποτελέσματα ⁽³⁾.

Η Ελλάδα όμως ,είχε μπει σε διαδικασία σύνεσης με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα και την προσχώρησή της σε αυτήν, ως πλήρους μέλους με αποτέλεσμα και συνέπεια , να μην δοθεί η δέουσα προσοχή στις οικονομικές σχέσεις της Ελλάδας , με τους άμεσους γείτονές της , δηλαδή τα Βαλκάνια. Έτσι η Ευρωπαϊκή Ένωση καθίσταται , ο μεγαλύτερος πελάτης και κυρίως προμηθευτής της Ελλάδας.

Μετά το 1990, η Ελλάδα κατανοεί πόσο είχαν πληγεί οι εμπορικές της συναλλαγές με τις Βαλκανικές χώρες και γίνονται προσπάθειες να αντισταθμιστούν οι αρνητικές επιπτώσεις ,εν μέρει ,με διακρατικές συμφωνίες, με την ίδρυση μεικτών επιχειρήσεων , παροχές δανείων προς τις χώρες αυτές που είχαν πληγεί από την πτώση των σοσιαλιστικών κινημάτων και προσπάθεια εξαγοράς ή συμμετοχής σε δημόσιους οργανισμούς.

Έτσι, η προσέγγιση Ελλάδας και υπολοίπων Βαλκανικών χωρών , καθίσταται πιο εύκολη , σταθεροποιεί τις ειρηνικές σχέσεις στην περιοχή , ανοίγοντας διαύλους επικοινωνίας με ευνοϊκούς για την Ελλάδα όρους.

⁽³⁾ "Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη"

ΑΛΒΑΝΙΑ

Η Αλβανία, αποτελεί έναν από τους κοντινούς γείτονές μας στο χώρο των Βαλκανίων , με “περίοπτη θέση “στο βιβλίο της Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας , λόγω των προστριβών και των ιστορικών και γεωγραφικών διαφορών που υπήρχαν μεταξύ μας.

Οι σχέσεις μεταξύ Ελλάδας-Αλβανίας , δεν ήταν ποτέ πολύ καλές και πέρασαν από πολλά στάδια.Καθοριστικό ρόλο σε αυτό ,έπαιξε το γεγονός της προσάρτησης κομματιού της Βόρειας Ηπείρου στην Αλβανία, μετά το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, μετά την αθέτηση της υπόσχεσης των “Μεγάλων Δυνάμεων”για παροχή ανεξαρτησίας στο κομμάτι αυτό της Βορείου Ηπείρου , όπου βέβαια το Ελληνικό πληθυσμιακό στοιχείο , ήταν απολύτη πλειοψηφία.Η περιοχή αυτή ήταν 100% Ελληνική και αποτέλεσμα αυτού του γεγονότους, ήταν η δημιουργία πολύ μεγάλης Ελληνικής μειονότητας στο Αλβανικό Κράτος.

Οι Έλληνες , μέχρι και τις αρχές της δεκαετίας του 1980 ,δεν μπόρεσαν να ξεπεράσουν το γεγονός της απώλειας της Βορείου Ηπείρου.Οι Αλβανοί από την πλευρά τους , για να μπορέσουν να σταθεροποιηθούν σαν κράτος, προσπάθησαν να αυξήσουν και να ανυψώσουν το εθνικό τους φρόνημα.Αυτό θα το κατάφερναν ,αν απομόνωναν την Ελληνική μειονότητα, με απώτερο σκοπό να εκδιώξουν κάθε Έλληνα από την Αλβανία , πράγμα που εν μέρει κατάφεραν.

Η πολιτική τους αυτή, ξεκινάει από την εποχή του Χότζα έως και σήμερα.Νωπές είναι ακόμα οι μνήμες ,από τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν σε βάρος της Ελληνικής Μειονότητας ,στις δημοτικές εκλογές του Οκτωβρίου του 2000. Οι εκφοβισμοί , οι απειλές και η εξάπλωση ενός διάχυτου κλίματος

τρομοκρατίας που επικράτησαν στην Χειμμάρα ,σε όλη την προεκλογική περίοδο, καθόρισαν το εκλογικό αποτέλεσμα .Η εκτεταμένη νοθεία , καταγγέλλθηκε από τους μειονοτικούς και επιβεβαιώθηκαν και από τον ΟΑΣΕ, ενώ η Ελληνική κυβέρνηση αξίωση την τήρηση των δημοκρατικών διαδικασιών και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων , χωρίς όμως να εισακουστεί.

Η Αλβανία και η Ελλάδα ,προσπάθησαν να αποκαταστήσουν τις διπλωματικές τους σχέσεις ,στις αρχές του 1970, με την υπογραφή συμφωνιών, οι οποίες συνέθεταν το θεσμικό πλαίσιο των οικονομικών τους σχέσεων.Τότε, άρχισαν και τα πρώτα δειλά βήματα Ελλήνων επιχειρηματιών στην Αλβανία.Ωστόσο , αυτές ήταν μεμονωμένες .Από το 1987, άνοιξε ένας νέος κύκλος οικονομικών συνεργασιών , με την υπογραφή της Συμφωνίας Οικονομικής και Βιομηχανικής Τεχνικής και Επιστημονικής Συνεργασίας.

Οι αρχές της δεκαετίας του 1990 , βρίσκουν την οικονομική κατάσταση της Αλβανίας σε άθλια κατάσταση .Αυτή στηρίζεται σχεδόν αποκλειστικά στην γεωργία, χωρίς να υπάρχει το τεχνολογικό υπόβαθρο για την ανάπτυξη της και σε άλλους τομείς.Το Αλβανικό υπέδαφος ,ήταν πολύ πλούσιο σε κοιτάσματα χρωμίου, χαλκού και νικελίου , αλλά ακόμα και πετρελαίου. Όμως, η μονομερής ανάπτυξη της οικονομίας της , δεν της επέτρεπε να εκμεταλλευτεί πλήρως τους ίδιους πόρους της.Χαρακτηριστικό είναι ότι το 56% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος της, το έδινε η γεωργία , το 30% οι υπηρεσίες και η βιομηχανία το 13% ⁽¹⁾. Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν , σημειώνει απότομες αυξομειώσεις, δείγμα και της πολιτικής αστάθειας που επικρατεί το 1989 , ενώ αυξάνεται κατά 9,8%, το 1990 μειώνεται κατά 10%, ενώ το 1991 μειώνεται ακόμη περισσότερο κατά 27,1% ⁽¹⁾. Παρομοίως, και το 1992 μειώνεται κατά 9,7% ,ενώ το 1993 έως και το 1996 ακολουθεί ανοδική πορεία που φτάνει ετησίως το 11%,7,4%,13% και 8% αντίστοιχα.Αυτή η χρονική περίοδος, δείχνει ότι η οικονομία της χώρας μπαίνει σε μια έντονη αναπτυξιακή πορεία , αφού ο ρυθμός ανάπτυξης της ανταγωνιζόταν το ρυθμό

ανάπτυξης των προηγούμενων Ευρωπαϊκών χωρών ⁽¹⁾. Παρόμοιες τάσεις παρουσιάζουν και οι εξαγωγές, οι οποίες ενώ από το 1990 έως το 1992 είχαν έντονη πτωτική πορεία, το 1993 σημείωσαν αύξηση κατά 60% και 25,8% το 1994. Οι εξαγωγές της Αλβανίας αντιπροσωπεύουν περίπου το 12% του ΑΕΠ⁽¹⁾.

Το εμπορικό ισοζύγιο είναι ελλειμματικό όλα τα έτη, με έλλειμμα που κυμαίνεται από 83-490 εκατ.δολ. Η ανεργία στην Αλβανία έφτασε το 1993 σύμφωνα με επίσημα στοιχεία το 29% με πτωτική πορεία, έως το 1996 που έφτασε το 12,4%. Όμως αυτή η μείωση ήταν πλασματική, αφού αυτό οφειλόταν στο έντονο κύμα μετανάστευσης που ξέσπασε, με τόπο προορισμού, κυρίως την Ελλάδα και δευτερευόντος την Ιταλία ⁽²⁾.

Το επιχειρηματικό περιβάλλον της Αλβανίας, επηρεάζεται κυρίως από τις μεταρρυθμίσεις. Το 1992, άρχισε η εφαρμογή ενός ευρύτερου μεταρρυθμιστικού προγράμματος με βασικό στόχο την δημιουργία μιας οικονομίας της αγοράς με κύριο στοιχείο τις ιδιωτικοποιήσεις, την απελευθέρωση της αγοράς και την ένταξη της Αλβανικής οικονομίας στην Παγκόσμια Οικονομία. Οι παράγοντες αυτοί συνέβαλλαν στην βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος της Αλβανίας. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι, μέχρι το 1994 εξαγοράζονται από τους ίδιους του εργαζόμενους περίπου 2.500 μονάδες παραγωγής ⁽¹⁾. Αντίθετα, η ιδιωτικοποίηση μεγάλων οικονομικών μονάδων-που είναι βέβαια ελάχιστες –συντελείται με αργούς ρυθμούς.

Παράλληλα, με τις ιδιωτικοποιήσεις συντελείται στην Αλβανία, η απελευθέρωση των αγορών εμπορευμάτων, εργασίας και κεφαλαίου. Έτσι,

⁽¹⁾ "Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη"
Στ.Μπαμπανάσης

⁽²⁾ "Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας «Μακεδονία-Θράκη-Βαλκάνια», Μάιος 1999

από το 1992 ουσιαστικά δεν υπάρχουν ποσοτικοί περιορισμοί στις εισαγωγές, ενώ είναι πολύ λίγοι οι περιορισμοί στις εξαγωγές. Το 1992 καθιερώνεται ένα Τραπεζικό Σύστημα δύο βαθμίδων , διαχωρίζοντας τις Εμπορικές Τράπεζες από την Κεντρική Τράπεζα. Ωστόσο, καμία από τις Τράπεζες δεν έχει ιδιωτικοποιηθεί , με αποτέλεσμα τα επιτόκια να καθορίζονται διοικητικά εξαιτίας της έλλειψης ανταγωνισμού ⁽³⁾.

Αντίθετα, οι παρατράπεζες , το σύστημα επενδύσεων τύπου πυραμίδας, η κατάρρευσή τους και η εξέγερση που ακολούθησε το 1997 , είχαν σημαντικότερες επιπτώσεις στο επιχειρηματικό περιβάλλον της Αλβανίας, λόγω της ανασφάλειας που προκάλεσαν στους επενδυτές , οι διαμάχες μεταξύ υψηλόβαθμων πολιτικών στελεχών , φτάνοντας στα πρόθυρα του εμφυλίου.

Οι όροι των ξένων επενδύσεων, ορίζονται από τον Νόμο 7764/93 , ο οποίος είναι από τους πιο φιλελεύθερους νόμους των Βαλκανίων. Ο νόμος αυτός προβλέπει , μεταξύ των άλλων , την δημιουργία ενός Αλβανικού κέντρου προώθησης των ξένων επενδύσεων, που δημοσιεύει στοιχεία και δίνει πληροφορίες, σχετικά με τις επενδυτικές δυνατότητες στην Αλβανία και παρέχει συμβουλές επί τεχνικών θεμάτων , συμβάλλοντας στην ανεύρεση συνεργατών για κοινές επενδύσεις.

Στην Αλβανία , έχουν εγκατασταθεί περίπου 150 Ελληνικές επιχειρήσεις. Αναπτύσσουν επιχειρηματική δραστηριότητα, κυρίως στους τομείς του εμπορίου, της βιομηχανίας και δευτερευόντως στους τομείς των υπηρεσιών και της γεωργίας. Το συνολικό επενδεδυμένο κεφάλαιο , ανερχόταν το 1995 σε 120 εκατ. δολ. , με το ποσό αυτό να έχει αύξηση 50% το 2000 , ξεπερνώντας τα 200 εκατ. δολ. Η Ελλάδα , κατείχε την δεύτερη θέση στις επενδύσεις στην Αλβανία, μετά την Ιταλία. Ακολουθούν η Αυστρία, η Γερμανία και οι ΗΠΑ. Με βάση το νομο 2008/92, έχουν επιχορηγηθεί την τριετία 1993-

⁽³⁾ "Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη"

1996 , 79 Ελληνικές επιχειρήσεις για την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων στην Αλβανία ⁽⁴⁾.

Περίπου το ¼ των συνολικών ξένων επενδύσεων στην Αλβανία είναι Ελληνικές.Σήμερα, λειτουργούν στην Αλβανία 200 Ελληνικές επιχειρήσεις από τις οποίες, οι 133 είναι παραγωγικές μονάδες στους τομείς της κλωστοϋφαντουργίας, των οικοδομικών υλικών , των πρώτων υλών και της καπνοβιομηχανίας , οι οποίες εκτιμάται ότι απασχολούν πάνω από 8.000 εργαζομένους.Οι Ελληνικές επιχειρήσεις ,δραστηριοποιούνται κυρίως στην περιοχή των Τιράνων και του νοτίου τμήματος της Αλβανίας , όπου κυριαρχεί και πληθυσμιακά το Ελληνικό στοιχείο.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουμε στην διάθεσή μας , οι μεγαλύτερες Ελληνικές επενδύσεις στην Αλβανία είναι αυτές των Ελληνικών Τραπεζών Alpha Τράπεζα Πίστewς, Τράπεζα Πειραιώς-Tirana Bank, Εμπορική Τράπεζα-Inter Commercial Bank, Εθνική Τράπεζα, Μαίλλης Α.Ε.,Μπουτάρης και της Μαμιδάκης ⁽⁵⁾.

Ακόμα , οι κατασκευαστικές «Κ.Σαραντόπουλος», «Μηχανική Α.Ε.», «ΕΤΑΝΕ Α.Ε.», έχουν προχωρήσει σε συνεργασίες με ξένους ομίλους , αποκτώντας ,σαφέστατο προβάδισμα έναντι των ανταγωνιστών.Σημαντικότερη επένδυση ύψους 5 εκατ.δολ. έχει κάνει η "Fanco" με ίδρυση εργοστασίου κλωστοϋφαντουργικής.Η υποδηματοποιία "Record" και ο "Ιγνατιάδης" κλωστοϋφαντουργική , είχαν παρουσία στην Αλβανία επί 7 έτη ⁽⁶⁾.

Η κρατική ΕΛΔΑ, η οποία έχει αναπτύξει και λειτουργεί ένα δίκτυο 8 πρατηρίων , προβλέπεται να συνεργαστεί με το Αλβανικό διύλιστήριο, ως βασικός εταίρος με συμμετοχή 40%.

⁽⁴⁾ Εφημερίδα : "Βήμα της Κυριακής " 27 Αυγούστου 2000

⁽⁵⁾ "Οικονομική-Βιομηχανική Επιθεώρηση "Οκτώβριος 2000

⁽⁶⁾ " Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας "

Πολλές είναι οι επιχειρήσεις που εκμεταλλεύτηκαν τον νόμο περί επιχορηγήσεων ξένων επενδυτών ,λαμβάνοντας έως και 1 δις.δρχ. για την ενίσχυσή τους .Τέτοιες είναι οι "Μπουτάρης", "Kavex","Hambo" η "ΓΕΝΕΡ".Σημαντικότερη παρουσία έχει η "ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ" με κοινοπραξίες Ελληνικές και ξένες και κέρδη προ φόρων το 1999 στην Αλβανία 4,25 εκατ.δολ.Η "καπνική Μιχαηλίδης" και η "ΤΕΚΜΑ" έχουν εργοστάσια στα Τίρανα. Μόνο το 1997, είχαν υποβληθεί ,περίπου 85 αιτήσεις επιχειρήσεων, για την αξιοποίηση αυτών των κονδυλίων που παρέχονται από την Αλβανική Κυβέρνηση ⁽⁶⁾.

Παράλληλα, το 1996 άρχισαν την λειτουργία τους δύο Ελληνικές Τράπεζες , οι οποίες ίδρυσαν θυγατρικές στην Αλβανία.Η "Tirana Bank" της Τράπεζας Πειραιώς , και η Inter –Commercial της Εμπορικής.Η Εθνική Τράπεζα, έχει τρία υποκαταστήματα στην Αλβανία με σημαντικότερη παρουσία καθώς και η Alpha Τράπεζα Πίστεως με ένα υποκατάστημα στα Τίρανα ⁽⁶⁾.

Από το 1997 και μετά ,σηματοδοτήθηκε έντονο ενδιαφέρον από Έλληνες επενδυτές.Ιδιαίτερα μετά το 3^ο ετήσιο συνέδριο για τις ξένες επενδύσεις στην Αλβανία, τον Νοέμβριο , όπου συμμετείχαν 22 Ελληνικές επιχειρήσεις , εκδηλώνοντας μεγάλο ενδιαφέρον για επιχειρηματική δραστηριοποίηση εκεί.Τέτοιες ήταν οι αλευροβιομηχανία "Λούλης", η "ΚΑΤΣΕΛΗΣ" και η "Global Finance", η οποία μάλιστα προχώρησε σε επένδυση ύψους 20 εκατ.δολ ⁽⁶⁾.

Ένα ακόμα κομμάτι των Ελληνικών επενδύσεων παραμένει ανοιχτό και αφορά το θέμα της τροφοδοσίας με φυσικό αέριο της Αλβανίας από την Ελληνική εταιρεία "Promethens Gaz" μέσω του Ελληνικού αγωγού φυσικού αερίου , από την διακλάδωση της Φλώρινας ⁽⁶⁾.

⁽⁶⁾ "Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας"

Ο ΟΤΕ έχει υποβάλλει αίτηση για εξαγορά εταιρείας κινητής τηλεφωνίας που δραστηριοποιείται στην Αλβανία και τελικά τον Ιούνιο του 2000 επελέγη για την εξαγορά του 85% της AMC με αντίτιμο 85,6 εκατ.δολ⁽⁷⁾.

Το 1999 δημιουργήθηκε πρόβλημα στους επιχειρηματίες , λόγω της επισφαλούς κατάστασης στο εσωτερικό της χώρας , η οποία επιδεινώθηκε από τον πόλεμο στο Κόσσοβο.Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι το πρώτο τετράμηνο του 1999 οι επενδύσεις αντιστοιχούσαν σε μόλις 18 εκατ.δολ⁽⁸⁾.

Αξίζει να αναφερθεί ότι , για την κατασκευή των οδικών αξόνων Β-Ν,Α-Δ της Αλβανίας , που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα στήριξης PHARE έχουν προεπιλεγεί μεγάλες Ελληνικές κατασκευαστικές εταιρείες.Ανοιχτό επίσης παραμένει το θέμα της σιδηροδρομικής σύνδεσης Φλώρινας-Πράγα-Δετς καθώς και του Αδριατικού Θαλασσιού διαδρόμου ,ο οποίος θα συνενώνει λιμάνια της Πελοποννήσου και πιθανότατα και της Κρήτης με λιμένες των Ιονίων Νήσων , της Αλβανίας και της Ιταλίας⁽⁹⁾.

Εν έτη 2000, η Αλβανία χάρις στην οικονομική βοήθεια που έλαβε και εξακολουθεί να λαμβάνει από τους διεθνούς χρηματοδοτικούς οργανισμούς , φαίνεται να ξεπερνάει την πρόσφατη κρίση στο Κόσσοβο , που έπληξε και την Αλβανία.Αντίθετα, το τέλος των εχθροπραξιών , δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες για την εισροή ξένου κεφαλαίου.Τα προβλήματα βέβαια παραμένουν και ιδιαίτερα αυτό της ανεργίας, το ποσοστό της οποίας ανέρχεται σε ποσοστό 75%. Η Αλβανία εξακολουθεί να κατέχει τον τραγικό τίτλο , της φτωχότερης χώρας στην Ευρώπη , με μέσο ετήσιο κατά κεφαλήν ακαθάριστο εισόδημα περίπου 800 δολάρια.

Το τελευταίο χρόνο και με αφορμή τα επεισόδια της Χειμάρρας , οι Ελληνοαλβανικές σχέσεις , φαίνεται να επανέρχονται σε ένα δυσμενές πλαίσιο.Ενώ η Ελλάδα έχει διαθέσει κατά την τελευταία διετία , κονδύλι ύψους 205 εκατ. δολ. και έχει προτείνει στην Ευρωπαϊκή Ένωση , την χορήγηση

⁽⁷⁾ Εφημερίδα "Ελευθεροτυπία " 10/11/2000

⁽⁸⁾"Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας"

⁽⁹⁾ Εφημερίδα "Καθημερινή" 17/9/2000

προτιμησιακού καθεστώτους , ώστε να ανακουφιστεί το τεράστιο έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου της , αυτή με τελευταίες ενέργειές της τηρεί , μια μάλλον εχθρική στάση.

Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι αρνήθηκε να ανανεώσει την παραμονή της Ελληνικής στρατιωτικής δύναμης, υποστηρίζοντας ότι υπάρχουν εσωτερικές αντιδράσεις και ζήτησε να υπάρξει επαναδιαπραγμάτευση ορισμένων διατάξεων της συμφωνίας , με αποτέλεσμα την αποχώρηση του Ελληνικού στρατεύματος.Ακόμα , υπαναχώρησε των συμβατικών της δεσμεύσεων και ζήτησε από τρεις Ελληνικές Εταιρείες πετρελαιοειδών την διακοπή των εργασιών σε επενδύσεις που είχαν ήδη πάρει έγκριση ⁽¹⁰⁾.

Πάντως , γενική είναι η πεποίθηση , ότι παρά τις σημερινές αντιξοότητες στην Αλβανία και την κρίση στις διμερείς σχέσεις Ελλάδας-Αλβανίας, οι Ελληνικές Επιχειρήσεις θα παραμείνουν στην Αλβανική αγορά.Αιτία, είναι το φθηνό εργατικό δυναμικό , το πλούσιο και άφθονο ορυκτό πλούτο , την άμεση γεινίαση με την χώρα μας , και τις μεγάλες ανάγκες για προϊόντα και υπηρεσίες.Η Αλβανία θα προσπαθήσει σαφέστατα να αποκτήσει Ευρωπαϊκό προσανατολισμό , δημιουργώντας δεσμούς με περιφερειακές οικονομικές ενώσεις.

Η Ελλάδα όντως η μοναδική χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και με ανεπτυγμένη οικονομία , μπορεί να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην πορεία της Αλβανίας, αποκομίζοντας τα μεγαλύτερα δυνατά οφέλη . Ενδεχόμενη αδιαφορία και μη συμμετοχή, για τα εκεί τεκταινόμενα, θα οδηγούσε σε αποδυνάμωση του κύρους και του ρόλου της Ελλάδας στην χερσόνησο του Αίμου.

⁽¹⁰⁾ Εφημερίδα "Επενδυτής" 9/9/2000

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1.- "Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη"
Στ.Μπαμπανάσης
- 2.- Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας"Μακεδονία-Θράκη-
Βαλκάνια" Μάϊος 1999
- 3.- Εφημερίδα "Βήμα της Κυριακής " 27/08/2000
- 4.- "Οικονομική –Βιομηχανική Επιθεώρηση ", Οκτώβριος 2000
- 5.- Εφημερίδα "Ελευθεροτυπία " , 10/11/2000
- 6.- Εφημερίδα "Καθημερινή" 17/9/2000
- 7.- Εφημερίδα "Επενδυτής "9/9/2000

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Η γεωγραφική θέση της Βουλγαρίας στα Βαλκάνια ,προσδίδει εκ των πραγμάτων στην εξωτερική της πολιτική ,ένα άμεσο προβάδισμα στα τεκταινόμενα στην περιοχή. Παρά την δεδομένη δυναμική, ιδιαιτέρως των ελληνοβουλγαρικών σχέσεων, από την δεκαετία του 70, οι αλλαγές στο γεωγραφικό και πολιτικό χάρτη της Ευρώπης, μετά το 1989 με την πτώση του υπαρκτού σοσιαλισμού ,ήταν καταλυτικές για την εξέλιξη των διμερών επαφών της Βουλγαρίας με τις γειτονικές χώρες.

Βουλγαρία και Ελλάδα, δεν θεώρησαν ποτέ ο ένας τον άλλον σύμμαχο, στρατιωτικό και πολιτικό. Από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα ,οι σχέσεις δεν ήταν απλώς κακές αλλά πολεμικές. Οι Βούλγαροι επιθυμούσαν διακαώς την γεωγραφική τους έξοδο στο Αιγαίο Πέλαγος , που θα τους εξασφάλιζε επικοινωνία με την υπόλοιπη Μεσόγειο. Γι' αυτούς, η Θεσσαλονίκη ήταν το μεγάλο τους όνειρο και στον Β' Βαλκανικό πόλεμο αυτός ήταν ο προσανατολισμός τους. Η Κασπία θάλασσα ήταν πολύ «στενή» για να την μοιράζονται με Τούρκους και Ρώσους, άρα μη αρκετή για τα επεκτατικά τους σχέδια. Κατά τον Α' Βαλκανικό Πόλεμο, που έγινε το 1912, Βούλγαροι και Έλληνες συμμαχούν, ενάντια στον κοινό εχθρό ,τους Τούρκους. Οι Βούλγαροι έφτασαν 30 μόλις χιλμ. έξω από την Κωνσταντινούπολη και τότε συνειδητοποίησαν ,ότι μπορούσαν κάτι παραπάνω. Ένα μόλις μήνα μετά το τέλος του Α' Βαλκανικού, οι τέως Σύμμαχοι Έλληνες, Βούλγαροι βρέθηκαν αντίπαλοι ,έχοντας η Ελλάδα στο πλευρό της Ρουμάνους και Γιουγκοσλάβους. Αιτία, η Θεσσαλονίκη μας. Αυτό το εκμεταλλεύτηκε η Τουρκία για να ανακαταλάβει την Ανατολική Θράκη ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ "Ελλάδα και Τουρκία μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου"

Η βασικότερη παράμετρος που εξακολουθεί να επηρεάζει υπό άλλες συνθήκες έως και σήμερα τις επιλογές της Ελλάδας και της Βουλγαρίας, είναι η αναζήτηση λεπτών ισορροπιών στις σχέσεις τους με τη γειτονική Τουρκία. Με δεδομένο, το σαφή προσανατολισμό της Ελληνικής εξωτερικής και αμυντικής πολιτικής στο λεγόμενο εξ ανατολών κίνδυνο και στην ύπαρξη μουσουλμανικής μειονότητας στη Βουλγαρία, οι Ελληνοβουλγαρικές σχέσεις άρχισαν να χαρακτηρίζονται στην περίοδο των νέων εξελίξεων στα Βαλκάνια, από μία έντονη ρευστότητα. Η Βουλγαρία δίνει άμεση προτεραιότητα στις σχέσεις της με τους δύο κύριους ανταγωνιστές στα Βαλκάνια, την Ελλάδα και την Τουρκία. Η προσπάθεια της διατήρησης των ισορροπιών ανάμεσα στις δύο χώρες, καθίσταται όμως εκ των πραγμάτων προβληματική, αφού καθεμία από αυτές τείνει να αντιλαμβάνεται τις κατά καιρούς επαφές της Βουλγαρίας με την καθεμία εξ αυτών, ως εκδήλωση απειλής για την άλλη επηρεάζοντας τα δεδομένα στην περιοχή.

Η Βουλγαρία, ειδικά μετά το 1989, δείχνει αφ' ενός μεν να διακατέχεται από ένα αίσθημα ανασφάλειας, που το επιτείνουν οι εξοπλισμοί Ελλάδας-Τουρκίας, αφ' ετέρου δε δημιουργείται η εντύπωση ότι η Βουλγαρία χρησιμοποιείται ως μοχλός πίεσης στον Ελληνοτουρκικό ανταγωνισμό.

Οι Ελληνο-Βουλγαρικές σχέσεις επηρεάστηκαν σε μεγάλο βαθμό από τις εξελίξεις στην Γιουγκουσλαβία. Αν μέχρι το 1980 η Ελληνοβουλγαρική προσέγγιση στηριζόταν κυρίως στο φόβο της Τουρκικής αποτρεπτικής ικανότητας, ήρθε το μακεδονικό ζήτημα στις αρχές του 1992 να δημιουργήσει σοβαρές τριβές στις διμερείς σχέσεις. Αιτία ,η ενέργεια της Βουλγαρίας στις 15 Ιανουαρίου του 1992, να αναγνωρίσει την Πρώην Γιουγκουσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και μάλιστα έχοντας το «προνόμιο» να είναι η πρώτη χώρα που το έπραξε. Για την Ελληνική πλευρά, μάλιστα, το γεγονός ότι αμέσως μετά τη Βουλγαρία αναγνώρισε και η Τουρκία την Πρώην Γιουγκουσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας , είχε άμεση επίπτωση στη δημιουργία κλίματος καχυποψίας, έναντι των γειτόνων της μέσα από ένα

αυξανόμενο αίσθημα περικύκλωσης της Ελλάδας σε γεωπολιτικό επίπεδο ⁽¹⁾.

Παρ' όλα αυτά, οι σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών έχουν περιέλθει σε ένα καλό κλίμα απόρροια των κοινών συμφερόντων των δύο χωρών. Τα κοινά συμφέροντα, αφορούν τον ενεργειακό τομέα και συγκεκριμένα την μεταφορά φυσικού αερίου και πετρελαίου, στον οποίο σημαντικό ρόλο παίζει τόσο η Ρωσία όσο και η Τουρκία, η οποία στην προσπάθεια της να μονοπωλήσει την διακίνηση πετρελαίου στην περιοχή βλέπει το σύμπλεγμα Ελλάς-Βουλγαρία-Ρωσία να της χαλάει τα σχέδια. Η Τουρκία ελέγχει την παραδοσιακή οδό της θαλάσσιας μεταφοράς των κοιτασμάτων μέσω του Βοσπόρου και των Δαρδανελίων.

Τα σχέδια και η συμφωνία Ελλάς-Ρωσία-Βουλγαρία ,προβλέπουν την κατασκευή του πετρελαιοαγωγού Μπούργκας-Αλεξανδρούπολης και ο οποίος μετά θα συνεχίζει προς την Κεντρική Ευρώπη. Η Βουλγαρική πλευρά γνωρίζοντας, την στρατηγικής σημασίας θέση του Μπούργκας, προσπαθεί να αποκομίσει όσο το δυνατόν μεγαλύτερα οικονομικά οφέλη. Καθώς η τεχνολογία που μπορεί να προσφέρει δεν κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα ,

⁽¹⁾ "Ελλάδα και Τουρκία μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου"

Χρ.Γιαλλουρίδης-Π.Ι.Τσάκωνας

προσπαθεί να συνεισφέρει προσφέροντας τα εδάφη της και τον εμπορικό της στόλο, ο οποίος όμως ουσιαστικά αδυνατεί να συμβάλλει αποφασιστικά στην μεταφορά του πετρελαίου λόγω παλαιότητας στόλου. Το μόνο που απομένει είναι να αυξήσει τα οφέλη της στα στάδια του τράνζιτ, της διύλισης και της αποθήκευσης των πετρελαιικών κοιτασμάτων στις ήδη υπάρχουσες και υπό κατασκευή πετρελαιακές εγκαταστάσεις. Τα παιχνίδια στην πολιτική σκακιέρα για την επικράτηση στην περιοχή είναι πολύπλοκα. Η κυβέρνηση Πούτιν ,με την κατ' αρχήν συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Ένωση για στρατηγική συμμαχία στα ενεργειακά, προσπαθεί να επισπεύσει την έξοδο των ρωσικών πετρελαίων από την Κασπία . Από την άλλη, η Τουρκία έχοντας την υποστήριξη των Αμερικανών ,προσπαθεί να εδραιώσει την θέση της στην περιοχή, παίρνοντας τον έλεγχο και των ρωσικών πετρελαίων. Η Ελλάδα μπορεί να βοηθήσει ,παρέχοντας την ασφάλεια του αγωγού ως μέλος της Ε.Ε. και του NATO, αλλά και την υλικοτεχνική βοήθεια και υποδομή στην κατασκευή του αγωγού. Τα πλεονεκτήματα που παρέχει η συγκεκριμένη διαδρομή του αγωγού είναι ανυπαρξία εδαφικών ανωμαλιών, μεσαίας κλίμακας απόσταση (270 περίπου χιλμ.) και κυρίως χαμηλό κόστος μεταφοράς. Παράλληλα παρακάμπτεται ο Βόσπορος ,όπου η Τουρκία αφού δεν θα συμμετείχε, έθεσε αυστηρούς περιορισμούς στην διακίνηση , επικαλούμενη επικινδυνότητα εύφλεκτων φορτίων ⁽¹⁾.

Η μελέτη είχε ανατεθεί στην ILF από την κοινοπραξία που συνέστησαν ειδικά για το σκοπό αυτό τα Ελληνικά πετρέλαια και οι όμιλοι Λάτση και Καπελούζου, που συμμετέχουν από Ελληνικής πλευράς. Σε όλες τις περιπτώσεις, ως χρόνος έναρξης λειτουργία του πετρελαιαγωγού αναφέρεται το 2005, ενώ οι ποσότητες που θα μεταφέρει κυμαίνονται από 10 εκατομμύρια τόνους το χρόνο και έως 15 εκ. τόνους για τα πρώτα επτά χρόνια. Τα σενάρια θα εξετάσουν την διαμόρφωση του κόστους στις περιπτώσεις επιβολής ή όχι

⁽¹⁾ "Ελλάδα και Τουρκία μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου"

λιμενικών τελών στα λιμάνια Νοβοροσισκ, Μπουργκας και Αλεξανδρούπολης. Το χρηματοδοτικό σχήμα προτείνει ίση συμμετοχή των 3 πλευρών στο 30% του συνολικού κόστους και με το υπόλοιπο να καλύπτεται από τραπεζικό δανεισμό. Η Ελλάδα ,ακόμα ,μπορεί να εξασφαλίζει επιδότηση 100 εκατ. Ευρώ μέσω της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Παρ' όλα όμως τα πλεονεκτήματα που υπάρχουν, και συμφέρουν όλες τις πλευρές, προβλήματα βγαίνουν στην επιφάνεια όσο προχωρούν οι διαπραγματεύσεις. Η μεν Μόσχα, δεν είναι μέχρι στιγμής σε θέση να εγγυηθεί τα 30 εκατ. τόνους πετρελαίου, που χρειάζεται ο αγωγός για την βιωσιμότητα του. Το σοβαρό όμως είναι, η διαφωνία Αθήνας και Σόφιας, ως προς τα ποσοστά συμμετοχής στον αγωγό. Η Ελλάδα προτείνει 5% Ελληνικό Δημόσιο 5% Βουλγαρικό Δημόσιο και 40% Λάτσης , Καπελούζος και Σεβρόν, ενώ η Σόφια διεκδικεί το 25% επικαλούμενη το γεγονός ότι , ο αγωγός διασχίζει ως επί το πλείστον την δική της επικράτεια . Ως μοχλός πίεσης προς την Ελληνική πλευρά σε αυτήν την κατεύθυνση χρησιμοποιεί τα σενάρια περί κατασκευής του αγωγού Μπουργκάς- Δυρραχίου, παρακάμπτοντας, την Αλεξανδρούπολη⁽¹⁾.

Σημαντικές είναι επίσης , οι εξελίξεις στον τομέα του φυσικού αερίου .Η Βουλγαρία , διαθέτει το καλύτερο δίκτυο φυσικού αερίου στα Βαλκάνια. Ουσιαστικά συνιστά το μεγαλύτερο κέντρο διανομής φυσικού αερίου, αφού περιλαμβάνει 2.200 χλμ. αγωγού μεταφοράς φυσικού αερίου , όπως επίσης και 625 χλμ τράνζιτ για την διανομή του φυσικού αερίου προς τις γειτονικές χώρες ⁽¹⁾. Ηδη από τον Οκτώβριο του 1996 , τροφοδοτεί με φυσικό αέριο από την Ρωσία την Ελλάδα και την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας. Στην προσπάθειά της η Βουλγαρία να εξασφαλίσει την διακίνηση περισσότερων ποσοτήτων φυσικού αερίου προς τα υπόλοιπα Βαλκανικά κράτη , συναντάει την αντίδραση της Ρωσίας . Η Ρωσία διαπραγματεύεται με

⁽¹⁾ "Ελλάδα και Τουρκία μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου"

κάθε ενδιαφερόμενη γειτονική χώρα, που της προσφέρει περισσότερα οικονομικά οφέλη. Είναι σαφές ότι ένας ενδεχόμενος παραγκωνισμός της Βουλγαρίας, εμποδίζει αντιστοιχώς τα Ελληνικά σχέδια, για μια δυναμική πολιτική στο χώρο του φυσικού αερίου που αποσκοπεί να καταστήσει την Ελλάδα, κέντρο διανομής φυσικού αερίου προς τις γείτονες χώρες. Είναι χαρακτηριστική, η περίπτωση της Ελληνικής υποστήριξης στα πλαίσια της Ε.Ε, για την κατασκευή ενεργειακού περιφερειακού κέντρου στην Σόφια, όπου με την παροχή κοινοτικών κονδυλίων εγκαινιάστηκε τον Δεκέμβριο του 1995. Υπάρχει όμως ένα πολύ λεπτό και ευαίσθητο σημείο σχετικά με την συνεργασία Ελλάδας-Βουλγαρίας και το οποίο επηρεάζει τις σχέσεις τους και τα σχέδιά τους. Η μουσουλμανική μειονότητα που ζεί τόσο στην Ελλάδα, όσο και στην Βουλγαρία, μπορεί να αποτελέσει ένα δυναμικό παράγοντα εξελίξεων στις δύο χώρες, επειδή η Τουρκία θα αυξάνει, ως αντιστάθμιση, την πίεση στην περιοχή λόγω των συνεπαγόμενων γι' αυτήν αρνητικών συνεπειών από την διαδρομή του αγωγού μέσω των Βουλγαροελληνικών εδαφών. Παρακολουθώντας μάλιστα, εξάλου στο σύνολό τους τα σχετικά τουρκικά δημοσιεύματα για τα σχέδια του πετρελαιοαγωγού και την προσπάθεια ενημέρωσης της κοινής γνώμης των ενδιαφερομένων χωρών, παρατηρεί κανείς την διαπλοκή και το ανακάτεμα πόθων, συμφερόντων, ονείρων και επιδιώξεων που δεν περιορίζονται στον οικονομικό τομέα, αλλά συνδέονται άμεσα με πολιτικές, θρησκευτικές και πολιτιστικές παραμέτρους. Όπως λοιπόν γίνεται εύκολα κατανοητό, οι σχέσεις μας με την Βουλγαρία δεν μπορούν να λεχθούν διμερείς αλλά τριμερείς, αφού σε καμία περίπτωση από την πλευρά της Βουλγαρίας, δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν και να καθορισθούν, χωρίς να συνυπολογισθεί η Τουρκία και η πολιτική της στην περιοχή. Μέσα σε αυτό το περιβάλλον και με υπαρκτές τις επιρροές από τα σοσιαλιστικά κινήματα, ακόμα και όταν αυτά κατέρρευσαν στις αρχές του 1990, η πορεία της προς την οικονομική ανάπτυξη δεν ήταν καθόλου εύκολη.

Η διάρθρωση της οικονομίας της Βουλγαρίας ,είναι εξαιρετικά ενδιαφέρουσα αφού το 51% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος , προέρχεται από τον τριτογενή τομέα, το 36% από την βιομηχανία και τις κατασκευές και το 13% από την γεωργία.Αυτό σημαίνει ,ότι υπάρχουν προοπτικές εξέλιξης και ανάπτυξης .Το μεγαλύτερο μέρος του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος , διατίθεται για ιδιωτική κατανάλωση (83,3%), το 7,5% για δημόσια κατανάλωση και το 8,5% για Ακαθάριστες Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου.Το κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν ανερχόταν σε 3.730 δολάρια το 1993 ⁽²⁾.

Το 1989 είχε μια μικρή αύξηση κατά 0,5% , το 1990 σημαντική μείωση (-9,1%) , το 1991 ακόμα πιο πολύ (-11,7%), το 1992(-6,0%), και το 1993 (-4,2%). Το 1994 παρουσίασε μια μικρή αύξηση 1,4% και το 1995 μια μέτρια αύξηση κατά 3,0%.Το 1996 πάλι μειώθηκε κατά 8,0% ⁽²⁾.

Η όξυνση των μακροοικονομικών ανισοροπιών, αποτελεί το βασικό πρόβλημα της Βουλγαρικής οικονομίας.Σε υψηλά επίπεδα κινείται και το έλλειμμα του κρατικού προϋπολογισμού, το οποίο το 1993 έφτασε το 15,7% του Α.Ε.Π.Το 1994 μπόρεσε να το τιθασεύσει εν μέρει και να φτάσει στο 5,6%⁽²⁾. Ελλειμμα παρουσιάζει και ο λογαριασμός τρεχουσών συναλλαγών και το εμπορικό ισοζύγιο.

Και όπως κάθε οικονομία που έχει έντονα προβλήματα σε όλους τους δείκτες της , δεν μπορεί ο τομέας της ανεργίας να αποτελεί εξαίρεση.Η αύξησή της είναι ραγδαία: από 1,5% το 1990, έφτασε το 16,4% το 1993, για να πέσει στο 12,8% το 1994,στο 10,8% το 1995 και στο 12% το 1996 ⁽³⁾.Αυτά είναι τα επίσημα στοιχεία από την Βουλγαρική κυβέρνηση που όμως αφήνουν βάσιμες υποψίες για την ανεργία ότι τα νούμερα είναι πλασματικά.

⁽²⁾ "Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολικη Ευρώπη"

Στ.Μπαμπανάσης

⁽³⁾"Στατιστική Υπηρεσία"

Στην προσπάθειά της για ανάκαμψη η Βουλγαρική οικονομία στήριξε πολλές από τις ελπίδες της στις ιδιωτικοποιήσεις. Ο νόμος ψηφίστηκε το 1993 και μέχρι το Μάρτιο του 1994 είχαν πουληθεί 162 μικρές επιχειρήσεις του κράτους και της τοπικής αυτοδιοίκησης ⁽³⁾. Μέχρι τα τέλη του 1994 είχαν ιδιωτικοποιηθεί 47 κρατικές επιχειρήσεις μεσαίου μεγέθους. Το Μάρτιο του 1995 κατατέθηκε στην Βουλή ένα πρόγραμμα για την μαζική ιδιωτικοποίηση επιχειρήσεων μεσαίου μεγέθους. Για την ιδιωτικοποίηση των μεγάλων κρατικών επιχειρήσεων ψηφίστηκε ένας νόμος το 1992 και εκπονήθηκε ένα πρόγραμμα το 1993 ⁽³⁾.

Όμως στην πράξη, το πρόγραμμα προχωράει με βραδείς ρυθμούς . Είναι χαρακτηριστικό ,ότι μέχρι τον Ιούνιο του 1994 , είχε ιδιωτικοποιηθεί, μια μονο από τις 16 μεγάλες επιχειρήσεις .Στόχος τους ήταν να δημιουργηθεί μια ανεπτυγμένη οικονομία της αγοράς, η οποία θα γινόταν πράξη με την αποκατάσταση περιουσιών και την ίδρυση νέων ιδιωτικών επιχειρήσεων. Το 57,4% των αγροτικών εκτάσεων είχε αποδοθεί στους παλαιούς ιδιοκτήτες μέχρι το τέλος του 1994. Μόνο το 1992, ιδρύθηκαν περίπου 25.000 μικρομεσαίες ιδιωτικές επιχειρήσεις, μετά την επιστροφή στους παλαιούς ιδιοκτήτες των εγκαταστάσεων των επιχειρήσεων. Το 1995 είχαν καταγραφεί 460.000 νέες επιχειρήσεις , αλλά μόνο οι μισές από αυτές βρίσκονταν σε λειτουργία, αφού δεν υπήρχαν τα κεφάλαια που θα επέτρεπαν στους ιδιοκτήτες τους να τις επαναλειτουργήσουν ⁽⁴⁾.

Σαν αποτέλεσμα των ανωτέρω διαδικασιών ,δημιουργήθηκε στην Βουλγαρία, ένας σημαντικός ιδιωτικός τομέας που δίνει το 45% του ΑΕΠ και απασχολεί το 30% του εργατικού δυναμικού.

Παράλληλα , με τις ιδιωτικοποιήσεις , συντελείται και η απελευθέρωση της αγοράς εμπορευμάτων , της αγοράς εργασίας , και της αγοράς κεφαλαίου. Το 1991, εγκρίθηκε ένα ευρύ μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα , το οποίο προβλέπει την κατάργηση των ελέγχων στις τιμές , την κατάργηση των

⁽³⁾ "Στατιστική Υπηρεσία"

⁽⁴⁾ "Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας"

επιδοτήσεων στα περισσότερα προϊόντα και τις υπηρεσίες και την απελευθέρωση των επιτοκίων. Το Φεβρουάριο του 1991, απελευθερώθηκε το 90% των τιμών.

Το καθεστώς του εξωτερικού εμπορίου ήταν πολύ φιλελεύθερο. Οι εισαγωγικοί δασμοί, μειώθηκαν σημαντικά τα πρώτα χρόνια των μεταρρυθμίσεων και οι ποσοτικοί περιορισμοί, περιορίζονται σε μικρό αριθμό εισαγόμενων και εξαγόμενων προϊόντων. Με τον τρόπο αυτό, γίνεται προσπάθεια για προσέλκυση επενδυτών. Το λεβ, είναι εσωτερικά μετατρέψιμο και κυμαίνεται ελεύθερα από τον Φεβρουάριο του 1991. Τα κέρδη και το επενδεδυμένο κεφάλαιο, μπορούν να επαναπατριστούν σε σκληρό νόμισμα από τους ξένους επενδυτές.

Στους μισθούς, από το 1993, άρχισε μια σταδιακή απελευθέρωση και τα ανώτατα επίπεδα μισθών, καθορίζονται με διαπραγματεύσεις των εργατικών ενώσεων και των εργοδοτών. Τα ελάχιστα επίπεδα μισθών προσαρμόζονται στα επίπεδα του πληθωρισμού κάθε τετράμηνο.

Το 1993, 53 οικονομικά αδύναμες κρατικές τράπεζες συγχωνεύθηκαν σε 5 τραπεζικούς οργανισμούς, όμως μέχρι το 1995 μόνο μια τράπεζα είχε καταφέρει να ιδιωτικοποιηθεί. Οι ξένες τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην Βουλγαρία ήταν πολύ λίγες, αφού δεν είχαν ακόμα πεισθεί ότι οι συνθήκες ήταν κατάλληλες για κάτι τέτοιο. Στην Βουλγαρία λειτουργούν δύο βασικά χρηματιστήρια. Το First Bulgarian και το χρηματιστήριο της Σόφιας.

Όμως, ο πιο σημαντικός παράγοντας στην φαινομενική ανάκαμψη της Βουλγαρικής οικονομίας, την διετία 1994-1996, συντέλεσε η μεταρρύθμιση στο φορολογικό σύστημα, που έγινε τον Απρίλιο του 1994 με την εισαγωγή του ΦΠΑ και με συντελεστή 18%. Τα εισοδήματα φορολογούνται προοδευτικά, με συντελεστές που κυμαίνονται από 20% έως 52%. Οι εισφορές για την κοινωνική ασφάλιση ανέρχονται στο 40% των μισθών. Γίνεται αντιληπτό λοιπόν ότι, η ανάκαμψη ήταν πλασματική, αφού στην ουσία τα αυξημένα έσοδα του Κράτους και η καλύτερη λογιστική της απεικόνιση, οφειλόταν στην φορολογική επιβάρυνση των πολιτών.

Ετσι , φυσικό ήταν , οι οξυμένες εσωτερικές και εξωτερικές ανισορροπίες , οδήγησαν την Βουλγαρία σε ανοικτή οικονομική κρίση το 1996-1997 , με κύρια εκδήλωση την σημαντική υποτίμηση του εθνικού της νομίσματος, την χρεωκοπία πολλών επιχειρήσεων , την κάμψη του επενδυτικού ενδιαφέροντος , την πτώση του τραπεζικού της συστήματος και κυρίως, τον κλονισμό της διεθνούς εμπιστοσύνης στην Βουλγαρική οικονομία.

Οι ξένες επενδύσεις στην Βουλγαρία , έφτασαν τα 960 εκατ.δολ.τον Ιούνιο του 1996 .Η Γερμανία είναι ο μεγαλύτερος ξένος επενδυτής ,με μερίδιο 35%.Ακολουθούν η Ολλανδία (11%), η Ελβετία (7,5%) , το Βέλγιο (7%), η Ελλάδα(6,5%) και οι ΗΠΑ (6%).Στην εξαετία 1990-1996 συστήθηκαν 4.000 μεικτές επιχειρήσεις ⁽⁴⁾.

Παρ' όλα αυτά, η Βουλγαρία παρουσιάζει σημαντικές επιχειρηματικές δυνατότητες , παρά την οικονομική και πολιτική κρίση.Το Μάρτιο του 1997 για να βοηθηθεί , υπόγραψε προκαταρκτική συμφωνία με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, για την αναδιάρθρωση των χρεών της και την ανακούφιση της οικονομίας της.Σύμφωνα με αυτό ,η χώρα υποχρεώνεται να προχωρήσει τις μεταρρυθμίσεις στην οικονομία και να σχηματίσει νομισματική επιτροπή.Αυτή, θα έλεγχε την Κεντρική Τράπεζα, που είχε την αρμοδιότητα να θέτει τους κανόνες του οικονομικού παιχνιδιού.Η Βουλγαρία, ανέλαβε την δέσμευση, να προχωρήσει τις ιδιωτικοποιήσεις της κρατικής περιουσίας, απαγορεύοντας ταυτόχρονα ,τον δανεισμό του κράτους από την Τράπεζα της Βουλγαρίας, για τον προϋπολογισμό.Το ποσό που θα λάμβανε σε δόσεις η Βουλγαρία, ήταν 680 εκατ.δολ.Μέχρι το 1997, 68 ξένες εταιρείες είχαν επενδύσει κεφάλαια μεγαλύτερα του ενός εκατ.δολларίων.

Οι εμπορικές ανταλλαγές Ελλάδας-Βουλγαρίας, σημείωσαν δυναμική ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια .Ο συνολικός όγκος των ανταλλαγών αυξήθηκε από 162 εκατ.δολ. το 1990 σε 931 εκατ.δολ.το 1995.Στην ίδια παραγωγή, οι Ελληνικές εξαγωγές από 53 εκατ.δολ. σε 447 εκατ.δολ., ενώ οι εισαγωγές από

⁽⁴⁾ "Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας"

109 εκατ.δολ.σε 484 εκατ.δολ.Το εμπορικό ισοζύγιο το 1990,1991,1995 ήταν ελλειμματικό ,ενώ το 1992,1993,1994 ήταν πλεονασματικό για την Ελλάδα ⁽⁴⁾.

Με την Βουλγαρία , η Ελλάδα έχει υπογράψει Συμφωνία Οικονομικής , Βιομηχανικής , Επιστημονικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας , Συμφωνία για την Αμοιβαία Προστασία και Προώθηση Επενδύσεων και Συμφωνία για την Αποφυγή Διπλής Φορολογίας.Η Ελλάδα , εισάγει από την Βουλγαρία κυρίως χαλκό και σύρματα από χαλκό , αμμωνία και ηλεκτρική ενέργεια ενώ εξάγει λάδι από πετρέλαιο , βαμβάκι , μπανάνες , καφέ , πορτοκάλια και τσιγάρα.Η Βουλγαρία δεν εξάγει πλέον ,σχεδόν καθόλου,για την Ελλάδα μηχανήματα και τηλεφωνικές συσκευές , αλλά κυρίως προϊόντα σε ημιτελή μορφή και μέταλλα.Η τηλεφωνική κίνηση ,μεταξύ Ελλάδας και Βουλγαρίας σημειώνει δυναμική αύξηση τα τελευταία χρόνια.Η θεαματικότερη αύξηση της τηλεφωνικής κίνησης , εξηγείται της οικονομικής συνεργασίας , από την αύξηση των εμπορικών ανταλλαγών , την αύξηση του αριθμού των μεικτών επιχειρήσεων αλλά και της ύπαρξης μεταναστών στην Ελλάδα ,όχι όμως βέβαια πολύ μεγάλου αριθμού.

Στην περίοδο 1990-1996 επενδύθηκαν στην Βουλγαρία , Ελληνικά κεφάλαια ύψους 95 εκατ.δολ.δηλαδή το 10% του συνόλου των ξένων επενδύσεων.Τα περισσότερα κεφάλαια επενδύθηκαν με τη μορφή μεικτών επιχειρήσεων που ανέρχονται σε πολλές εκατοντάδες ⁽⁴⁾.

Η τελευταία οικονομική κρίση το 1996 , οδήγησε τους Έλληνες επιχειρηματίες σε σκεπτικισμό , όσον αφορά τις μεγάλες επενδύσεις στην Βουλγαρία.Όμως το γεγονός ότι υπήρχε το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο , ως επόπτης της Βουλγαρικής οικονομίας, προσέφερε πρόσφορο έδαφος για επενδύσεις .Έτσι πολλοί σοβαροί Έλληνες επενδυτές αποφάσισαν να επενδύσουν στην Βουλγαρία , παρ'όλες τις δυσκολίες που φαινόταν ότι υπήρχαν ⁽⁴⁾.

⁽⁴⁾ "Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας"

Η 3Ε η Ελληνική Εταιρεία Εμφιαλώσεων ,ασχολείται με την παραγωγή και διανομή COCA-COLA στην Βουλγαρία και κατασκευάζει εργοστάσιο συσκευασίας στην Σόφια, ύψους 20 εκατ.δολ.Η εταιρεία αναψυκτικών και Ποτών Βορείου Ελλάδας Φλώρινα-Χωναίος, έχει δημιουργήσει εταιρεία Διανομών.Ο όμιλος Λεβέντη και Αθηναϊκή Ζυθοποιία , έχουν αγοράσει το 80% της μεγαλύτερης Βουλγαρικής Ζυθοποιίας Zagorika ⁽⁴⁾.

Η Δέλτα, έχει επενδύσει περισσότερα από 15 εκατ.δολ.Ακόμα η Καπνοβιομηχανία Παπαστράτος , έχει σημαντικότερη παρουσία σε συνεργασία με την συνεταιριστική ΣΕΚΑΠ , η οποία έχει κλείσει συμφωνία με τον Κρατικό Οργανισμό Καπνού ⁽⁴⁾.

Ο όμιλος Ιντρακόμ, δημιούργησε το μεγαλύτερο δίκτυο καρτοτηλεφώνων στη χώρα, όπου οι υπηρεσίες άμεσης τηλεφωνικής σύνδεσης με όλο τον κόσμο ήταν άγνωστες.Ο όμιλος Βαρδινογιάννη ,είναι γνωστός στη Βουλγαρική αγορά με την μεγάλη γκάμα δραστηριοτήτων , αρχίζοντας από εμπορία πετρελαιοειδών , λιπασμάτων και αυτοκινήτων και φθάνοντας μέχρι τις υψηλές τεχνολογίες και τον τουρισμό ⁽¹⁾.Ολες οι εταιρείες του ομίλου βεβαίως υποστηρίζονται από την ΧΙΟΣBANK , την πρώτη ξένη τράπεζα , η οποία άνοιξε υποκατάστημα στην Σόφια.

Ο επιχειρηματικός όμιλος της Βιοχάλκο , διαθέτει αυτόνομη εργοστασιακή μονάδα στην βιομηχανική περιοχή της Σόφιας.Το εργοστάσιο αυτό, είναι από τα πλέον σύγχρονα σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και πρόκειται να προσδώσει εντυπωσιακή αύξηση στις εξαγωγές , τόσο σε χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, όσο και σε άλλες αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται .

Η μεγαλύτερη ελληνική αλλαντικοβιομηχανία ΝΙΚΑΣ , εξελίσσεται στις πλέον διεθνοποιημένες ελληνικές επιχειρήσεις καθώς το 1999 , διέθετε τρεις παραγωγικές μονάδες αλλαντικών σε άλλες χώρες.Τα μπισκότα "ΡΑΡΑΔΟΡΟΥΛΟΥ" , έχει ιδρύσει στην Βουλγαρία δίκτυο, το οποίο καλύπτει

⁽⁴⁾ "Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας"

τις ανάγκες διανομής και αντιπροσώπευσης των δικών της προϊόντων αλλά και της TSAKIRIS & PERFETI HELLAS ⁽⁴⁾.

Ακόμα σημαντικές επενδύσεις, έχουν η Χαρτοποιία Θράκης και ο ΓΕΡΜΑΝΟΣ , ο οποίος έχει κατάστημα στην Σόφια.Κυρίαρχο ρόλο στον Τραπεζικό τομέα της Βουλγαρίας, παίζει η Ελλάδα και οι Ελληνικές Τράπεζες.Μετά την πρωτιά της ΧΙΟΣΒΑΝΚ , η οποία κυρίως υποστηρίζει τις εταιρείες του ομίλου Βαρδινογιάννη κατάστημα άνοιξε η ΙΟΝΙΚΗ.Ακολούθησε η ΕΘΝΙΚΗ το 1996 όπως και η ΕΜΠΟΡΙΚΗ το ίδιο έτος ⁽⁴⁾.

Η ΕΘΝΙΚΗ κατατάσσεται μεταξύ των πρώτων ξένων πιστωτικών ιδρυμάτων που δραστηριοποιούνται στην χώρα . Εθεσε σε λειτουργία δύο νέα καταστήματα στην Φιλιππούπολη και το Μπουργκάς , ενώ αναμένονται άλλα δύο στο Σαντάνσκι και τη Βάρνα.Η ΕΘΝΙΚΗ ,συμμετέχει με 0,5% στο μετοχικό κεφάλαιο του Βουλγαρικού χρηματιστηρίου στη Σόφια. Ακόμα, κατέχει το 23% της διεθνούς εταιρείας Interlease στη Σόφια, με Ελβετο-ολλανδική κοινοπραξία, με την συμμετοχή και της παγκόσμιας Τράπεζας.Η επενδυτική εταιρεία της ΕΘΝΙΚΗΣ , η ΕΤΕΒΑ , ίδρυσε γραφείο αντιπροσωπείας στη Σόφια ενώ προχωρεί η υλοποίηση σχεδίου για την ίδρυση θυγατρικής χρηματιστηριακής εταιρείας.Η ΕΘΝΙΚΗ , πρόσθεσε στο χαρτοφυλάκιο της , την United Bulgarian Bank ,η οποία πρόκειται για την τρίτη μεγαλύτερη τράπεζα της Βουλγαρίας , με δίκτυο 140 καταστημάτων , η οποία διαθέτει παραλλήλα το 50% του δικτύου των ΑΤΜ'ς της Βουλγαρίας ⁽⁵⁾.

Στόχος της ΕΘΝΙΚΗΣ είναι η δημιουργία μέχρι το 2000 ,δικτύου 10 καταστημάτων στην Βουλγαρία, κάτι που θεωρείται "εφικτό.

Η ΕΜΠΟΡΙΚΗ είχε στρατηγική την συμμαχία με την EBRD (Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης), για την δημιουργία τραπεζικού δικτύου στα Βαλκάνια και στην Παραεuxeϊνία ζώνη.Στη Βουλγαρία , ιδρύθηκε το 1994 η Bulgrarian Investment Bank, με μετοχικό κεφάλαιο από την

⁽⁴⁾ "Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας"

⁽⁵⁾ Εφημερίδα " Καθημερινή " 17-12-2000

κοινοπραξία του ομίλου της Εμπορικής (31,75%), της EBRD (35%) και άλλων βουλγαρικών τραπεζών .Το Σεπτέμβριο του 1998, η Εμπορική προχώρησε στην σταδιακή εξαγορά των μετοχών της EBRD , αυξάνοντας την συμμετοχή της στο 84,98%. Αξίζει να σημειωθεί ότι η BIB είναι η μόνη τράπεζα επενδύσεων στην Βουλγαρία και ειδικεύεται στην παροχή υπηρεσιών , σε μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις , που είναι ιδιωτικές ή πρόκειται να ιδιωτικοποιηθούν.Για το 1999, η Εμπορική Τράπεζα σχεδιάζει τη μετατροπή της BIB, σε τράπεζα γενικών συναλλαγών ⁽⁶⁾.

Ακόμα , ο όμιλος Λάτση , σε συνεργασία με την αμερικάνικη Alico , αγόρασε την Bulgarian Post Bank, τη δεύτερη από άποψη μεγέθους κρατική τράπεζα, με το μεγαλύτερο δίκτυο στη χώρα , αντί του ποσού 38 εκ.δολ.Σημαντική δραστηριότητα ακόμα έχουν αναπτύξει η Elmec Sport με Harley Davidson και NIKE HELLAS.Ο Κορασιδης έχει δραστηριότητα στη Βουλγαρία.

Συνολικά, οι Ελληνικές επιχειρήσεις είναι αυτήν την στιγμή πάνω από 500.Οι συνολικές επενδύσεις στην Βουλγαρία το πρώτο εξάμηνο του 2000 είναι αυξημένο κατά 13,3% σε σχέση με το 1999 (348 εκατ.δολ.).Στην πρώτη θέση των ξένων επενδυτών βρίσκεται η Ελλάδα, οι επενδύσεις της οποίας αντιστοιχούν στο 24% του συνολικού ποσού των ξένων επενδύσεων.Στην δεύτερη θέση των ξένων επενδύσεων είναι η Ιταλία.

Σημαντικό ρόλο ,παίζει ή αναμένεται να παίξει ο ΟΤΕ, ο οποίος είναι υποψήφιος για την εξαγορά του Βουλγαρικού τηλεπικοινωνιακού οργανισμού.Αυτή η εξαγορά θα γίνει σε κοινοπραξία με τον ολλανδικό οργανισμό KPN με ποσοστό συμμετοχής 52% ΟΤΕ και 48% KPN.Αυτή η επένδυση αν γίνει θα αποφέρει στον ΟΤΕ πάνω από 400 εκατ.δολ. , αν και τα πράγματα είχαν περιπλεχθεί, με αιτία την Intracom, από την οποία έχουν πολλά παράπονα από τις υπηρεσίες της οι Βούλγαροι.

⁽⁶⁾ "Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας"

Οι προσπάθειες συνεργασίας στα ζητήματα των μεταφορών , στηρίζονται στο άρθρο 11 της Συμφωνίας , Φιλίας και Καλής Γειτονίας , Συνεργασίας και Ασφάλειας μεταξύ των δύο χωρών το 1991, στο Πρωτόκολλο της Μικτής Διακυβερνητικής Ελληνοβουλγαρικής Επιτροπής Οικονομικής και Επιστημονικής-Τεχνικής Συνεργασίας και στην κοινή Δήλωση των τότε Πρωθυπουργών Ελλάδας-Βουλγαρίας , Α. Παπανδρέου και Ζ. Βιντένωφ, στις 20 Ιουνίου του 1995 στην Αθήνα. Μέσω της Βουλγαρίας τόσο η Ελλάδα όσο και η Ευρωπαϊκή Ένωση αποκτούν ενδοχώρα και γέφυρα προς τις χώρες του Βιζεγκράντ (Ουγγαρία, Πολωνία, Τσεχία , Σλοβακία) την Ουκρανία και την Ρωσία. Η Ελλάδα μέσω των υπό διαπραγμάτευση νέων οδικών αξόνων και μεθοριακών σταθμών με την Βουλγαρία προσφέρει τα λιμάνια της Βόρειας Ελλάδας στα Βουλγαρικά προϊόντα και συνάμα διασφαλίζει και ενισχύει την συνέχεια του Ευρωπαϊκού χώρου στα Βαλκάνια και στην Μέση Ανατολή.

Είναι λοιπόν κοινά αποδεκτό , ότι η φυσική διέξοδος της Βουλγαρίας προς τα κέντρα διαμόρφωσης και επηρεασμού των αποφάσεων στην Ευρωπαϊκή Ηπειρο , διέρχεται από την Κεντρική Ευρώπη , αλλά και από τον Εύξεινο Πόντο. Για την πολιτική της κάλυψη , η Βουλγαρία εμπνέεται από την Ευρωπαϊκή προοπτική . Εντούτοις, είναι βέβαιο ότι τα Βαλκάνια και οι σχέσεις της με το μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην περιοχή , την Ελλάδα, θα εξακολουθούν να συνιστούν την σταθερή επιλογή για την εξωτερική πολιτική της Βουλγαρίας , αφού ουσιαστικά της προσφέρουν το «πιστοποιητικό καλής διαγωγής» για τις ευρύτερες Ευρωπαϊκές και Ατλαντικές της αναζητήσεις.

Η Βουλγαρία , θα εξακολουθήσει να τονίζει έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον ρόλο της ως «γέφυρας» , αλλά και ως διάδρομο στην περιοχή των Βαλκανίων και του Εύξεινου Πόντου. Όμως και η Τουρκία παίζει , ένα δικό της ρόλο στις σχέσεις με την Βουλγαρία , έχοντας ως μοχλό πίεσης τον ιδιαίτερο ρόλο των Μουσουλμάνων στην πολιτική και κοινωνική ζωή της Βουλγαρίας , σε συνδυασμό με το δέος που προκαλεί στην Βουλγαρία η τουρκική «στρατιωτική μηχανή» αναγκάζουν τους κυβερνήτες, να συνδιαλέγονται με την Τουρκία.

Στην περίπτωση της Τουρκίας , φαίνεται ότι η Βουλγαρία αναζητά περισσότερο την διαμεσολάβησή της , στο ζήτημα των επαφών της με το ΝΑΤΟ.Η ενίσχυση της πολιτικής στενότερων δεσμών με τις δομές του ΝΑΤΟ και της Ε.Ε. , αναδεικνύει , επομένως , τον πρωτεύοντα ρόλο της Ελλάδας και δευτερευόντος την διαπλοκή στις σχέσεις με την Τουρκία.

Είναι λοιπόν προφανές , ότι η Βουλγαρία , είναι υποχρεωμένη να συμβιώνει με τον ελληνοτουρκικό ανταγωνισμό σε διμερές και διεθνές επίπεδο.Όμως η Ελλάδα, διαθέτει δύο πολύ σημαντικά ατού στα χέρια της .Το ένα είναι η Ε.Ε. και το άλλο , η οικονομική της δύναμη που διαθέτει.Η Ελλάδα με την σειρά της , αναζητά μέσω της Βουλγαρίας μια φυσική διέξοδο στον Εύξεινο Πόντο .Η ιδιότητά της, ως μέλος όλων των σημαντικότερων πολιτικών στρατιωτικών και οικονομικών οργανισμών , την διευκολύνουν στις πρωτοβουλίες της στο χώρο της Βαλκανικής.Ο πρωταγωνιστικός ρόλος , που παίζει η Ελλάδα στην οικονομία της , είναι η σωστή κατεύθυνση της πολιτικής μας στην χώρα αυτή. Η βοήθειά μας , σε αυτή , αποκομίζοντας βέβαια και τα σχετικά οικονομικά οφέλη , έχει θετικότερο αντίτυπο – και σαφώς πιο σημαντικό- στην πολιτική της χώρας μας,αφού θα έχουμε αποκτήσει στα βόρεια σύνορά μας , έναν «φίλο – σύμμαχο» τον οποίο επωφθαλμιά και η Τουρκία .

Εχουν προχωρήσει ήδη επίσης –Ελλάδα ,Βουλγαρία-στην υπογραφή συμφωνιών που καλύπτουν σχεδόν όλα τα ζητήματα όπου δύο χώρες μπορούν να συμφωνήσουν .Αυτό το στοιχείο είναι δηλωτικό της καλής βάσης που διαθέτουν οι Ελληνοβουλγαρικές σχέσεις.

Το γεγονός της απόρριψης του ΟΤΕ από τον διαγωνισμό , που δεν είναι βέβαιο οριστικό , πώλησης του 51% του οργανισμού τηλεπικοινωνιών , δεν είναι αρκετό για να χαλάσει το καλό κλίμα που υπάρχει μεταξύ των δύο χωρών.Το θέμα με τον αγωγό και την διαφωνία σχετικά με τα ποσοστά συμμετοχής , ίσως έχει να κάνει με την ανησυχία και την ανασφάλεια που διακατέχεται , λόγω αδυναμίας να προσφέρει κάτι (για να αποδείξει πόσο

σημαντικός είναι ο ρόλος της ως «ιδιοκτήτης» της διαδρομής) πολύ παραπάνω από τα εδάφη της .Η αύξηση της τιμής του πετρελαίου , έχει αύξησει και τα περιθώρια κέρδους στις συμμετέχοντες χώρες της κοινοπραξίας και παρασύρει ίσως την Βουλγαρία σε αυτές τις ενέργειες, για την αποκόμιση μεγαλύτερων κερδών.

Είναι , άλλωστε , αναμφισβήτητο γεγονός , αυτό που δήλωσε στην Αθήνα , κατά την επίσημη επίσκεψή του , στις αρχές Ιουλίου 1997, ο Βούλγαρος πρόεδρος της Δημοκρατίας Πέταρ Στογιάνωφ «ότι οι ελληνοβουλγαρικές σχέσεις τα τελευταία τα τελευταία οκτώ χρόνια αποτελούν παράδειγμα προς μίμηση για τις διμερείς σχέσεις σε όλη την Ευρώπη». Βέβαια , έχει μια δόση υπερβολής, και διακατέχεται από μια ευγένεια λόγω φιλοξενίας , όμως υποδηλώνει την διάθεση και τον στόχο της Βουλγαρίας έναντι της Ελλάδας.

Απαιτείται λοιπόν ,οι υπογραφείσες κατά καιρούς συμφωνίες και δηλώσεις να γίνουν πράξη. Τότε μόνο θα ξεπεραστούν τα ιστορικά αναχώματα του παρελθόντος , οι πικρές μνήμες και η υποβόσκουσα καχυποψία, που με την πρώτη ευκαιρία έρχονται να μπλοκάρουν την εξέλιξη των διμερών σχέσεων , προς ένα σημείο το οποίο θα καθιστά την Ελλάδα κυρίαρχο στην περιοχή , εγγυητή της ασφάλειας και της ανάπτυξης της περιοχής για το καλό όλων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1.- "Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη"
Στ.Μπαμπανάσης
- 2.- Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας "Μακεδονία-Θράκη-
Βαλκάνια" Μάϊος 1999
- 3.- Στατιστική Υπηρεσία Αθηνών
- 4.- "Ελλάδα και Τουρκία μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου"
Χρ.Γιαλλουρίδης-Π.Ι.Τσάκωνας
- 5.- Εφημερίδα "Καθημερινή" 17/9/2000

ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ

Η Γιουγκοσλαβία , βρισκόμενη στο κέντρο των Βαλκανίων , επηρεαζόμενη από ότι υπήρχε και κινήτο γύρω της , δεν κατόρθωνε να παραμείνει ανεξάρτητη και ενωμένη. Η Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας , κάτω από την πίεση του κομμουνιστικού ολοκληρωτισμού , κατάφερε να κρύβει τα σοβαρά εσωτερικά της προβλήματα , που προερχόντουσαν από τις εθνικιστικές τάσεις διαφορετικών θρησκειών , πολιτισμών και νοοτροπιών.

Ο επαναστατικός Δεκέμβρης του 1989 και οι πανυγηρισμοί , που ξεσήκωσε για την πτώση του κομμουνισμού , τη νίκη της δημοκρατίας , του φιλελευθερισμού αλλά και του καπιταλισμού , επί του υπαρκτού σοσιαλισμού , δεν κράτησαν πολύ . Το πρώην ενωμένο κράτος , άρχισε να κατακερματίζεται και να δημιουργεί εστίες φωτιάς , εκεί όπου δεν υπήρχαν. Η αλληλοεξόντωση , ήταν αυτοσκοπός , γιατί απλά η ανεξαρτησία και η αποδέσμευση δεν ήταν αρκετή. Η πλειοψηφία της Γιουγκοσλαβίας ήταν Σέρβοι , πληθυσμιακά αλλά και εδαφικά και για κάποιους ανεξήγητους λόγους βρέθηκαν όλη την δεκαετία του 1990 στο μάτι του κυκλώνα ⁽¹⁾.

Η ενωμένη Γιουγκοσλαβία , ήταν πολύ ενοχλητική για τους Αμερικανούς, αφού σε αυτούς έβλεπαν το τελευταίο κάστρο του κομμουνισμού⁽¹⁾. Αν η χώρα αυτή , που την θεωρούσαν κομμουνιστικό προϊόν, έμενε ενωμένη , τότε θα ήταν μια νίκη του σοσιαλισμού , έναντι της δικής τους πολιτικής φιλοσοφίας. Η νέα διεθνής τάξης πραγμάτων μετά τον Περσικό , βρήκε συνέχεια στην Γιουγκοσλαβία , με την επιβολή εμπάργκο εναντίον της Σερβίας –Μαυροβουνίου και την δεδηλωμένη απόφαση της Διεθνούς

⁽¹⁾ "Ελλάδα και Τουρκία μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου"

Χρ.Γιαλλουρίδης-Π.Ι.Τσάκωνας

Κοινότητας , να επιβάλλει στον γιουγκοσλαβικό εμφύλιο την “ειρήνη”. Η βοήθεια προς την Κροατία , την Βοσνία και την Σλοβενία , ήταν καταλυτική για την τελική έκβαση και η μονομερής εκδήλωση επιθετικότητας , εναντίον της Σερβίας απροκάλυπτη ⁽¹⁾. Οι θρησκευτικές διαφορές , που προσπάθησε με κάθε τρόπο τον Βατικανό , να εκμεταλλευτεί , η μεγάλη μουσουλμανική μειονότητα και η παρουσία του Σλόμπονταν Μιλόσεβιτς στην πολιτική ηγεσία της Σερβίας , ήταν αρκετοί λόγοι για να δικαιολογήσουν τις πράξεις τους στην περιοχή , το ΝΑΤΟ και οι Αμερικανοί. Η Γιουγκοσλαβία , αποτέλεσε το δεύτερο σοβαρό τέστ του νέου διεθνούς συστήματος , μετά τον Περσικό , όπου δόθηκε η ψευδοεικόνα της καθολικότητας , στην επιβολή της διεθνούς νομιμότητας , ενώ πρόκειται για μια πραγματική αναβάθμιση των ΗΠΑ.

Στην γιουγκοσλαβική σύγκρουση ο ΟΗΕ , φανέρωσε την γύμνια του, πλέον, ως οργανισμός και την ανικανότητα της Ευρώπης να αρθρώσει ένα ισχυρό πολιτικό λόγο. Η ενοποιημένη Γερμανία , ενισχυμένη στην διεθνή πολιτική σκηνή , οδήγησε την κοινοτική πολιτική σε ομολογουμένως βεβιασμένες αναγνώσεις των χωρών του γιουγκοσλαβικού βορρά , Σλοβενία-Κροατία , ενώ με την ίδια προχειρότητα αναγνωρίστηκε στην συνέχεια η Βοσνία-Ερζεγοβίνη , εκβιάζοντας ταυτόχρονα μια πρόωρη και επικίνδυνη αναγνώριση από τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας⁽¹⁾.

Μετά από όλα αυτά , ΗΠΑ και ΝΑΤΟ , αποφάσισαν και πραγμάτωσαν από τις 24 Μαρτίου 1999, μια απροκάλυπτη και διεθνώς παράνομη επίθεση εναντίον της Νέας Γιουγκοσλαβίας , με πρόσχημα την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του αλβανόφωνου πληθυσμού του Κοσόβου , κατά τρόπο τουλάχιστον εγκληματικά επιπόλαιο και απίστευτα “ερασιτεχνικό”. Το σύνδρομο της υπεροψίας και της υπεροχής είχε περάσει τον Ατλαντικό και είχε προσβάλει την Ευρώπη και δυστυχώς δεν υπήρχε “φάρμακο” , δηλαδή πολιτική βούληση . Η επέμβαση αυτή ξύπνησε μνήμες οδυνηρές του

⁽¹⁾ “Ελλάδα και Τουρκία μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου”

παρελθόντος , όπου ο Χίτλερ επεκαλέσθη την γενοκτονία των Αρμενίων και την ανυπαρξία στην πραγματικότητα διεθνούς νομιμότητας ,για να εισβάλλει το 1938, στην Τσεχοσλοβακία ,επικαλούμενος προσχηματικά την παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της γερμανόφωνης μειονότητας, δίνοντας έτσι το έναυσμα στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο , που οδήγησε την ανθρωπότητα στα γνωστά αποτελέσματα.

Η ασύστολη παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ,σε βάρος των Σέρβων ,από τους αλβανόφωνους , που ήταν η απαρχή των γεγονότων και με την παρουσία των Κυανοκράνων εκεί , δεν ευαισθητοποίησε τον ΟΗΕ και το ΝΑΤΟ.Ταυτόχρονα , ήρθε σε πολύ δύσκολη θέση η χώρα μας , η οποία ως μέλος της Ε.Ε. και του ΝΑΤΟ , θα έπρεπε να συμμετάσχει στους βομβαρδισμούς του Κοσόβου.Κάτι τέτοιο όμως , ήταν και είναι εναντίον της παραδοσιακής πολιτικής της χώρας μας , περί αποφυγής των όπλων και των εχθροπραξιών σε κάθε χώρα και περίπτωση , όμως εδώ, υπήρχε ένας επιπλέον λόγος .Η παραδοσιακή συμμαχία Ελλάδας-Γιουγκοσλαβίας (Σερβίας) , είναι εξαιρετικά μακρόχρονη και το ηθικό καθήκον της χώρας , πολιτειακής και μη , ήταν να σταθούμε στο πλάι των Σέρβων.Όμως , ήταν πρακτικά αδύνατο , αφού σαν μέλη του ΝΑΤΟ , έπρεπε να συμφωνήσουμε με την πλειοψηφία που ήταν υπέρ της επέμβασης.

Η Ελλάδα, αντιστάθηκε όσο μπορούσε , πιέστηκε και απειλήθηκε από τους Αμερικανούς , αν δεν συμμετείχαμε και όμως κατάφεραμε να μείνουμε διακριτικά ουδέτεροι , κερδίζοντας την εύνοια των Σέρβων και την κατανόησή τους , αλλά ταυτόχρονα να δείξουμε καλή πρόθεση σε Ευρώπη και Αμερική.Οι εκδηλώσεις συμπαραστάσεις του Ελληνικού λαού στην Σερβία και στην άδικη αιματοχυσία αθώων και αμάχων πληθυσμών , έκαναν τον γύρο του κόσμου , ευαισθητοποιώντας την κοινή γνώμη.Η εμμονή της χώρας μας , στον διάλογο και την ειρηνευτική διαδικασία , επιβραβεύτηκε , όταν οι Ευρωπαίοι , παραδέχτηκαν ότι ήταν λάθος η απόφαση περί επέμβασης.Ταυτόχρονα, ισχυροποιήθηκε ο Σλόμπονταν Μιλόσεβιτς , αποτυγχάνοντας και σε αυτό όμως , αφού ο στόχος τους ήταν να ξεσηκωθεί η κοινή γνώμη εναντίον του. Η τελευταία , ξεσηκώθηκε , όμως εναντίον των Αμερικανών και των Ευρωπαίων.

Ετσι , καθυστέρησαν οι πολιτικές εξελίξεις που είχαν δρομολογηθεί στην Γιουγκοσλαβία , κατά ένα χρόνο , κοστίζοντας ταυτόχρονα εκατοντάδες ανθρώπινες ζωές και ανυπολόγιστες υλικές ζημιές, στον ήδη κατεστραμένο και κουρελιασμένο γιουγκοσλαβικό χώρο.Οι ευθύνες του Μιλόσεβιτς , σίγουρα είναι υπαρκτές και μεγάλες .Από την στιγμή που είδε ότι όλες οι κατηγορίες έπεφταν πάνω του , αν αποχωρούσε από την πολιτική ηγεσία ,το καλό που θα έκανε στην χώρα του , θα ήταν τεράστιο.

Οι εκλογές του Οκτωβρίου , σήμαναν το τέλος μιας ολόκληρης εποχής για την γιουγκοσλαβία , καθώς η απομάκρυνση Μιλόσεβιτς , επιτεύχθηκε από τον ίδιο τον σερβικό λαό , παρά την νοθεία που υπήρξε στην εκλογική αναμέτρηση.Οι αλλαγές στο πολιτικό σκηνικό , με την έλευση του Βοέσλαβ Κοστούνιτσα, αφήνουν ελπίδες πολλές για αναστροφή του αρνητικού κλίματος, με ευεργετικές συνέπειες και για τα Βαλκάνια.Ο Κοστούνιτσα, μετά τις πρώτες εβδομάδες , έστειλε σαφή μηνύματα συμφιλίωσης και ειρήνης σε Κροατία και Μαυροβούνιο.

Μοιραία λοιπόν , γίνεται αντιληπτό ότι η οικονομική κατάσταση της χώρας ,δεν είναι σε καθόλου καλή κατάσταση.Αυτή ήταν προβληματική , όλη την δεκαετία του 1990, αφού τα εσωτερικά προβλήματα , ο εμφύλιος , οι επεμβάσεις του ΝΑΤΟ δεν άφησαν περιθώρια για οικονομική ανάπτυξη.Οι οικονομικές ανισοροπίες , ο υψηλός πληθωρισμός , τα ελλείμματα στον κρατικό προϋπολογισμό και το ισοζύγιο πληρωμών, το μεγάλο εξωτερικό χρέος , η ανεργία, η στενότητα στις αποταμιεύσεις , η μείωση της εγχώριας ζήτησης και η μείωση της παραγωγής σε ορισμένους κλάδους της οικονομίας.

Το ΑΕΠ σημείωσε αύξηση κατά 6,6% το 1994, 6,0% το 1995, 5% το 1996, όντας όμως πλασματική , αφού τα καθημερινά οικονομικά προβλήματα, δεν έχουν μειωθεί αλλά αυξηθεί ⁽²⁾.Αυτή η πλασματική , αύξηση του ΑΕΠ οφείλετε στους υψηλούς δασμούς των μεταφορών , τους οποίους επέβαλε για να αυξήσει τα έσοδά της , και όχι σε πρόοδο της οικονομίας.Το εμπορικό

⁽²⁾ “Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας”

ισοζύγιο είναι ελλειμματικό και κυμαίνεται μεταξύ 0,1 έως 1,4 δις. δολ. την περίοδο 1991-1995 και έφτασε το 1,5 δις.δολ. το 1996 ⁽¹⁾. Το εξωτερικό χρέος ανήλθε το 1995 σε 6,5 δις δολ. Ο πληθωρισμός αυξήθηκε κατά 78,4% το 1995 και κατά 100% το 1996. Το ίδιο και οι τιμές λιανικού εμπορίου αυξήθηκαν κατά 74,1% το 1995 και οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα επιβίωσης και χωρίς ελπίδες χρηματοδότησης ⁽²⁾.

Το 1994 η Εθνική Τράπεζα της Γιουγκοσλαβίας , άρχισε να εφαρμόζει ένα πρόγραμμα σταθεροποίησης , που έφερε τα πρώτα αποτελέσματα του 1995 ⁽¹⁾. Τα κυριότερα στοιχεία του προγράμματος είναι η επιβολή περιορισμών στον τραπεζικό τομέα και η έκδοση νέου νομίσματος (νέο δηνάριο) ⁽¹⁾. Η νομισματική σταθεροποίηση ,οδήγησε στην αύξηση της εγχώριας παραγωγής , όμως ήταν προσωρινή. Οι ονομαστικοί μισθοί αυξήθηκαν κατά 16% , πάνω από τον πληθωρισμό. Αυτό οδήγησε στην αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης και στην αύξηση του κόστους παραγωγής. Η άρση του εμπάργκο, βοήθησε στην βελτίωση της οικονομίας της χώρας , όμως η αποθεματοποίηση της παραγωγής , έχει υπερβεί τα όρια ασφαλείας.

Το ΑΕΠ το 1997 και το 1998 , αυξήθηκε κατά 7,4% και 2,8% αντίστοιχα, δείχνοντας ότι υπάρχουν προοπτικές βελτιώσης ⁽¹⁾. Όμως , ήρθε το 1999 και η επέμβαση του ΝΑΤΟ σε Κόσσοβο , για να κατακυλήσει το ΑΕΠ κατά 40% , όπως και ήταν απούτως φυσιολογικό ⁽²⁾. Ο πληθωρισμός το 1997 , ανήλθε σε 18,5% το 1998 στο 29,8% , για να έρθει το 1999 και να εκτοξευθεί στο 50%. Ταυτόχρονα, η ανεργία είχε ξεπεράσει το 1999 το 60% ⁽²⁾.

Το σήμερα λοιπόν της Γιουγκοσλαβικής οικονομίας, στενά συνδεδεμένο με την πολιτική σταθερότητα και τις διπλωματικές σχέσεις με γείτονους και μη , προδιαγράφεται αβέβαιο . Ο μεγάλος πονοκέφαλος της Σερβικής Κυβέρνησης , είναι ο χειμώνας που έρχεται και το οξύτατο ενεργειακό πρόβλημα. Το Βελιγράδι , λόγω των καταστροφών από τους βομβαρδισμούς , είναι

⁽²⁾ "Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας"

ανοχύρωτη και ανοργάνωτη πόλη , με φοβερές ελλείψεις , ακόμα και σε αυτονόητα πράγματα , όπως είναι ο ηλεκτρισμός , αφού η πόλη έχει χωριστεί σε περιφέρειες που παίρνει ρεύμα εκ περιτροπής ανά 4 ή 6 ώρες ⁽³⁾.Μεγάλες εργοστασιακές μονάδες υπολειτουργούν , εξαιτίας της έλλειψης καυσίμων και πολλά είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα νοσοκομεία.Η χώρα , σύμφωνα με εκτιμήσεις θα χρειαστεί εισαγωγές τουλάχιστον 3 δις κιλοβατώραν ηλεκτρικής ενέργειας στους επόμενους έξι μήνες.Οι συνολικές ενεργειακές ανάγκες, σε εισαγωγές τόσο για τη Σερβία , όσο και για το Μαυροβούνιο , φθάνουν τα 600 εκατ.δολ. ⁽³⁾

Ταυτόχρονα , όμως οξύτατο είναι ακόμα και το πρόβλημα των τροφίμων . Χαρακτηριστικό είναι , η πρόσφατη έκκλιση ομάδας 6-17 στη διεθνή κοινότητα να παράσχει άμεσα 500.000 τόνους καλαμπόκι , 150.000 τόνους αλεύρι, 50.000 τόνους ζάχαρι,10.000 τόνους βοδινό κρέας και 10.000 τόνους χοιρινό κρέας ⁽³⁾.

Αντιμέτωπος , με όλα αυτά τα προβλήματα , ο Κοστούνιτσα, «χτυπάει», την πόρτα των γειτόνων της Γιουγκοσλαβίας , ζητώντας ηλεκτρική ενέργεια και πετρελαιακά προϊόντα ⁽⁴⁾.Η προσέγγιση , όμως δεν είναι τόσο εύκολη , καθώς οι γειτονικές χώρες του υπενθυμίζουν τα χρέη , που έχει δημιουργήσει η Γιουγκοσλαβία , από την εποχή του Μιλόσεβιτς.Χαρακτηριστικό παράδειγμα, αποτελεί η Ρωσία , όπου η Γιουγκοσλαβία ήδη της χρωστάει 385 εκατ.δολ.Στις εκκλήσεις του για βοήθεια, υποδηλώνει στην Δύση, ότι εάν δεν δοθεί μαζική βοήθεια στο Βελιγράδι , οι πολιτικές μεταρρυθμίσεις θα μπούν σε περιπέτειες αφού θα αυξηθεί η δυσαρέσκεια του κόσμου και η πολιτική εκδημοκρατισμού της χώρας , θα είναι ακόμη πιο δύσκολη ⁽⁴⁾.Η Γιουγκοσλαβική κυβέρνηση , είχε λάβει υποσχέσεις δανεισμού ποσού 1δις μάρκων από τις χώρες του εξωτερικού . Το ακριβές ποσό που έχει ήδη κατατεθεί στο λογαριασμό της

⁽³⁾ "Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη"

Στ.Μπαμπανάσης

⁽⁴⁾ "Στατιστική Υπηρεσία"

χώρας , είναι 26 εκατ.μάρκα.Τα 11 εκατ.μάρκα προέρχονται από την Νορβηγία και τα υπόλοιπα 15 εκατ.μάρκα από την Ελλάδα ⁽⁴⁾.

Η Ελλάδα είχε ανέκαθεν πολύ καλές διπλωματικές και εμπορικές σχέσεις με την Γιουγκοσλαβία , που την καθιστούσαν νούμερο ένα εμπορικό εταίρο εισαγωγών-εξαγωγών στην περιοχή και όχι μόνο.Η κοινή θρησκεία, η κοινή κουλτούρα, αλλά και κυρίως οι κοινοί «εχθροί», μπόλιασαν ιστορικώς , ένα αίσθημα φιλίας μεταξύ των δύο λαών , το οποίο αντικατοπτριζόταν και στις πολιτικές σχέσεις μεταξύ των δύο κυβερνήσεων. Οι Έλληνες, απέξειξαν εμπράκτως την φιλία τους απέναντι στους Γιουγκοσλάβους , με την συμπαράσταση που τους παρείχαν , όταν όλος ο κόσμος είχε ξεσηκωθεί εναντίον τους , και αυτό ανεγνωρίσθει από τους ίδιους τους Γιουγκοσλάβους.Ήταν η μόνη χώρα που τους παρείχε αμέριστη ανθρωπιστική βοήθεια στο Κόσσοβο και όχι μόνο, όταν οι υπόλοιποι Ευρωπαίοι τους είχαν αποκλήσει και απομονώσει από τον υπόλοιπο κόσμο.Η Σερβία ,ήταν σύμμαχός μας και στους δύο βαλκανικούς πολέμους , αλλά ήταν και η μόνη γείτονας χώρα που αντιστάθηκε σε Γερμανούς –όχι Σλοβένους- και Ιταλούς , στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο , όπως και εμείς.Ετσι λοιπόν , είναι φυσικό σε αυτήν την χώρα ,η εξωτερικη οικονομική πολιτική της χώρας μας να είναι διαφορετικη από ότι στις άλλες χώρες , αφού πολλές φορές διακατέχεται και από έντονο συναισθηματικό επηρεασμό.

Η Ελληνικη εξωτερικη πολιτική πέτυχε μιας τεράστιας σημασίας διπλωματικη νικη , όταν έδειξε με την στάση της, να μην υποστηρίζει τον Μιλόσεβιτς, αλλά να ζητάει δημοκρατικές εκλογές χωρίς νοθεία και ταυτόχρονα να συναντάει τον υποψήφιο της αντιπολίτευσης Β.Κοστούνιτσα , ασκώντας έτσι , μια πολιτική ίσων αποστάσεων , προλειένοντας το έδαφος για μια ενδεχόμενη αλλαγή στο πολιτικό σκηνικό.Η απομάκρυνση Μιλόσεβιτς ήταν επιτακτικη για να μπορέσει η Σερβία να τραβήξει το δρόμο της , προς την πρόοδο και αυτό ήταν κάτι που η ελληνικη κυβέρνηση το είχε προβλέψει . Η

⁽⁴⁾ " Στατιστική Υπηρεσία"

στάση της αυτή , εκτιμήθηκε από τους Γιουγκοσλάβους και πλέον έχει αποκτήσει η χώρα μας , άλλο ένα πλεονέκτημα για την προώθηση των επενδύσεων σε μια χώρα , η οποία αυτήν την χρονική στιγμή σχεδόν παρακαλάει για επενδύσεις.Ετσι , μια προνομιακή μεταχείριση των ελληνικών επιχειρήσεων και ένα προβάδισμα επιλογών , είναι σίγουρα ένα καλό επιχείρημα για την δραστηριοποίηση ελλήνων επιχειρηματιών στην περιοχή.

Οι επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Νέα Γιουγκοσλαβία-Σερβία-Μαυροβούνιο, είναι πλέον πολύ μεγάλες . Η πρώην Γιουγκοσλαβία , ήταν ο μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος στα Βαλκάνια.Ο όγκος των εμπορικών ανταλλαγών ανερχόταν στα 22 εκατ.δολ.το 1992 και τα 22,9 εκατ.δολ.το 1995.Μετά σημειώνει μια δυναμική αύξηση φτάνοντας τα 197 εκατ.δολάρια στους πρώτους οκτώ μήνες του 1996 και 450 εκατ.δολάρια συνολικά το 1996⁽⁵⁾.

Το εμπορικό ισοζύγιο , όλα αυτά τα έτη είναι πλεονασματικό για την Ελλάδα.Η Ελλάδα εξάγει κυρίως φρούτα και καρπούς , βαμβάκι , δέρματα , πλαστικές ύλες , υποδήματα, τεχνουργήματα από χυτοσίδηρο και χάλυβα, καθώς και σημαντική δραστηριοποίηση στον τομέα των τηλεπικοινωνιών . Εισάγουμε ξυλεία, κρέατα, χημικά προϊόντα και αυτοκίνητα τα γνωστά YUGO.Ετσι , η ελληνική κυβέρνηση έχει επιδοθεί σε διπλωματικό αγώνα για την εδραίωση των ελληνικών θέσεων ⁽⁶⁾.

Στο Υπουργείο Εξωτερικών και στην διεύθυνση Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων του ΥΠΕΘΟ , θεωρούν το άμεσο προσεχές διάστημα , ιδιαίτερα κρίσιμο για το μέλλον των ελληνικών επενδύσεων στην Γιουγκοσλαβία , καθώς η κατάσταση παραμένει ρευστή , παρά την γενική ευφορία που ακολούθησε η ανατροπή Μιλόσεβιτς.Θεωρείται , ως το άνοιγμα ενός νέου ιστορικού κεφαλαίου της Ελληνικής Οικονομίας, το οποίο θα λέγεται «ανασυγκρότηση της Γιουγκοσλαβίας».

⁽⁵⁾ " Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας"

⁽⁶⁾ Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας –Ηλεκτρονική Δ/ση:www.dos.gr

Στην νέα πορεία της , η χώρα θα στηριχθεί ιδιαίτερα στην συνεργασία της «φίλης» Ελλάδας , καθώς ο Κοστούνιτσα, δεν διατηρεί εξαρτήσεις από το εξωτερικό αλλά κινείται ανεξάρτητα.Υπολογίζεται ότι οι ελληνικές επιχειρήσεις μπορούν να δεκαπλασιαστούν , τόσο σε απόλυτα κεφαλαιακά μεγέθη , όσο και σε αριθμό επιχειρήσεων .Μέχρι τον Ιούνιο του 1992, σε ολόκληρη την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας, υπήρχαν 150 ελληνικές επιχειρήσεις , με συνολικά επενδεδυμένα κεφάλαια 29,9 εκατ.μάρκα.Οι 82 από αυτές είχαν ιδρυθεί στην Σερβία και σε ποσοστό 85% , δραστηριοποιούνταν στον τριτογενή τομέα.Στην περίοδο 1993-1997 πολλές ελληνικές επιχειρήσεις προώθησαν την συνεργασία τους με την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας ⁽⁶⁾.

Η ΔΕΗ , συμμετείχε στα σχέδια δημιουργίας ενός βαλκανικού δικτύου υψηλής τάσης.Ο ΟΤΕ και η HELLASCOM , προώθησε τα σχέδιά της για συνεργασία στον τομέα των τηλεπικοινωνιών.Η 3E και ο όμιλος Λεβέντη, ίδρυσαν παραγωγικές μονάδες στην Γιουγκοσλαβία και η εταιρεία Μυτιληναίος υπόγραψε σύμβαση για αγορά και εκμετάλλευση μεταλλευμάτων από την περιοχή του Κοσσόβου, ύψους 50 εκατ.δολλαρίων.Η ΕΛΒΟ πραγματοποιεί συνεργασία και εξαγωγές με την ZASTAVA . Η Hyundai Hellas , ανέλαβε την προώθηση των αυτοκινήτων της Κορεάτικης βιομηχανίας στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας ⁽⁷⁾.

Η Ασπίς Πρόνοια , συνεργάζεται με την Γιουγκοσλαβική Ασφαλιστική εταιρεία Dunar.Η Αλμα , διαφημιστική σε συνεργασία με σερβική εταιρεία , έχει αναλάβει την εκμετάλλευση των διαφημιστικών ταμπλό του Βελιγραδίου ⁽⁷⁾.

Η σοκολατοβιομηχανία ΙΟΝ δημιούργησε εργοστάσιο παραγωγής στο Βελιγράδι και η φρουτοεμπορική Πασχάλης , εγκαταστάθηκε και διακινεί , εκεί τα προϊόντα της ⁽⁷⁾.

⁽⁶⁾ Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας-Ηλεκτρονική Δ/ση :www.dos.gr

⁽⁷⁾ "Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας"

Το μεγάλο πρόβλημα που αντιμετώπιζαν και αντιμετωπίζουν οι ελληνικές επιχειρήσεις, είναι οι μεταφορές και το πρόβλημα που υπάρχει είναι η ανεπαρκής χορήγηση αδειών ελεύθερας διελεύσεως (τράνζιτ). Σήμερα, οι τοποθετήσεις των ελλήνων στην Γιουγκοσλαβία, ανέρχονται σε 1,4 δις. δολάρια από περίπου 230 λειτουργούντες σήμερα εκ των οποίων οι 80 είναι αμιγώς ελληνικές και οι υπόλοιπες μικτές ⁽⁷⁾. Η Ελλάδα καταλαμβάνει την πρώτη θέση μεταξύ όλων των χωρών σε επενδεδυμένο κεφάλαιο στην Γιουγκοσλαβία. Τον πρώτο λόγο και τώρα εν έτη 2000 μεταξύ παλαιών και νέων παικτών στην προσπάθεια κατάκτησης των «στρατηγικών θέσεων», θα έχουν οι επτά ελληνικές «πολυεθνικές» που με το ειδικό βάρος τους για την σερβική οικονομία, αλλά και την ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων αποτελούν «το βαρύ πυροβολικό» του οικονομικού οπλοστασίου της χώρας μας.

Ο ΟΤΕ σε συνεργασία με την STET International, διέθεσε ποσό 1,57 δις. μάρκων για την εξαγορά της Telecom Serba, στην οποία παρέμεινε στο 51%. Η συμφωνία αυτή εξασφάλισε το μονοπώλιο στη σταθερή τηλεφωνία για 8 χρόνια, με 20ετή άδεια, καθώς και 20ετή δικαιώματα για την ανάπτυξη κινητής τηλεφωνίας ⁽⁷⁾. Επίσης, ο ΟΤΕ υπέγραψε το 1998 συμφωνία για την κατασκευή δικτύου οπτικών ινών στο Μαυροβούνιο, όμως λόγω των ζημιών που προκλήθηκαν από τους βομβαρδισμούς, ο ΟΤΕ ζημιώθηκε κατά 20,2 δις δρχ., ποσό το οποίο όμως θα πάρει από την Ε.Ε. Αυτή την στιγμή, είναι ο μεγαλύτερος ελληνικός επενδυτής στην Σερβία με 400 εκατ. δολ. και με έντονες προοπτικές ανάπτυξης, ιδίως των δικτύων κινητής τηλεφωνίας.

Η εταιρεία Μυτιληναίος Α.Ε., διαθέτει ορυχεία στην Σερβία και το Μαυροβούνιο, καθώς και χυτήρια για την πώληση μολύβδου αλλά και ψευδαργύρου. Το 1998 υπέγραψε συμφωνία με την κρατική εταιρεία εξόρυξης και επεξεργασίας χαλκού στην βορειοανατολική Σερβία. Προβλέπεται, πωλήσεις αξίας περίπου 1,2 δις μέσα στα επόμενα 7 έτη και η σερβική

⁽⁷⁾ "Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας"

εταιρεία θα προμηθευτεί περίπου 100.000 τόνους συμπηκνώματος ετησίως στο χυτήριο του Βορ.Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η Ελληνική επένδυση καλύπτεται ασφαλιστικά από τον ΟΑΕΠ , για συμφωνίες , ύψους 3,2 δις δολ.Σήμερα στο Κόσσοβο , οι εγκαταστάσεις εκεί έχουν υποστεί ζημιές αλλά σύντομα αναμένεται να ξαναλειτουργήσει , αφού λάβει τις απαραίτητες αποζημιώσεις ⁽⁸⁾.

Η 3E είναι μέλος της Ελληνογιουγκοσλαβικής επιχειρησιακής ένωσης και είναι σήμερα από τους μεγαλύτερους ξένους επενδυτές στην Γιουγκοσλαβία.Ηδη δραστηριοποιείται στην εκεί αγορά από το 1968 και η ανάπτυξή της είναι ραγδαία , διαθέτοντας σήμερα μια υπερσύγχρονη παραγωγική μονάδα στο Βελιγράδι και 7 κέντρα τροφοδοσίας και διανομής.Απασχολεί περίπου 730 άτομα έχοντας σχεδόν το 75% του μεριδίου αναψυκτικών στην γιουγκοσλαβική αγορά ⁽⁸⁾.

Η Εθνική δεν είχε μέχρι στιγμής , παρουσία στην Γιουγκοσλαβία , τώρα όμως βρίσκει το έδαφος σωστό για να επιχειρήσει να δραστηριοποιηθεί , όπου μέχρι τώρα υποκατάστημα διέθετε μόνο η ΕΤΒΑ.Η Εθνική είναι έτοιμη να λάβει θέση στην τραπεζική αγορά , καθώς έχει έρθει σε συμφωνία για την απόκτηση μεριδίου γιουγκοσλαβικής τράπεζας , που θα της χρησιμεύσει ως εφελτήριο για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της στην περιοχή ⁽⁹⁾.

Ο TITAN, ετοιμάζει τη δική του επενδυτική κίνηση με την εξαγορά γιουγκοσλαβικού εργοστασίου παραγωγής τσιμέντου. Η είσοδος στη χώρα αποτελούσε από καιρό επιδίωξη της ελληνικής τσιμεντοβιομηχανίας αλλά οι συννενοήσεις που είχαν ξεκινήσει πάγωσαν λόγω της στρατιωτικής επέμβασης και του εμπάργκο. Οι γέφυρες όμως που είχε αναπτύξει τότε ο όμιλος με Σέρβους επιχειρηματίες, επαναλειτουργούν τώρα και υπολογίζεται ότι το ποσό επένδυσης στην Σερβία θα ξεπεράσει τα 400 δις.δρχ. ⁽⁸⁾

⁽⁸⁾ Εφημερίδα "Καθημερινή " 10/12/2000

⁽⁹⁾ "Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας"

Η Δέλτα δραστηριοποιείται ιδιαίτερωσ δυναμικά στην περιοχή έχοντας επενδύσει σε κοινοπραξία 25 εκατ. δολ. το τελευταίο τρίμηνο για την ανέγερση νέου εργοστασίου παγωγού στη Stara Parova 25 χιλ. έξω από το Βελιγράδι. Κατά την διάρκεια της γιουγκοσλαβικής κρίσης περίπου 400 σημεία πώλησης της ΔΕΛΤΑ παρέμειναν κλειστά . Ωστόσο υλικές ζημιές δεν υπέστη ούτε η «παραγωγική μονάδα» ούτε τα σημεία διανομής. Μάλιστα παρά τις αντίξοες συνθήκες κατάφερε να αυξήσει τα μερίδια αγοράς από 35% σε 50%.

Ο Μαμιδάκης είναι η κυριότερη προμηθεύτρια της χώρας σε αργό πετρέλεια έχοντας μερίδιο περίπου το 80% της αγοράς. Τώρα ετοιμάζει την εξαγορά αλυσίδας πρατηρίων της Yogoretrol και της Beoretrol. Οι συνολικές πωλήσεις στην Σερβία αντιπροσωπεύουν το 15% των συνολικών της Εταιρείας.

Ο ΓΕΡΜΑΝΟΣ δραστηριοποιείται έντονα στη Σερβία μέσω της θυγατρικής AXxon Trading σε συνεργασία με μεγάλη εταιρεία καταναλωτικών προϊόντων. Η εταιρεία έχει επενδύσει περίπου 500.000 δολ.

Η Intracom-Intralet , δραστηριοποιήθηκε στις αρχές του 1998 με αρχικό κεφάλαιο 8 εκατ.δολ. Παράλληλα , υπέγραψε συμφωνία μίσθωσης ύψους 18 εκατ.δολ., με την εταιρεία του σερβικού ΛΟΤΤΟ , την Lutrija Beograd, με την εγκατάσταση αυτοματοποιημένου συστήματος τυχερών παιχνιδιών της Λοταρίας του Βελιγραδίου. Προβλέπεται ακόμα, η προμήθεια 3.000 τερματικών και η δημιουργία νέων παιχνιδιών , όπως το ΞΥΣΤΟ, αρχικά στο Βελιγράδι-Βοιβοντίνα και σταδιακά σε όλη την Σερβία.

Η εταιρεία ΑΣΠΡΟΦΩΣ Α.Ε. ανέλαβε τον εκσυγχρονισμό του διυλιστηρίου του Pancerno, η αξία του οποίου ανέρχεται σε 4 εκατ.μάρκα. Το διυλιστήριο υπέστη σοβαρότατες υλικές ζημιές και αναμένεται να ξεκινήσει εκ νέου διαπραγματευτική διαδικασία υπό νέους όρους για την συμφωνία. Οι εταιρείες ΜΕΤΩΡ-ΑΚΤΩΡ , συμμετέχουν σε κοινοπραξία στην μικτή ελληνογιουγκοσλαβική εταιρεία Yougohellas, η οποία έχει αναλάβει την κατασκευή του οδικού άξονα του Leskonac στα σύνορα με τα Σκόπια . Η

καπνοβιομηχανία ΕΛΛΑΣ , ίδρυσε με την σερβική DIN μικτή εταιρεία με στόχο, της από κοινού κατασκευή εργοστασίου παραγωγής τσιγάρων στην Κεντρική Ασία.Σημαντική δραστηριότητα έχει η ASPIS ΠΡΟΝΟΙΑ , η οποία αναμένει τα επόμενα χρόνια και με χρονικό ορίζοντα 7 ετών τον τετραπλασιασμό των κερδών της στην Σερβία.

Ως πεδίο λαμπρών έργων βλέπουν την Γιουγκοσλαβία και την ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων και οι περισσότερες ελληνικές κατασκευαστικές εταιρείες , γι' αυτό και αρχίζουν να χτίζουν τις συμμαχίες τους ευελπιστώντας και στο Υπουργείο Εξωτερικών , καθώς είναι πανθολογούμενο ότι στο μοίρασμα της Βαλκανικής «πίτας» , καθοριστικός θα είναι ο ρόλος των διπλωματών.Τις μεγαλύτερες προσδοκίες για επιτυχημένη διείσδυση αναμένεται ότι θα έχουν οι μεγάλοι κατασκευαστικοί όμιλοι , που διαμορφώνονται στην χώρα μας , καθώς αυτοί θα μπορέσουν να ανταγωνιστούν τις μεγάλες και πανίσχυρες Ευρωπαϊκές εταιρείες στον τομέα της χρηματοδότησης από τραπεζικούς πιστωτικούς οργανισμούς.

Ετσι στον όμιλο της Ελληνικής Τεχνοδομικής , δουλεύουν πυρετωδώς το τελευταίο διάστημα για την δημιουργία ενός «βραχίονα» , όπως λένε, για τη δραστηριοποίηση του ομίλου εκτός Ελλάδας με αιχμή τα Βαλκάνια.Στην ίδια κατεύθυνση κινείται και ο όμιλος ΑΒΑΞ-JSP Hellas ,αλλά στην δική του περίπτωση υπάρχει και το πλεονέκτημα των σχέσεων και των διασυνδέσεων που διατηρεί η «μητρική» JSP Overseas , με πολλές εταιρείες στην Γιουγκοσλαβία με τις οποίες είχε συνεργαστεί και στο παρελθόν σε μεγάλα έργα στην Σερβία και τη Μέση Ανατολή.

Ο όμιλος της ΑΕΓΕΚ , θεωρείται βέβαιο ότι θα επιχειρήσει την επέκτασή της, στην Σερβία , με το πλεονέκτημα ότι οι εταιρείες ΜΕΤΩΝ-ΕΤΕΠ, που πρόσφατα πέρασαν στην κατοχή του ομίλου , βρίσκονται ήδη εγκατεστημένες στο Κόσσοβο , έχοντας αναπτύξει φήμη και σχέσεις.Η εταιρεία ΓΕΚ-ΤΕΡΝ , έχουν ιδρύσει από κοινού με την Τράπεζα Πειραιώς στην εταιρεία Prodefin Holding με χώρο δραστηριοποίησης αυτοχρηματοδοτούμενα έργα στην Σερβία

και γενικότερα εκτός Ελλάδας .Η Κ.Ι.ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ & η ΘΕΜΕΛΙΟΔΟΜΗ, έχουν ήδη ξεκινήσει συνεργασίες με γιουγκοσλαβικές εταιρείες, έχοντας ήδη ξεκινήσει έργα στο κέντρο του Βελιγραδίου .Σημαντικότερη δραστηριοποίηση, αναπτύσσει η ΒΙΟΤΕΡ , όπου δραστηριοποιείται στην ανάπτυξη και εκμετάλλευση ακινήτων έχοντας ήδη προβεί σε εξαγορές οικοπέδων στο Βελιγράδι , για την κατασκευή κτιρίων , γραφείων και εμπορικών κέντρων.Υπολογίζεται ότι μέχρι το 2001 , θα έχει επενδύσει κεφάλαιο ύψους 230 δις.δρχ.

Σε ιδιαίτερο ευνοϊκό σημείο, βρίσκονται οι συζητήσεις του ομίλου Αποστολόπουλου για την ίδρυση Ιατρικού Κέντρου , μέχρι το 2002 στο Βελιγράδι.Ο χώρος και το κτίριο είναι ήδη έτοιμο και εκρεμμεί ο μηχανολογικός εξοπλισμός του κτιρίου.Μέχρι το 2000 θα λειτουργήσει διαγνωστικό κέντρο στο Ποντκόριτσα του Μαυροβουνίου και η σημαντικότητα αυτού του έργου είναι απολύτως κατανοητό αφού οι ανάγκες νοσοκομειακής περίθαλψης στην Σερβία είναι τεράστιες.

Τα Ελληνικά Πετρέλαια διαπραγματεύονται με τα κρατικά διυλιστήρια για προμήθεια πετρελαίου , αλλά και φυσικού αερίου για τα επόμενα 10 χρόνια, η οποία συνεργασία αν πραγματοποιηθεί, θα αποφέρει κέρδη στην εταιρεία πάνω από 600 δις δρχ.

Μια ιδιαίτερα θετική, προοπτική για την εθνική οικονομία μας , αλλά και για όλους τους Έλληνες επιχειρηματίες , είναι η διάνοιξη του Πανευρωπαϊκού άξονα 10, της γνωστής παλαιάς εμπορικής οδού , μέσω της Γιουγκοσλαβίας, που συνέδεε έως το 1990 τη χώρα μας , με την Ευρώπη.Εφόσον αρθούν όλες οι κυρώσεις κατά της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας και εξασφαλισθούν ορισμένες τεχνικές προϋποθέσεις , ο άξονας αυτός είναι δυνατό να χρησιμοποιηθεί εντός του 2001.Το όφελος θα είναι άμεσο για τα Ελληνικά εξαγωγικά προϊόντα και μείωση του κόστους μεταφοράς σε πρώτη φάση τουλάχιστον κατά 30%.Η προοπτική αυτή δεν θα ήταν εφικτή αν η Ελλάδα , σοφά πράττοντας , από τις λιγοστές φορές ίσως , δεν είχε

προετοιμάσει το έδαφος μεσούσης της γιουγκοσλαβικής κρίσης. Η ανάδειξη του πανευρωπαϊκού άξονα 10, είχε συμφωνηθεί στην Γ' Πανευρωπαϊκή διάσκεψη Μεταφορών στο Ελσίνκι το 1997. Καλύπτει 1.387 χλμ από την Θεσσαλονίκη με κατάληξη , μέσω Σκοπίων , Βελιγραδίου , Ζάγκρεμπ και Πουμπλιάνας, το Σαλτσμπουργκ και παράλληλο σιδηροδρομικό άξονα 1.522 χλμ. Προβλέπονται , επίσης , κλάδοι προς το Γκράτς, τη Βουδαπέστη και την Σόφια ⁽¹⁰⁾. Τα γνωστά όμως προβλήματα δεν επέτρεπαν οποιαδήποτε σκέψη για την προώθηση του συγκεκριμένου διαδρόμου. Η χώρα μας , διείδε έγκαιρα την ανάγκη για την προετοιμασία του τεχνικού σκέλους ενεργοποίησης του άξονα και πριν ένα χρόνο το Υπουργείο Μεταφορών κατάφερε να εξασφαλίσει το «πράσινο φως» από την Ευρωπαϊκή Ένωση , προκειμένου να ετοιμαστεί μια συνολική πρόταση για το project , ώστε όταν λυθεί το πολιτικό πρόβλημα με την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας , να προωθηθεί για υλοποίηση . Η ελληνική πρωτοβουλία , μάλιστα εντάχθηκε στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας . Η εκτελεστική γραμματεία του Άξονα 10, στην οποία προεδρεύει η Ελλάδα μέχρι το 2001, αποφάσισε την ίδρυση Τεχνικής Γραμματείας στην Θεσσαλονίκη , για τον συντονισμό και την ροή πληροφοριών μεταξύ των εμπλεκόμενων κρατών και ταυτόχρονα εξασφάλισε την δέσμευσή τους για την ολοκλήρωση μέχρι φέτος τον Ιούνιο της καταγραφής των έργων υποδομής και των εργολαβιών , καθώς και των απαιτούμενων μελετών. Στην Εκτελεστική Γραμματεία συμμετέχουν οι χώρες FYROM, Βουλγαρία , Κροατία, Σλοβενία , Αυστρία, Ουγγαρία και Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας και ως παρατηρητής η Γερμανία.

Είναι προφανές , λοιπόν η σημαντικότητα αυτής της διαδρομής , για τα ελληνικά συμφέροντα και τις συγκοινωνίες. Αυτό λοιπόν που προέχει είναι η σταθερότητα στην περιοχή , η οποία θα προσελκύσει επενδυτές στις μεγάλες

⁽¹⁰⁾ "Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη"

επιχειρηματικές ευκαιρίες που υπάρχουν. Με ΑΕΠ που δεν ξεπερνά το μισό εκείνου του 1990, ανεργία που πλήττει έναν στους τρεις κατοίκους και πληθωρισμό που τρέχει με 100% , η Γιουγκοσλαβία μοιάζει με συμπιεσμένο «ελατήριο» έτοιμο να εκτοξευθεί μόλις αφεθεί ελεύθερο.

Οι Γιουγκοσλάβοι ,κοιτούν με προσήλωση προς την Ελλάδα, καθώς παρά το εμπόριο , παρέμειναν καλοί πελάτες των ελληνικών προϊόντων. Η ελληνική κυβέρνηση , δείχνει στην περίπτωση της Γιουγκοσλαβίας, πως είναι πρόθυμη να αποτελέσει το κέντρο των εξελίξεων στην περιοχή. Ωστόσο, τους πρώτους που θα πρέπει να πείσει είναι τους ίδιους τους Έλληνες επιχειρηματίες που όμως εδώ και ενάμιση χρόνο δείχνουν να προτιμούν να κινηθούν μεμονωμένα και παρασκηνακά και όχι να μπουν κάτω από την ομπρέλα προστασίας του ελληνικού κράτους.

Η Ελλάδα ,δηλώνει έτοιμη να εφαρμόσει τα σχέδιά της , χρηματοδοτώντας με 7,5 δις δρχ. τη λειτουργία Συμφώνου Σταθερότητας , με έδρα την Θεσσαλονίκη. Παράλληλα, θα λειτουργήσει και ο Οργανισμός Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων. Υπάρχει , δέσμευση για κρατική συγχρηματοδότηση του προγράμματος με 180 δις δρχ. σε μια πενταετία, εκ των οποίων τα 95 αφορούν την Γιουγκοσλαβία . Τα «εργαλεία» τα οποία έχει στην διάθεσή της η ελληνική κυβέρνηση , για να ασκήσει αυτή την πολιτική , είναι ο Οργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου που προωθεί τις εξαγωγές, Οργανισμός Διασφάλισης Εξαγωγών και Πιστώσεων , το Ελληνικό Κέντρο Επενδύσεων που παρέχει πληροφόρηση σε όσους ενδιαφέρονται να κάνουν επενδύσεις στις γειτονικές χώρες, το Διαβαλκανικό Κέντρο, Επιχειρηματικό Κέντρο , που λειτουργεί στην Θεσσαλονίκη , η αναπτυξιακή βοήθεια , η οποία προσφέρεται για ανθρωπιστικούς και κοινωνικούς λόγους , διάφορες πιστωτικές διευκολυνσεις που προσφέρονται στις κυβερνήσεις των γειτονικών χωρών και τα γραφεία των εμπορικών και οικονομικών συμβούλων . Επίσης υπάρχουν τα ευρωπαϊκά προγράμματα , τα οποία προωθεί ως μεσολαβητής η Ελλάδα FAR και Intereg. Ετσι λοιπόν , μπορούμε να πούμε ότι , σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της Γιουγκοσλαβικής οικονομίας καλείται να παίξει η Ελλάδα, εδραιώνοντας ταυτόχρονα την ελληνική θέση στα Βαλκάνια.

Μια δυνατή , οργανωμένη και σταθερή πολιτική Γιουγκοσλαβία , είναι το άμεσο συμφέρον μας , αποκτώντας έναν δυνατό σύμμαχο στα Βόρεια-Δυτικά μας , μεταξύ Αλβανίας-Σκοπίων-Βουλγαρίας .Ταυτόχρονα , είναι πλήγμα για τα Βαλκάνια , να υπάρχει ένα ανοιχτό μέτωπο δίπλα από τα σύνορά μας , υποβιβάζοντας την σημασία της περιοχής και υποβαθμίζοντας τη θέση και τον ρόλο μας.Η ειρήνη λοιπόν , και η σταθερότητα είναι το ζητούμενο.Ολοι φοβούνται τη μεγάλη , σύγχρονη "ρωμαϊκή αυτοκρατορία" , τις ΗΠΑ και τις αποφάσεις που θα πάρει για το μέλλον της περιοχής , όσο δυσάρεστο και αν ακούγεται αυτό , όντας όμως μια πραγματικότητα.

Ένα σημάδι , το οποίο αφήνει αισιόδοξα μηνύματα, αν πραγματοποιηθεί , είναι η εξαγγελία για συνεργασία μεταξύ της αυτοκινητοβιομηχανίας ZASTAVA και της OPEL G.M. για την κατασκευή εργοστασίου.Η OPEL , είναι η δεύτερη μεγαλύτερη εταιρεία στην Ευρώπη , θυγατρική της GENERAL MOTORS , της μεγαλύτερης αυτοκινητοβιομηχανίας στον κόσμο , αμερικανικών (κυρίως) και γερμανικών συμφερόντων.Εάν πραγματοποιηθεί αυτή η επένδυση , θα σημαίνει ότι η εταιρεία , έλαβε διαβεβαιώσεις , για την ασφάλεια της επένδυσης στην περιοχή , ανάβοντας "πράσινο φώς" , για τους υπόλοιπους.

Είναι λοιπόν προφανές , ότι δίνεται μια μεγάλη ευκαιρία στην χώρα μας, για να εδραιώσει την θέση της , οικονομικός και πολιτικός στην περιοχή.

Μια τέτοια ευκαιρία , δεν πρέπει να χαθεί καθώς ο ανταγωνισμός από τις υπόλοιπες χώρες θα είναι τεράστιος , όπως θα είναι τεράστια η ζημιά , αν ο μοναδικός σύμμαχός μας στην περιοχή , αναπτυχθεί και αποκτήσει σχέσεις εξάρτησης με άλλες χώρες και όχι από εμάς.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1.- "Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη"
Στ.Μπαμπανάσης
- 2.- Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας"Μακεδονία-Θράκη-
Βαλκάνια" Μάϊος 1999
- 3.- Στατιστική Υπηρεσία Αθηνών
- 4.- "Ελλάδα και Τουρκία μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου"
Χρ.Γιαλλουρίδης-Π.Ι.Τσάκωνας
- 5.- Εφημερίδα "Καθημερινή" 10/12/2000
- 6.- Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας – Ηλεκτρονική Δ/ση: www.dos.gr

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Η Ρουμανία , είναι μια μεγάλη και ανεπτυγμένη χώρα , η οποία βέβαια ταλανίζεται με οικονομικά προβλήματα , τα οποία όμως δεν ταλαιπωρούν το εσωτερικό της χώρας με εντάσεις , αποσταθεροποίηση που βλέπουμε στα άλλα γειτονικά και μη βαλκανικά κράτη. Από πολύ παλιά , οι σχέσεις Ελλάδας-Ρουμανίας , ήταν εξαιρετικά γόνιμες και μάλιστα με βαθιές ρίζες στον ελληνικό πολιτισμό, τις τέχνες και τα γράμματα.Σημαντικότερο ρόλο διατέλεσε η Ρουμανία , για τον Νεοελληνικό Διαφωτισμό καθώς τους παρείχε την ελευθερία σκέψης και κινήσεων , στην προσπάθεια που έκαναν οι Έλληνες του εξωτερικού , για την αποτίναξη του τουρκικού ζυγού.Ταυτόχρονα, έπαιξαν σπουδαίο ρόλο , εκτός των τεχνών και γραμμάτων , και στην ανάπτυξη της οικονομίας της Μολδοβλαχίας , όπως λεγόταν τότε.Τέτοιοι Έλληνες , ήταν ο Μαυροκορδάτος , ο Γκίκας , ο Σούτσος , ο Υψηλάντης και ο Ρακοβίτσα.Ετσι λοιπόν , αναπτύσσοντας τέτοιους δεσμούς από τόσο παλαιά , έως και σήμερα, οι σχέσεις μας δεν παρουσιάζουν κανένα πρόβλημα .Σε αυτό βέβαια συμβάλλει και το γεγονός ότι δεν έχουμε κοινά σύνορα , δεν υπήρχαν ποτέ διεκδικήσεις από τους Ρουμάνους και κοινά συμφέροντα γεωπολιτικά.

Η Ρουμανική οικονομία ,βρίσκεται σε ένα μεταβατικό στάδιο , εισερχόμενη σε ένα πιο ανεπτυγμένο και σύγχρονο επίπεδο.Η Ρουμανία εξαγεί κυρίως κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και υποδήματα ,μέταλλο , ορυκτά προϊόντα και χημικά ⁽¹⁾.Το μεγαλύτερο μέρος των εισαγωγών αποτελείται από καύσιμα και ορυκτά μηχανήματα και εξοπλισμό , τρόφιμα και

⁽¹⁾“Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη”

ποτά. Οι κυριότεροι πελάτες της είναι η Γερμανία , η Ρωσία και η Ιταλία ⁽¹⁾. Οι ονομαστικοί μισθοί αυξήθηκαν με βραδύτερους ρυθμούς από τον πληθωρισμό, με αποτέλεσμα να μειωθεί η αγοραστική δύναμη των μισθών . Το τραπεζικό επιτόκιο χορηγήσεων ήταν 56% στο τέλος του 1994. Ο προϋπολογισμός του κρατικού τομέα είναι ελλειμματικός ⁽¹⁾. Το έλλειμμα είναι σχετικά μικρό , κυμαινόμενο μεταξύ 1,8% έως 4,4% του ΑΕΠ την περίοδο 1992-1997. Η ανεργία από 3% το 1989, έφθασε το 10,9% το 1995 , περιορίστηκε στο 7% το 1996, ενώ το 1998 έφτασε και πάλι το 12% ⁽¹⁾.

Οι εξαγωγές της Ρουμανίας παρουσιάζουν σημαντική μείωση στην περίοδο 1989-1992, με ετήσιο ρυθμό 39,4%. Το 1993 παρουσιάζουν μια αύξηση κατά 11,1% ⁽¹⁾. Αντίθετα, οι εισαγωγές αυξάνονται στην περίοδο 1989-1993 , με ετήσιο ρυθμό 18,5%. Το ισοζύγιο εμπορίου και τρεχουσών συναλλαγών είναι ελλειμματικό από το 1989 –1998 ⁽¹⁾. Το έλλειμμα του ισοζυγίου πληρωμών, κυμαινόταν από 0,3 έως 1,5 δις δολ. στην περίοδο 1991-1994 με ρυθμο αύξησης του πληθωρισμού που κυμαινόταν από 137 έως 211% ετησίως ⁽¹⁾. Στην συνέχεια άρχισε η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού με αποτέλεσμα να περιοριστεί στο 33% το 1996. Το κατά κεφαλή ΑΕΠ ανερχόταν σε 2,910 δολ. σε ισοτιμία του Δείκτη Αγοραστικής Δύναμης ⁽¹⁾. Στην περίοδο 1990-1995 , οι ξένες επενδύσεις στην Ρουμανία ανήλθαν σε 1,62 δις δολ., ενώ ο ρυθμός των επενδύσεων με συμμετοχή αλλοδαπών ανήλθε σε 49,380 δις δολ. ⁽¹⁾. Κατά το 1995 το επενδυτικό ενδιαφέρον παρουσίασε σημαντική κάμψη και ενισχύθηκε η τάση προς τις μικρές επενδύσεις στον εμπορικό τομέα. Το ύψος των ξένων επενδύσεων από 650,5 εκατ.δολ. το 1994 περιορίστηκε σε 347,5 εκατ.δολ. το 1995. Την πρώτη θέση κατείχε η Κορέα , την δεύτερη η Γερμανία και την τρίτη η Ιταλία ⁽¹⁾.

Στην Ρουμανία στην περίοδο 1990-1996 έγιναν διάφορες μεταρρυθμίσεις προς την κατεύθυνση της οικονομίας της αγοράς. Οι κυριότερες μεταρρυθμίσεις αποβλέπουν στην προώθηση των ιδιωτικο-

⁽¹⁾ "Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη"

ποιήσεων και στην απελευθέρωση των αγορών.Οι ιδιωτικοποιήσεις πραγματοποιούνται σταδιακά.Με τον νόμο για την Ακίνητη Περιουσία του 1991, πάνω από το 9,9% της αγροτικής γής διανεμήθηκε σε μικρά τεμάχια μεταξύ των αγροτών .Εχουν ιδιωτικοποιηθεί πολλές χιλιάδες οικονομικές μονάδες μικρής κλίμακας .Για τις μεγαλύτερες εταιρείες προβλέπεται η ίδρυση πέντε «Ιδιωτικών Ταμείων Ιδιοκτησίας».Ιδιωτικοποιήθηκαν με την μέθοδο αυτή πάνω από 1.000 μικρές επιχειρήσεις ⁽¹⁾.Το 1995 ψηφίστηκε ένας νέος νόμος για τις ιδιωτικοποιήσεις , σύμφωνα με τον οποίο οι Ρουμάνοι θα μπορούν να αγοράζουν κρατικά περιουσιακά στοιχεία , χρησιμοποιώντας τα πιστοποιητικά ιδιωτικοποίησης που διανεμήθηκαν σε 15,5 εκατ. άτομα.Ο νόμος προβλέπει την πώληση 3.000 εταιρειών ⁽¹⁾.

Σαν αποτέλεσμα των ιδιωτικοποιήσεων δημιουργείται στην Ρουμανία , ένας σημαντικός ιδιωτικός τομέας της οικονομίας.Το Μάρτιο του 1994 υπήρχαν 2,4 εκατ. ιδιωτικές αγροτικές επιχειρήσεις και 334.000 άλλες εγγεγραμμένες ιδιωτικές οικονομικές μονάδες .Το μερίδιο του ιδιωτικού τομέα στο ΑΕΠ από 16% το 1990 αυξήθηκε στο 45% στο τέλος του 1995 ⁽¹⁾.Στην απασχόληση το μερίδιο έφθασε το 42% της συνολικής απασχόλησης στο τέλος του 1993. Ετσι ,μέχρι το 1996 έχει ιδιωτικοποιηθεί το 83,3% των εκτάσεων και το 50,3% των κατασκευών ⁽¹⁾. Σημαντικά βήματα γίνονται στην Ρουμανία για την απελευθέρωση της αγοράς προϊόντων.Τον Νοέμβριο του 1990 απελευθερώθηκε το 50% των τιμών των καταναλωτικών αγαθών .Το 1993 επεκτάθηκε η απελευθέρωση των τιμών με το σταδιακό περιορισμό των καταναλωτικών επιδοτήσεων , με την κατάργηση των ορίων ανατιμήσεων και με την μείωση σε πέντε του αριθμού των καταναλωτικών αγαθών σε άμεση διατίμηση ⁽¹⁾.

Παράλληλα και η απελευθέρωση του εξωτερικού εμπορίου κάνει σημαντικά βήματα.Τον Μαΐο του 1992 καταργήθηκαν οι περισσότερες απαιτήσεις για εξαγωγικές άδειες και οι περισσότεροι ποσοτικοί περιορισμοί.

⁽¹⁾ "Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη"

Μόνο σε αγαθά σχετικά με την δημόσια υγεία και ασφάλεια διατηρήθηκαν ορισμένοι ποσοτικοί περιορισμοί.Εξαγωγικά τέλη δεν υφίστανται και η δασμολογική αντιμετώπιση των εισαγωγών είναι αρκετά φιλελεύθερη.Εχει εξασφαλισθεί η πλήρης σχεδόν μετατρεψιμότητα του λεβ. Για σκοπούς εξωτερικών εμπορικών συναλλαγών , για κινήσεις κεφαλαίων και για μεταφορές κερδών ξένων επενδυτών.Η τραπεζική αγορά απελευθερώθηκε από τις διοικητικές παρεμβάσεις.

Το εξωτερικό χρέος της Ρουμανίας παρουσίασε απότομες διακυμάνσεις τα τελευταία χρόνια.Όμως , παρ'όλα αυτά δεν θεωρείται υψηλό ως ποσοστό του ΑΕΠ.Οι μεγαλύτεροι δανειστές της Ρουμανίας είναι οι διεθνείς οργανισμοί, στους οποίους αναλογεί περισσότερο από το ήμισυ του συνολικού χρέους.Μεταξύ των χωρών-δανειστών, τις πρώτες θέσεις κατέχουν η Γαλλία , η Γερμανία , η ΗΠΑ και η Ιαπωνία ⁽²⁾.

Οι Τράπεζες , είναι ελεύθερες να ορίζουν τα επιτόκια χορηγήσεων.Σημαντικές μεταρρυθμίσεις , πραγματοποιούνται στο φορολογικό σύστημα .Το 1993 , ο φόρος κύκλου εργασιών , αντικαταστάθηκε από τον ΦΠΑ.Το 1993 ακόμα , καταργήθηκαν πολλές επιδοτήσεις στα τρόφιμα , το ηλεκτρικό ρεύμα , και τις συγκοινωνίες.Η φορολόγηση των κερδών των επιχειρήσεων επιβάλλεται με προοδευτικό συντελεστή 6% -45% , ενώ τα προσωπικά εισοδήματα , φορολογούνται με συντελεστές 5%-60% ⁽³⁾.Το ΦΠΑ , ανέρχεται σε 18%.Εξαιρούνται του ΦΠΑ , οι εξαγωγές και τα βασικά καταναλωτικά αγαθά.Οι εισφορές των εργοδοτών στην κοινωνική ασφάλιση ανέρχονται στο 32,5% του συνόλου της μισθοδοσίας.Οι εισφορές των εργαζομένων είναι 1% , επί του συνόλου των μισθών ⁽³⁾.

Το 1995 ,το διεθνές νομισματικό ταμείο έκρουσε τον κώδωνα του κινδύνου σχετικά με τα προβλήματα της Ρουμανικής οικονομίας.Τα βασικότε-

(2) " Στατιστική Υπηρεσία Αθηνών"

(3) "Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη"

ρα προβλήματα τα οποία επισήμανε ήταν , την αύξηση του ελλείμματος στον προϋπολογισμό , τα ελλείμματα των κρατικών επιχειρήσεων , την αύξηση της κυκλοφορίας του χρήματος και την διόγκωση του ελλείμματος ισοζυγίου πληρωμών.Η Ρουμανική κυβέρνηση αντέδρασε άμεσα στις προτάσεις του Δ.Ν.Τ. διπλασιάζοντας τις τιμές του πετρελαίου , ενώ συνέχισε την υποτίμηση του Ρουμανικού λέβ στην διατραπεζική αγορά του συναλλάγματος.

Το 1998 ,το ΑΕΠ σημείωσε μείωση κατά 7,35% ενώ το 1999 σημείωσε μείωση κατά 2%, με συνέπεια την υποτίμηση του εθνικού νομίσματος έναντι του δολλαρίου κατά 36,5%.

Η προσπάθεια λοιπόν της Ρουμανίας να πετάξει από πάνω της τα δεσμά του παρελθόντος ήταν και είναι δύσκολη.Η απομόνωση στην οποία βρέθηκε η Ρουμανία εξαιτίας του καθεστώστος Τσαουσέσκου μέχρι το 1990, την σημάδεψε και την έβλαψε ανεπανόρθωτα , χάνοντας πολύτιμο χρόνο στην πορεία της προς την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό .Η αναζήτηση επενδυτών και κεφαλαίων έπρεπε να γίνει αυτοσκοπός , στην θέση που είχε περιέλθει μετά την πτώση Τσαουσέσκου.Η Ελλάδα ήταν από τις χώρες που είδε την ευκαιρία , όμως ακόμα οικονομικός η δύναμή μας ,στις αρχές του 1990 , δεν ήταν τέτοια ώστε να οργανωθεί ένα συστηματικό σχέδιο επενδύσεων στην Ρουμανική αγορά.

Ο όγκος των εμπορικών ανταλλαγών μεταξύ Ελλάδας και Ρουμανίας αυξήθηκε από 131 εκατ.δολ. το 1990 σε 315 εκατ.δολ. το 1995. Ήταν πιο γρήγορη η αύξηση των Ελληνικών εξαγωγών (από 59 σε 180 εκατ.δολ.), ενώ ήταν πιο περιορισμένη η αύξηση των εισαγωγών (από 72 σε 134 εκατ.δολ.).Οι σημαντικότερες εισαγωγές της Ελλάδας από την Ρουμανία αφορούν τα λάδια , το αργίλιο και το πολυχλωριούχο βινύλιο , ενώ το μεγαλύτερο μέρος των εξαγωγών αποτελείται από λάδια , αργίλιο , πορτοκάλια και βαμβάκι.Η Ελλάδα έχει χορηγήσει αντικυκλούμενες πιστωτικές διευκολύνσεις ύψους 20 εκατ.δολ. στην Ρουμανία ⁽³⁾.

⁽³⁾ " Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη"

Οι Ρουμανικές επιχειρήσεις στις οποίες συμμετέχουν Ελληνικά κεφάλαια, ανέρχονται σε 1.517 με συνολικό ύψος επενδεδυμένου κεφαλαίου 50,3 εκατ.δολάρια.Οι μεγαλύτερες επενδύσεις έχουν γίνει από την Τράπεζα Πίστεως , την Εμπορική Τράπεζα , την Ιντρακόμ και την ΔΕΛΤΑ.Η Ελλάδα κατέχει στην Ρουμανία την 12^η θέση από απόψη επενδεδυμένου κεφαλαίου και την 14^η θέση από άποψη πλήθους επιχειρήσεων ⁽⁴⁾.Την 1^η θέση κατέχει η Ολλανδία με 542,4 εκατ.δολάρια επί συνόλου 3,75 δις. Την 2^η θέση κατέχει η Γερμανία με 372,8 εκατ.δολ. την 3^η θέση τη Ιταλία , την 4^η θέση η Γαλλία και την 5^η οι ΗΠΑ ⁽⁵⁾.Ο μεγάλος αριθμός των εγγεγραμμένων ελληνικών εταιρειών δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, καθώς μεγάλο μέρος του αριθμού αφορά επιχειρήσεις-γραφεία , φαντάσματα.Πολλες επιχειρήσεις ελληνικών συμφερόντων έχουν απλώς αποκτήσει μια εταιρική βάση, για μελλοντική δραστηριότητα στην χώρα , ενώ συχνά δύο και τρεις ή περισσότερες επιχειρήσεις έχουν κοινές δραστηριότητες και κοινό ιδιοκτήτη.Η κατάσταση έχει όμως αρχίσει να ξακαθαρίζει αρκετά τα τελευταία δύο χρόνια , με την καθιέρωση πλέον μεγάλων ελληνικών επιχειρήσεων στην Ρουμανική αγορά , όπου αναπτύσσονται σταδιακά , σε μακροπρόθεσμη βάση και με ιδιαίτερη επιτυχία.Ο αριθμός των Ελληνικών εταιρειών που πραγματικά δραστηριοποιούνται στην Ρουμανία , ανέρχεται σε 500 ενώ εγγεγραμμένες είναι 1.603 ⁽⁵⁾.

Η Εθνική Τράπεζα , άνοιξε υποκατάστημα στο Βουκουρέστι , το 1998 με ικανοποιητικό τζίρο εργασιών.Πρόσφατα , η Εθνική προέβη στην εξαγορά του καταστήματος της Chase Manhattan Bank στο Βουκουρέστι , αποτελώντας έτσι το δεύτερο κατάστημα στο Βουκουρέστι , ενισχύοντας την θέση της.Ακόμη η εθνική ασφαλιστική συμμετέχει κατά 61% με εταίρους της Τράπεζα Band Post και του οργανισμού Posta Romana και Rom Telecom ⁽⁴⁾.

⁽⁴⁾ " Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας"

⁽⁵⁾ Στατιστική Υπηρεσία

Η Εμπορική Τράπεζα από κοινού με την γερμανική θυγατρική της , την Commercial Band of Greece (GMBH) και ίδρυσε το 1996 την International Black Sea Bank of Romania με μετοχικό κεφάλαιο 6,5 εκατ.δολ. ⁽⁶⁾

Η καπνοβιομηχανία Παπαστράτος , η οποία προχώρησε στην ίδρυση του πρώτου εργοστασίου της στο εξωτερικό το Σεπτέμβριο του 1999, στο Βουκουρέστι, συνολικής επένδυσης 1δισ , σε συνεργασία με τοπικό εταίρο για την παραγωγή κυρίως του Assos International και την μεταφορά Ελληνικής τεχνογνωσίας και τεχνολογίας ⁽⁶⁾.

Η καπνοβιομηχανία ΣΕΚΑΠ διατηρεί θυγατρική εταιρεία στην Ρουμανία, την SEKAP ROMANIA , ενώ λειτουργεί και υποκατάστημα στο Βουκουρέστι.Πρόσφατα, προχώρησε στην σύναψη συμφωνίας με δύο βιομηχανίες , από τις οποίες η μία είναι τοπική εταιρεία και η δεύτερη αποτελεί μια jointventure επένδυση ξένης πολυεθνικής επιχείρησης για την παραγωγή των τσιγάρων της “BF “και “COOPER”, αποκτώντας έτσι σημαντική πρόσβαση στην τοπική αγορά ⁽⁶⁾.

Ο Όμιλος Φουρλή , ο οποίος εξαγόρασε κατά 100% την Genco Electric Romania , με έδρα το Βουκουρέστι αντί 800.000 δολ. ⁽⁶⁾

Η μεταλλευτική εταιρεία « Μυτιληναίος», εξαγόρασε δύο Ρουμανικές επιχειρήσεις α) την R.D.A. (Μάϊος 1998) β)το 60 % της S.C.Sometra S.A. Corca Mica , το 1998 αντί 19 εκατ. το μεγαλύτερο Ρουμανικό συγκρότημα επεξεργασίας θειούχων μετάλλων ⁽⁶⁾.

Η Α.Γ.Πετζετάκις , έχει συμμετοχή μειοψηφίας στην Ρουμανική εταιρεία χημικών Oltchim Petzetakis , τα 2/3 στην Πετζετάκης Α.Ε. και 1/3 στην Alpha Τράπεζα Πίστεως , αντί 5,7 εκατ.δολ.Η κοινοπραξία Μύλοι Αγίου Γεωργίου – Εμπορική , έχει εξαγοράσει την πλειοψηφία των μετοχών της Ρουμανικής βιομηχανίας αρτοποιίας S.C.Tiem S.A. , βάσει συμφωνίας ύψους 9 εκατ.δολ.μαζί με αλυσίδα 41 Super-Markets.Ακόμα η ρουμανική αλευροβιομηχανία Moran S.A.,έναντι 560 εκατ.δρχ. ⁽⁶⁾

⁽⁶⁾ “ Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας”

Η 3E εξαγόρασε το 1997 , το δικαίωμα της Coca-Cola , για την βόρεια και δυτική Ρουμανία , όπου η εταιρεία διαθέτει σε κοινοπραξία με τους τοπικούς δήμους το 90% των μετοχών με τρία εργοστάσια στις πόλεις Bihor, Lassy, Timis ⁽⁷⁾. Ο όμιλος Σαράντη , με την εταιρεία Romasar Cosmetics , με επένδυση 1 εκατ.δολ. .Παράλληλα, η εταιρεία συμμετέχει , κατά 50% και στο πρώτο κατάστημα αποκλειστικής πώλησης καλλυντικών προϊόντων «Estee Lauder» , στο Βουκουρέστι ⁽⁷⁾. Πρόσφατα, η εταιρεία προχώρησε και στην συνεργασία με την Αγγλική The Body Shops, για την δημιουργία κοινής εταιρείας.

Ο ομιλος Γερμανός , αναπτύσσει έντονη δραστηριότητα στην χώρα , όπου μέσω της AXxon TRADING (94) , διαθέτει δίκτυο πολλών καταστημάτων σε όλη την χώρα. Τα πλαστικά Κρήτης Α.Ε. , λειτουργεί με ικανοποιητικά αποτελέσματα, εργοστάσιο στο Βουκουρέστι , με την επωνυμία "Ramcolor S.A." Η εταιρεία ειδών θέρμανσης «Thermostahl » ABEE , δραστηριοποιείται μέσω της θυγατρικής της Thermostahl Romania και μετά την απόκτηση δικού της ιδιόκτητου χώρου και βιομηχανοστασίου , προχώρησε πλέον και στον τομέα των παραγωγικών επενδύσεων στην χώρα ⁽⁸⁾.

Η «ERGO» ABEE έχει συστήσει θυγατρική εταιρεία , την Mediscan (100%) , η οποία ασχολείται με την εμπορία ιατρικών μηχανημάτων , ενώ διαπραγματεύεται με την Ρουμανική κυβέρνηση , την δημιουργία διαγνωστικού κέντρου πάνω στα πρότυπα της Biocheck (ERGO βουλγαρίας) ⁽⁷⁾.

Ο ΟΤΕ, προχώρησε στην εξαγορά, μέσω της θυγατρικής του , ΟΤΕ Rom L.t.d. το 35% του ρουμανικού οργανισμού τηλεπικοινωνιών Romtelecom, η οποία και αποτελεί την μεγαλύτερη επένδυση ελληνικής επιχείρησης στο εξωτερικό .Το τίμημα ανέρχεται σε 675 εκατ.δολ. και αφορά επίσης και το δικαίωμα ψήφου για την απόκτηση επιπλέον 16% της Romtelecom ⁽⁸⁾.

⁽⁷⁾ "Οικονομική-Βιομηχανική Επιθεώρηση " Σεπτέμβριος 2000

⁽⁸⁾ " Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας"

Το 1992 η Ιντρακομ , ίδρυσε στην Ρουμανία την Intracom, η οποία αποτελεί κοινοπραξία με την κρατική Automatica, με το 65% να ανήκει στην ελληνική εταιρεία ⁽⁹⁾.

Η ΔΕΛΤΑ, επένδυσε το 1994 σε εταιρεία διανομής στην Ρουμανία , την Delram , περίπου 3 εκατ.δολ. Το 1995 εξαγόρασε μέρος της εταιρείας Queen S.A., τοπικής παραγωγού με εργοστασίου , 18 χλμ. από το Βουκουρέστι , όπου πραγματοποίησε επενδύσεις ύψους 5 εκατ.δολ. ⁽⁹⁾

Η εταιρεία Interamerican, διαθέτει ήδη το 80% της ρουμανικής Interamerican Romania Insurance Company ⁽¹⁰⁾.

Η Εθνική Ασφαλιστική, εδραίωσε την παρουσία της με την κατά 60% συμμετοχή της στη συσταθείσα Κοινοπραξία με την Ρουμανική Τράπεζα Bank Post τη μικτή ασφαλιστική Garanta ⁽¹⁰⁾.

Η Αλουμίλ-μυλωνάς, δραστηριοποιείται μέσω της θυγατρικής της, Alumil Industry SLR με συμμετοχή 46%, η οποία έχει καταστεί το κέντρο διανομής για τη Ρουμανία και τη Μολδαβία. Παράλληλα δημιούργησε και κέντρο ερευνών (joint venture με τη ρουμαν. REG). Πρόσφατα προχώρησε στην εξαγορά της «Vulkan», για παραγωγή προφίλ αλουμινίου, ύψους 10 εκατ. δολ. ενώ πρόκειται να προχωρήσει στη δημιουργία ηλεκτροστατικής βαφής ⁽¹⁰⁾.

Η Star Food Romania, η πρώτη ρουμανική αγορά (55% μερ. Αγορ.) στον τομέα των τυποποιημένων κρουασάν εξαγοράστηκε από την Κοινοπραξία Chipita International (51%) και ΔΕΛΤΑ (15%) έναντι 6 δις. Δρχ. ⁽⁹⁾

Η Buchavest Investment Groop Brokevage S.A., η οποία ιδρύθηκε το 1994 ως θυγατρική των Alpha Finance, Alpha χρηματιστηριακή και Banca Bucuresti, είναι από τις πρώτες χρηματιστηριακές εταιρείες που ιδρύθηκαν στην Ρουμανία ⁽⁹⁾.

Το Ιατρικό Κέντρο του κ. Αποστολόπουλου, προχώρησε στη δημιουργία και την λειτουργία τον Οκτώβριο '97, του Ιατρικού Διαβαλκανικού Κέντρου της Ρουμανίας στο Βουκουρέστι ⁽⁹⁾.

⁽⁹⁾ " Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας"

⁽¹⁰⁾ Εφημερίδα "Κέρδος " 15/5/2000

Η Λούλη Α.Ε. επένδυσε 11 εκ. δολ. για την κατασκευή μονάδας παραγωγής αρτοποιημάτων και μύλων. Σε αυτήν συμμετέχει κατά 20% η Clabal Finance, κατά 20% η ΕΤΕ και 5% η Κ. Μπαλάφας ΑΕ ⁽¹⁰⁾.

Η Θεμελιοδομή, έχει δημιουργήσει την Terom Themeliodomi, ενώ μαζί με την Ελληνική Τεχνοδομική και την Αθηνών, επελέχθηκε δια δύο έργα αναβάθμισης βιολογικού καθαρισμού ⁽¹⁰⁾.

Η ΞΙΦΙΑΣ ΑΕ εξαγόρασε το '99 το 80% της ρουμανικής παραγωγικής και εμπορικής μονάδας Pescarul, η οποία διαθέτει ψυγεία, καπνιστήρια και παρασκευαστήρια ⁽¹⁰⁾.

Η θυγατρική της ΒΙΟΧΑΛΚΟ «Ελληνικά Καλώδια» απέκτησε την πλειοψηφία των μετοχών της ρουμανικής εταιρείας καλωπίας ICME ECAB.

Η ΕΛΤΕΚΑ ΑΕ δραστηριοποιείται έντονα στη χώρα, όπου σκοπεύει να διευρύνει την παρουσία της με επενδύσεις, της τάξης των 3,2 εκατ. δολ. Έχει ήδη εξαγοράσει το 80% της εμπορικής εταιρείας Cosmos Trading, που διαθέτει ολοκληρωμένο εμπορικό δίκτυο σε όλη την χώρα. Παράλληλα, εξαγόρασε κατά 100% την Highway Trading, που διαθέτει ακίνητα ⁽¹⁰⁾.

Τέλος η Χαλυβδοφύλλων προχώρησε στην εξαγορά του 50% της ρουμανικής κατασκευαστικής εταιρείας General Construct και η Alpha Leasing εξαγόρασε το 16,4% της Bucuresti Leasing ⁽¹⁰⁾.

Είναι σαφές λοιπόν, το πόσο γόνιμο έχει γίνει πλέον το έδαφος και για τις υπόλοιπες επιχειρήσεις, στην Ρουμανία, αφού οι ήδη εγκαταστημένες θα έχουν την δυνατότητα να τους παρέχουν τις εμπειρίες τους στην εκεί αγορά. Ταυτόχρονα οι Έλληνες επιχειρηματίες, έχοντας κάνει αισθητή την παρουσία τους, έχουν δημιουργήσει καλή φήμη, διαφημίζοντας τα ελληνικά προϊόντα.

Χρειάζεται ενίσχυση πλέον και από το ελληνικό κράτος, έτσι ώστε όχι μόνο να ακολουθήσουν και άλλες επιχειρήσεις να επενδύουν στην Ρουμανία,

⁽¹⁰⁾ “ Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας”

αλλά να στηρίζουν αν αυτό χρειαστεί, τις ήδη υπάρχουσες. Οι διπλωματικές σχέσεις μεταξύ κυβερνήσεων είναι σε καλό σημείο, άρα η οικονομική συνεργασία είναι δεδομένη ότι υπάρχει και θα υπάρξει ακόμη πιο πολύ, αν αυτό το θελήσουμε.

Παρουσίες λοιπόν, επιχειρηματικές όπως αυτές στην Ρουμανία, θα πρέπει να αποτελέσουν τον «οδηγό» για τις ελληνικές επιχειρήσεις στο χώρο της Βαλκανικής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1.- "Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη"
Στ.Μπαμπανάσης
- 2.- Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας"Μακεδονία-Θράκη-
Βαλκάνια" Μάϊος 1999
- 3.- Στατιστική Υπηρεσία Αθηνών
- 4.- "Οικονομική –Βιομηχανική Επιθεώρηση" Σεπτέμβριος 2000
- 5.- Εφημερίδα "Κέρδος" 15/05/2000

ΠΡΩΗΝ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Η μικρή Δημοκρατία , έκανε τα πρώτα βήματά της στην ανεξαρτησία με το δημοψήφισμα της 8^{ης} Σεπτεμβρίου 1991. Αυτό έγινε υπό το βάρος δύο σημαντικών παραγόντων , της διάλυσης της Σοσιαλιστικής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας , με όλες τις συνέπειες, οικονομικές , πολιτικές αλλά και ψυχολογικές που αυτή συνεπαγόταν και της ανάπτυξης του αλβανικού εθνικισμού και του αλβανικού οράματος για ένωση όλων των Αλβανών των Βαλκανίων. Η Σοσιαλιστική Δημοκρατία , ήταν ιδιαίτερα διστακτική στο να αποσχιστεί από την ομοσπονδία , δεδομένου αφ'ενός της οικονομικής εξάρτησής της , από τις άλλες Δημοκρατίες και αφ' ετέρου των παραδοσιακά κακών σχέσεων με τους γείτονές της. Στο δημοψήφισμα , ο λαός ψήφισε μαζικά υπέρ της ανεξαρτησίας, ακολουθώντας τα βήματα, άλλων πρώην Γιουγκοσλαβικών Δημοκρατιών, της υπό αποσύνθεσης ομοσπονδίας. Στις 17 Σεπτεμβρίου , η Εθνοσυνέλευση ανακοίνωσε τα αποτελέσματα και διακήρυξε την ανεξαρτησία του κράτους ⁽¹⁾.

Η πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας , υπήρξε η μοναδική περίπτωση ειρηνικής απόσχισης από την πρώην Γιουγκοσλαβία. Στις 2 Φεβρουαρίου 1992 , άρχισε η ειρηνική αποχώρηση του Γιουγκοσλαβικού Στρατού από την χώρα. Όμως, παρά την ύπαρξη συμφωνίας μεταξύ της κυβέρνησης των Σκοπίων και μιας αντιπροσωπείας της Ομοσπονδιακής Γραμματείας , για την Εθνική Αμυνα , ότι ο Γιουγκοσλαβικός στρατός θα άφηνε πίσω του το τηλεπικοινωνιακό υλικό , τα πράγματα δεν έγιναν έτσι. Πράγματι , η αποχώρηση ολοκληρώθηκε στις 26 Μαρτίου, αρκετές μέρες πριν από την συμφωνηθείσα ημερομηνία ⁽¹⁾. Όμως οι δυνάμεις του ομοσπονδιακού στρατού

⁽¹⁾ "Ελλάδα και Τουρκία μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου"

Χρ. Γιαλλουρίδης-Π.Ι. Τσάκωνας

φρόντισαν να αποψιλώσουν όλες τις στρατιωτικές εγκαταστάσεις από το βασικό τεχνικό εξοπλισμό.Μάλιστα, επιχειρήθηκε να μεταφερθεί και ο επικοινωνιακός εξοπλισμός και τα ραντάρ από το αεροδρόμιο του Ρετρονας⁽¹⁾. Κάποιες μικροσυγκρούσεις όμως υπήρξαν στα μέσα Απριλίου .Ο Σκοπιανός στρατός απέκτησε τον πλήρη έλεγχο της Δημοκρατίας.Δεδομένου ότι ο Γιουγκοσλαβικός στρατός εκείνη την εποχή είχε ανοιχτά τα μέτωπα Κροατίας και Βοσνίας , ήταν ίσως ένας ελιγμός για να αποφευχθεί η πιθανότητα συρράξεων και σε ένα τρίτο μέτωπο.

Ετσι ,αυτή η νέα χώρα είχε πολλά προβλήματα , στοχεύοντας σε δύο πράγματα: την εθνική ασφάλεια και εθνική σταθερότητα , ζητήματα βέβαια αλληλένδετα μεταξύ τους . Αναφέροντας το ζήτημα της σταθερότητας της χώρας, θα πρέπει να τονιστεί ,ο καταλυτικός ρόλος της οικονομικής κατάστασης ,που επηρεάστηκε κυρίως από τρεις παράγοντες.Τα γενικότερα προβλήματα μετάβασης σε μια οικονομία της αγοράς , τον πόλεμο στην πρώην Γιουγκοσλαβία που μαζί με το διεθνές εμπάργκο στέρησε την χώρα από σημαντικότερες πηγές και τέλος το Ελληνικό εμπάργκο που διήρκεσε από τον Φεβρουάριο του 1994 έως τον Σεπτέμβριο του 1995 ⁽¹⁾.

Η λήξη των εχθροπραξιών και η σημαντική βελτίωση των σχέσεων με την Ελλάδα , έδωσαν μια νέα ώθηση στην οικονομία της χώρας.Οι σχέσεις μας , δεν ήταν σίγουρα σε καλό επίπεδο και αυτό εξαιτίας της χρήσης του ονόματος της Μακεδονίας, στο όνομα του υπό δημιουργία κράτους των Σκοπίων.Η Ελλάδα αντέδρασε , όμως χωρίς επιτυχία ,γιατί ο τρόπος δεν ήταν αυτός που θα έπρεπε, με τα χειρότερα αποτελέσματα που θα μπορούσαμε να υποστούμε.Τα Ηνωμένα Έθνη ,δεν μπόρεσαν να καταλάβουν τα επιχειρήματά μας, λόγω ανεπάρκειας και καθυστερημένης αντίδρασης .Ετσι χαρακτηριστήκαμε τουλάχιστον αρνητικά απ' όλα τα Έθνη.

Η έξαρση του «Μακεδονικού ζητήματος»κατά την περίοδο 1991-1995 αναγνωρίζεται πλέον , από το μείζον μέρος των πολιτικών δυνάμεων της

⁽¹⁾ "Ελλάδα και Τουρκία μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου"

χώρας , ως προϊόν λανθασμένων εκτιμήσεων .Κατά τα χρόνια αυτά , η Ελλάδα αμέλησε την αντιμετώπιση της επικίνδυνης τουρκικής απειλής και επικεντρώθηκε στην αντιμετώπιση μιας πλασματικής «απειλής»από την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας , κράτος με ΑΕΠ της τάξεως του 2% του Ελληνικού , με ασήμαντες ένοπλες δυνάμεις , με μειονότητες που ξεπερνούν το ένα τρίτο του πληθυσμού του και με τρεις γειτονικές χώρες , την Σερβία , την Αλβανία και την Βουλγαρία , που μακροπρόθεσμα επιδιώκουν την προσάρτηση μεγάλων τμημάτων του.

Το κόστος της Ελληνικής πολιτικής ,προς την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας , κατά το 1991-1995 , ήταν να καθυστερήσει την άνοδο της Ελλάδας ως του οικονομικού και πολιτικού πυρήνα των Βαλκανίων κατά μια πενταετία , καθώς και να χάσει , αντί να κερδίσει η Ελλάδα πολιτικό κεφάλαιο στα διεθνή πράγματα και στα Βαλκάνια , όσον αφορά το γεωπολιτικό μας βάρος στα πλαίσια της Δύσης ⁽¹⁾.Η αναγνώριση της χώρας στα πλαίσια του ΟΗΕ κατέστη δυνατή ,μόνο μετά από ένα συμβιβασμό που επιτεύχθη στη Νέα Υόρκη στις 7 Απριλίου 1993, που όριζε ότι η Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας γινόταν δεκτή στα Ηνωμένα Έθνη –« και η χώρα αυτή θα αναφερόταν προσωρινά σε όλες τις περιστάσεις στα Ηνωμένα Έθνη ως Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, ενώ παραμένει σε εκκρεμότητα η διευθέτηση της διαφοράς, που ανέκυψε περί του ονόματος της χώρας» ⁽¹⁾.Σήμερα , τα δεδομένα έχουν αλλάξει.Η άρση των κυρώσεων των Ηνωμένων Εθνών εναντίον της Σερβίας από το τέλος Νοεμβρίου 1995, η άρση του Ελληνικού εμπάργκο το Σεπτέμβριο του ίδιου χρόνου , μετά την υπογραφή της Ενδιάμεσης Συμφωνίας και την επανάληψη των διπλωματικών επαφών μεταξύ των δύο χωρών , καθώς και η αμοιβαία αναγνώριση μεταξύ της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας και της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας , αλλάζουν τελείως το

⁽¹⁾ "Ελλάδα και Τουρκία μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου"

Χρ.Γιαλλουρίδης-Π.Ι.Τσάκωνας

Βαλκανικό σκηνικό , καθώς και την θέση της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας στην περιοχή .

Στην συμφωνία της 13^{ης} Σεπτεμβρίου , η μέν Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας υποχρεούται, βάσει της συμφωνίας, να αφαιρέσει τον Ηλιο της Βεργίνας από την σημαία και τα κρατικά σύμβολα, ενώ προχώρησε και σε δεσμευτική ερμηνευτική δήλωση περί των αμφισβητούμενων άρθρων του Συντάγματός της ⁽¹⁾. Η Ελλάδα, εγκατέλειπε το εμπάργκο επιτρέποντας την ελεύθερη διακίνηση προσώπων και αγαθών και αναγνώριζε τη γειτονική χώρα υπό το όνομα Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και δεσμεύεται να μην εμποδίσει την εισδοχή της χώρας αυτής σε διεθνείς οργανισμούς ⁽¹⁾.

Από το 1992 που αυτή η μικρή χώρα της Πρώην Γιουγκοσλαβίας ανεξαρτητοποιήθηκε και υπό το βάρος των προβλημάτων που αντιμετώπισε προσπάθησε , όπως και οι άλλες χώρες του πρώην ανατολικού μπλόκ , να οδηγήσει την οικονομία της προς την κατεύθυνση της οικονομίας της αγοράς.

Τα πρώτα χρόνια μετά την ανεξαρτητοποίησή της, η οικονομία της χαρακτηριζόταν από στασιμότητα και ανισορροπίες. Το Α.Ε.Π. της το 1992 σημείωσε μείωση 12,4% , η μείωση συνεχίστηκε και το 1993 με το ίδιο σχεδόν ποσοστό 12% , το 1994 και το 1995 η μείωση ήταν μικρότερη με 5,7% και 4% αντίστοιχα. Αλλά και ο πληθωρισμός της ήταν πολύ υψηλός και κυμαίνονταν το 1992 με 1.952,2% , το 1993 245% , το 1994 65% και το 1995 με 50% , ενώ και το ποσοστό της ανεργίας την ίδια περίοδο ήταν υψηλό και κυμαινόταν από 18 έως 19% ⁽²⁾.

Ο κρατικός προϋπολογισμός την περίοδο 1990-1996 είναι ελλειμματικός , το έλλειμμα του οποίου κυμαίνονταν από 1% έως 11% του

⁽¹⁾ "Ελλάδα και Τουρκία μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου"

Χρ. Γιαλλουρίδης-Π.Ι. Τσάκωνας

⁽²⁾ "Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη"

Στ. Μπαμπανάνης

ΑΕΠ. Το εξωτερικό εμπόριο παρουσίαζε αυξομειώσεις ενώ το ισοζύγιο τρέχουσων συναλλαγών ήταν ελλειμματικό. Το 1994 είχαμε την απελευθέρωση του εξωτερικού εμπορίου της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας. Το δασμολόγιό της είχε μέση προστασία περίπου 7,10%. Η χώρα εξήγαγε και εισήγαγε κυρίως κατεργασμένα πετρελαιοειδή και προϊόντα ξύλου⁽²⁾.

Το 1994 επίσης είχαμε το νόμο περί ιδιωτικοποιήσεων, όπου είχε φέρει αποτέλεσμα καθώς μέχρι και τις αρχές του 1995 είχαν ιδιωτικοποιηθεί 84 επιχειρήσεις μεγάλης κλίμακας. Ο νόμος όμως αυτός εξαιρούσε 58 μεγάλες επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας. Πάνω από το 90% των επιχειρήσεων μικρής κλίμακας βρίσκονταν στον ιδιωτικό τομέα μέχρι το 1996. Σαν αποτέλεσμα των ιδιωτικοποιήσεων ήταν η δημιουργία εκτεταμένου ιδιωτικού τομέα⁽²⁾.

Στα πλαίσια της φορολογικής μεταρρύθμισης, καθιερώθηκε το 25% ως γενικός συντελεστής φορολόγησης των πωλήσεων και ενοποιήθηκαν οι συντελεστές του φόρου εισοδήματος. Ο Φ.Π.Α. εφαρμόζεται από το 1996. Μετά τις ριζικές αλλαγές που έγιναν στην οικονομία της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, τα αποτελέσματα δεν άργησαν να φανούν. Το 1997 για πρώτη φορά μετά την ανεξαρτητοποίησή της είχε αύξηση του ΑΕΠ 1,5% ενώ ο πληθωρισμός πέφτει στο μονοψήφιο αριθμό, στο 4,4%⁽³⁾. Η ανοδική πορεία της οικονομίας, συνεχίστηκε και το 1998, όπου είχαμε και άλλη αύξηση του ΑΕΠ κατά 2,9%, ενώ ο πληθωρισμός είχε πέσει κάτω από το 1%. Ο πόλεμος όμως και η συνεχιζόμενη κρίση στο Κόσσοβο, όχι μόνο σταμάτησαν ουσιαστικά όλες τις εμπορικές συναλλαγές με την Γιουγκοσλαβία, μια από τις μεγαλύτερες παραδοσιακές αγορές της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας και κύριο προμηθευτή της, πρώτων υλών, αλλά την απέκοψε επίσης από τους κύριους εμπορικούς άξονες, που συνέδεαν την

⁽²⁾ "Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη"

Στ.Μπαμπανάσης

⁽³⁾ Στατιστική Υπηρεσία Αθηνών

χώρα με την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω της Γιουγκοσλαβίας. Έτσι οι συνέπειες, δεν άργησαν να φανούν και υπήρξε πτώση του ΑΕΠ κατά 15% ενώ και ο πληθωρισμός πέρασε λίγο πιο πάνω από 4% (4,1%) , αλλά και μια εκρηκτική άνοδο της ανεργίας 45% που πλήττει κυρίως τους νέους 18 έως 24 ετών με 71% ⁽³⁾.

Η γεωγραφική θέση της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας δημιουργεί δυνατότητες , για ένα ρόλο εμπορικού και συγκοινωνιακού σταυροδρομίου. Ο μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας είναι η Γερμανία, την δεύτερη θέση κατέχει η Ιταλία και την τρίτη θέση καταλαμβάνει η Ελλάδα. Ο όγκος των εμπορικών ανταλλαγών, μεταξύ Ελλάδας και Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, μειώθηκε απότομα λόγω του εμπάργκο , από 169 εκατ.δολ. το 1993 , έπεσε στα 19 εκατ.δολ. το 1994 ⁽⁴⁾. Μετά την άρση του εμπάργκο σημειώνεται αύξηση των εμπορικών ανταλλαγών . Το 1995 ο όγκος ανήλθε στα 40,2 εκατ.δολ. και το 1996 στα 186,6 εκατ.δολ. Το 1997 ήταν 240,2 εκατ.δολ. , το 1998 320 εκατ.δολ. και το 1999 340,3 εκατ.δολ. Το εμπορικό ισοζύγιο είναι πλεονασματικό για την Ελλάδα ⁽⁴⁾. Οι κυριότερες Ελληνικές Εξαγωγές είναι τα πετρελαιοειδή και τα καπνά , ενώ οι σημαντικότερες εισαγωγές είναι ο χαλκός , τα λιπάσματα και τα νήματα.

Το τελευταίο καιρό , από τον Φεβρουάριο του 2000 , έχει προκύψει πρόβλημα με τις ιδιωτικοποιήσεις και αυτό γιατί υπήρξαν καταγγελίες για οικονομικά σκάνδαλα. Μάλιστα, ο πρωθυπουργός της χώρας Α.Γκεοργκιέφσκι, διέταξε την αναβολή των ιδιωτικοποιήσεων μεγάλων επιχειρήσεων , επειδή είχαν παρατηρηθεί έκτροπα και είχαν διαπραχθεί οικονομικά εγκλήματα. Μέχρι το Μαΐο του 2000 είχαν ιδιωτικοποιηθεί 1.537 εταιρείες, ενώ άλλες 137 τελούσαν υπό καθεστώς ιδιωτικοποίησης. Ωστόσο, το βασικό πρόβλημα που

⁽³⁾ Στατιστική Υπηρεσία Αθηνών

⁽⁴⁾ "Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη"
Στ.Μπαμπανάσης

εμφανίζουν οι διαδικασίες ιδιωτικοποίησης είναι η έλλειψη εισροών ξένων κεφαλαίων καθώς οι περισσότερες εταιρείες αγοράζονται , είτε από τους εργαζομένους , είτε από την υπάρχουσα διοίκηση ⁽⁵⁾.

Η Ελλάδα αποτελεί προνομιακό εμπορικό εταίρο της γείτονας χώρας σε όλο το φάσμα των οικονομικών δραστηριοτήτων . Η χώρα μας κατέχει σήμερα την πρώτη θέση στις ξένες επενδύσεις της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας , με βάση το ύψος του επενδυμένου κεφαλαίου , αφού η αξία των άμεσων Ελληνικών Επενδύσεων ανέρχονται σε πάνω από 200 εκατ.δολ.

Η εισροή ξένων κεφαλαίων είναι περιορισμένη στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας.Το 1990 πραγματοποιήθηκαν συνολικά 21 ξένες επενδύσεις ύψους 15 εκατ.δολ. Πρώτη χώρα ήταν η Ελλάδα με 40%.Στην συνέχεια μειώθηκαν το 1991 σε 14% , το 1992 σε 9% , το 1993 και 1994 τίποτα ⁽⁶⁾. Το 1996 το συνολικό κεφάλαιο που είχε επενδυθεί από Έλληνες επενδυτές οι οποίοι συμμετέχουν με ποσοστό άνω του 50% σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας ήταν 23 εκατ.Din.(8 εκατ.δολ.) , το 1997 3,7 εκατ.Din(2,4 εκατ.δολ.) και το 1998 (μέχρι το Φεβρουάριο και αυτό γιατί ξεκίνησε πόλεμος στο Κόσσοβο) η αξία των επενδυμένων κεφαλαίων έφτασε τα 83 χιλ.Din.Οι ελληνικές επιχειρήσεις μέχρι σήμερα έχουν δημιουργήσει ή διασφαλίσει περίπου 4.000 θέσεις εργασίας , οι οποίες προβλέπεται να ξεπεράσουν τις 5.000 στο άμεσο μέλλον , με την υλοποίηση των εν εξελίξει ελληνικών επενδυτικών σχεδίων.

Οι τομείς που δραστηριοποιούνται οι Έλληνες επιχειρηματίες , είναι κυρίως τα τρόφιμα και τα αναψυκτικά (αλλαντικά , παγωτά , μπύρα , μη

⁽⁵⁾ Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας –Ηλεκτρονική Δ/νση:www.dos.gr

⁽⁶⁾“Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη”

Στ.Μπαμπανάσης

αλκοολούχα ποτά), ενδύματα , βιομηχανία τσιμέντου , καπνοβιομηχανία , ορυχεία , μάρμαρα, σύσταση εμπορικών εταιρειών , τραπεζικός τομέας και ενέργεια.

Οι κυριότερες εταιρείες ,όπου το 50% και πάνω το κατέχουν Έλληνες επιχειρηματίες ,οι οποίες δραστηριοποιούνται στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας είναι : Καπνική Μιχαηλίδης , η οποία υπέγραψε τον Απρίλιο του 1996 , συμφωνία για την εξαγορά της εγχώριας καπνοβιομηχανίας «STRUMICA TABAC», πρόκειται για την πρώτη μεγάλη συμφωνία εξαγοράς εγχώριας εταιρείας από Ελληνική ⁽⁷⁾. Η εταιρεία πρόκειται να επενδύσει ποσό 5.050 εκατ.δολ.που περιλαμβάνουν το ήδη από τον Μάρτιο του 1997 αποπερατωθέν εργοστάσιο επεξεργασίας καπνού 5.000 τ.μ. που θα της επιτρέψει να ελέγχει 75 έως 80% του εταιρικού κεφαλαίου ⁽⁷⁾.

Επίσης , η εταιρεία Μυτιληναίος Α.Ε. , όπου υπέγραψε το 1996 πρωτόκολλο συνεργασίας για την εκμετάλλευση των ορυχείων ZLATONOSASA , έναντι καταβολής ποσού 2 εκατ.δολ.Η συμμετοχή της ελληνικής εταιρείας στο επενδυτικό κεφάλαιο ,θα κυμανθεί μεταξύ 7 εως 10 εκατ.δολ. ⁽⁷⁾

Τα Supermarket «ΒΕΡΟΠΟΥΛΟΣ» τα οποία εγκατέστησαν τρία υποκαταστήματα στην πόλη των Σκοπίων , η συνολικ;η επένδυση των οποίων ανέρχεται σε 5 εκατ.μάρκα περίπου , ενώ προβλέπεται και η δημιουργία άλλων δύο υποκαταστημάτων στην περιοχή των Σκοπίων στο άμεσο περιβάλλον ⁽⁷⁾.

Οι εταιρείες 3E και ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΪΑ,οι οποίες μέσω της μικτής εταιρείας BALKANBREN Holting L.t.d, προχώρησαν στην εξαγορά της σκοπιανής εταιρείας «PIVARA SKOPJE» της μεγαλύτερης κρατικής ποτοποιίας-ζυθοποιίας της χώρας.Το συνολικό ύψος της επένδυσης ανέρχεται σε 8 εκατ.δολ. ⁽⁸⁾. Η τσιμεντοβιομηχανία TITAN , σε κοινοπραξία με την ελβετική HOLDERBANK , προχώρησαν σε εξαγορά της εγχώριας εταιρείας τσιμέντου USJE, το ύψος της οποίας ανέρχεται σε 52 εκατ.μάρκα.

⁽⁷⁾ "Βαλκανική Ενημέρωση «Μακεδονία-Θράκη-Βαλκάνια»"

⁽⁸⁾ Εφημερίδα "Επενδυτής" ,22 Ιουλίου 2000

Η ΔΕΛΤΑ , ίδρυσε την εμπορική εταιρεία Delta 6, η οποία εισάγει και διανέμει παγωτό. Η ΝΙΚΑΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ σύστησε την κοινοπραξία ΝΙΚΑΣ SKOP, και υλοποίησε την κατασκευή εργοστασίου στα Σκόπια ⁽⁹⁾. Το ύψος της επένδυσης του οποίου ανέρχεται σε 7 εκατ. μάρκα .

Η ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ-ΜΑΡΜΑΡΑ ΔΡΑΜΑΣ, συμμετέχει από το 1997 με ποσοστό 85% στην τοπική εταιρεία LACIN MARMOR, στην εξόρυξη επιφανειακών πετρωμάτων στο Priter ⁽⁹⁾. Το ύψος της επένδυσης ανέρχεται σε 1,5 εκατ. μάρκα. Η εταιρεία ΛΑΣΚΟΥY , συμμετέχει με τοπικό έταίρο στην κοινοπραξία KAVASKO, που διαθέτει εργοστάσιο παραγωγής φασόν ενδύματος στην περιοχή Novotino. Το ύψος της επένδυσης ανέρχεται σε 1 εκατ. μάρκα ⁽⁹⁾. Η εταιρεία PETRO GINI, ίδρυσε την Bitola, την Rodon , η οποία παράγει ανδρικά και γυναικεία φασόν ενδύματα. Το ύψος της επένδυσης ανέρχεται σε 1,5 εκατ. μάρκα.

Η εταιρεία ΖΛΑΤΗΣ ΑΛΛΑΝΤΟΠΟΙΪΑ , συμμετέχει κατά 50% στην κοινοπραξία Zlatis, ενώ κατασκευάζει και παραγωγική μονάδα στο Prilep ⁽¹⁰⁾. Η εταιρεία THONIC σύστησε την Sat Moda στην Bitola, για παραγωγή και εμπορία φασόν ενδυμάτων 716,000 μάρκα.

Η εταιρεία STAF παράγει φασόν , ανδρικά παντελόνια στην Gergemia. Η εταιρεία KRI-KRI , διατηρεί στο KUMANO, εργοστάσιο παραγωγής παγωτού –γιαουρτιού και την κοινοπρακτική εταιρεία KRI-KRI ⁽¹⁰⁾. Η εταιρεία TORRE (παγωτό) συμμετέχει κατά 51% (3 εκατ. μάρκα) στην TORRE SKOPJE ⁽¹⁰⁾.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας , εξαγόρασε πρόσφατα το 68,4% της μεγαλύτερης τράπεζας της Stopanska Banka, αντί 58,6 εκατ. δολ. Η βιομηχανία παραγωγής και εμπορίας ξηρών καρπών και προϊόντων ζαχαροπλαστικής ΠΑΜΗ Α.Ε. , έχει συστήσει την μικτή εταιρεία PAMISKO, με ποσοστό περίπου 80% έναντι 20% του τοπικού εταίρου ⁽¹⁰⁾.

⁽⁹⁾ "Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας"

⁽¹⁰⁾ "Οικονομική –Βιομηχανική Επιθεώρηση "Ιούλιος 2000"

Η ALUMIL ΜΥΛΩΝΑΣ , ίδρυσε θυγατρική στην χώρα με στόχο την αξιοποίηση της αγοράς του Κοσσόβου. Η βιομηχανία παραγωγής επεξεργασίας και εμπορίας αλλαντικών ΖΛΑΤΗΣ ΑΒΕΕ, λειτούργησε πρόσφατα τη νέα παραγωγική μονάδα της στο Πρίλεπ της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας ,συνολικής επένδυσης 2 εκατ.μάρκων και δυναμικότητας 1.000 περίπου τόνων ⁽¹⁰⁾.

Σε αυτές θα πρέπει να προστεθεί και η πρόσφατη συμφωνία μεταξύ της κυβέρνησης της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας και των εταιρειών «Ελληνικά πετρέλαια» και «ΜΕΤΟΝ», με την οποία προχώρησαν στην εξαγορά (182 εκατ.δολ)των διυλιστηρίων της χώρας, καθώς και την κατασκευή του πετρελαιοαγωγού Θεσσαλονίκη-Σκόπια , μήκους 220 χλμ, η αξία κατασκευής του οποίου ανέρχεται σε 90 εκατ.δολ.⁽¹¹⁾. Παράλληλα , έκλεισε και η συμφωνία για την εξαγορά του 60% του θερμοηλεκτρικού σταθμού στην περιοχή Νεγκοτίνα των Σκοπίων δυναμικότητας 100 MW ⁽¹¹⁾. Συνολικά στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας δραστηριοποιούνται σήμερα περί τις 80 ελληνικές επιχειρήσεις. Ενώ εκτός αυτών και άλλες ελληνικές εταιρείες και τράπεζες έχουν εκδηλώσει έντονο επενδυτικό ενδιαφέρον για την χώρα.

Η Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας , λόγω της γεωπολιτικής της θέσης ,καθώς βρίσκεται στο κέντρο των βαλκανίων, αλλά και το γεγονός ότι η αγορά της είναι μικρή, αποτελεί σε μεγάλο βαθμό πλεονέκτημα για τους Ελληνες Επιχειρηματίες για δύο λόγους. Ο πρώτος, επειδή αντιμετωπίζουν μικρότερο ανταγωνισμό από τις δυτικοευρωπαϊκές επιχειρήσεις. Και δεύτερον, οι τοπικές εισαγωγικές εταιρείες δεν έχουν συμφέρον να διατηρούν μεγάλα αποθέματα προϊόντων σε αποθήκες. Και ως εκ τούτου, προμηθεύονται ανάλογα με την ζήτηση , μικρότερες ποσότητες από

⁽¹⁰⁾ Οικονομική –Βιομηχανική Επιθεώρηση "Ιούλιος 2000

⁽¹¹⁾ Εφημερίδα "Ελευθεροτυπία" , 15 Οκτωβρίου 2000

Ελληνες παραγωγούς. Παράλληλα, η εγχώρια παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών παραμένει ακόμα ανεπαρκής και χαμηλής ποιότητας , ενώ η γνώση των μηχανισμών της οικονομίας της αγοράς είναι περιορισμένη , γεγονός που προσδίδει στους Έλληνες επιχειρηματίες συγκριτικά πλεονεκτήματα.Σ' αυτά τα πλαίσια , οι ελληνικές εταιρείες έχουν δυνατότητες να αναπτύξουν δραστηριότητες σε τομείς, προϊόντα και υπηρεσίες , όπου διαθέτουν καλύτερη τεχνολογία.

Παρά όμως τις επιχειρηματικές ευκαιρίες που παρουσιάζει η Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας , τα προβλήματα στην οικονομία της και εσωτερικό της, δεν λείπουν και αυτά έχουν ως αποτέλεσμα το επιχειρηματικό κλίμα να επηρεάζεται δυσμενώς.Τα προβλήματα της οικονομίας είναι η αναξιοπιστία του τραπεζικού συστήματος και η ανεπάρκεια θεσμικού πλαισίου, ως προς τις ξένες επενδύσεις και το ιδιοκτησιακό καθεστώς.Το μεγάλο πρόβλημα όμως, που αντιμετωπίζει η χώρα είναι οι μειονότητες και ειδικά αυτοί των Αλβανοφώνων.Τα γεγονότα στο Κοσσυφοπέδιο κατέδειξαν έμμεσα ότι είναι πιθανόν και οι Αλβανοί της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας να θελήσουν να ενωθούν με την μαμά πατρίδα.Το τελευταίο ,πολλοί το θεωρούν ότι θα γίνει σίγουρα ,εάν οι μεγάλες δυνάμεις δώσουν το Κόσσοβο στην Αλβανία και δημιουργηθεί δεδικασμένο.

Η φιλολογία , μάλιστα για το «μήλο της έριδος» στην περιοχή , έχει λάβει , μετά το τέλος των βομβαρδισμών της πρώην Γιουγκοσλαβίας , μεγάλες διαστάσεις , με την Αλβανία να πιέζει προς αυτήν την κατεύθυνση.

Η Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας , βρίσκεται σήμερα σε ένα κρίσιμότερο σταυροδρόμι.Οι σχέσεις, με τις γειτονικές χώρες , παρά τη σημαντική βελτίωση , εξακολουθούν να χαρακτηρίζονται από μια ρευστότητα, που παραμένει ανησυχητική .Τα δύο χρόνια που ακολουθούν θα είναι καθοριστικά για το μέλλον και τις προοπτικές της χώρας.Αξίζει να τονιστεί, ότι όταν αναφερόμαστε στο μέλλον της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, αυτό αφορά την ίδια την επιβίωση του μικρού κράτους.

Η Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας , γνωρίζει ότι η προοπτική απόκτησης του καθεστώτους συνδεδεμένου μέλους της Ε.Ε., που θα δώσει προενταξιακή προοπτική , περνάει από την Ελλάδα. Η χώρα μας , μπορεί να αυξήσει ακόμα περισσότερο την επιροή της στην χώρα αυτή , αποκτώντας ακόμα μεγαλύτερη δύναμη , πολιτική και οικονομική στην περιοχή. Στα πλαίσια αυτά , η Ελλάδα , έχει κάθε λόγο να στηρίζει την γειτονική χώρα , στο όνομα της σταθερότητας και της ευημερίας της ευρύτερης βαλκανικής περιοχής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1.- "Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη"
Στ.Μπαμπανάσης
- 2.- Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας"Μακεδονία-Θράκη-
Βαλκάνια" Μάϊος 1999
- 3.- Στατιστική Υπηρεσία Αθηνών
- 4.- "Ελλάδα και Τουρκία μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου"
Χρ.Γιαλλουρίδης-Π.Ι.Τσάκωνας
- 5.- Εφημερίδα "Επενδυτής " 22/07/2000
- 6.- Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας – Ηλεκτρονική Δ/ση: www.dos.gr
- 7.- Εφημερίδα "Ελευθεροτυπία " , 15/10/2000
- 8.- "Οικονομική –Βιομηχανική Επιθεώρηση " Ιούλιος 2000

ΚΡΟΑΤΙΑ

Η Κροατία αποτελεί την δεύτερη μεγαλύτερη ανεξάρτητη χώρα που αναδείχθηκε από την διάλυση της πρώην Γιουγκοσλαβίας. Αναγνωρίστηκε σαν ανεξάρτητη χώρα από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 1992. Σε αυτό βοήθησε σημαντικά και η Γερμανία , η οποία πίεσε την Ευρωπαϊκή Ένωση , ώστε να αναγνωριστεί η Κροατία , ως ανεξάρτητη χώρα. Αλλωστε τις δύο χώρες τις συνδέουν δεσμοί φιλίας από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο , όπου οι Κροάτες είχαν πολεμήσει στο πλευρό των Γερμανών ⁽¹⁾.

Για να επιτύχει όμως την ανεξαρτησία της η Κροατία, έπρεπε να εμπλακεί σε έναν εμφύλιο πόλεμο με τους πρώην συμπατριώτες της, τους Σέρβους. Τα αισθήματα ανεξαρτησίας και καταπίεσης που ένιωθαν οι Κροάτες από τους Σέρβους, υπήρχαν πολλά χρόνια πριν , αλλά κρύβονταν κάτω από το κομμουνιστικό καθεστώς του ΤΙΤΟ, που εκτός των άλλων ήταν και Κροάτης, αλλά και από φόβο προς την Ρωσία , που έλεγχε πλήρως την πρώην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας και είχε και μια αδυναμία προς τους Σέρβους , αφού τους έδεναν πολλά , όπως κοινή θρησκεία, αλλά και σε πολλούς πολέμους ήταν σύμμαχοι εναντίον κοινών εχθρών ⁽¹⁾.

Ο πόλεμος όμως με τη Σερβία δε σταμάτησε , μετά την ανεξαρτησία της το 1992 , αφού το 1995 οι Κροατικές δυνάμεις οργάνωσαν στρατιωτικές επιχειρήσεις , που είχαν αίσιο αποτέλεσμα για αυτούς , ώστε να επανακτήσουν μια σειρά εδαφών , οι οποίες βρίσκονταν υπό τον έλεγχο των

⁽¹⁾ "Ελλάδα και Τουρκία μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου"

Σέρβων. Αυτό όμως είχε σαν αποτέλεσμα οι σχέσεις Ε.Ε.-Κροατίας να έχουν παγώσει παρά την υποστήριξη Γερμανίας και ΗΠΑ , και φαίνεται ότι θα παραμείνουν έτσι , όσο οι Κροάτες δεν εκπληρώνουν κάποιους όρους που θέτει η Ε.Ε. , όπως ο εκδημοκρατισμός και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Παράλληλα , η κατάσταση στην Βοσνία επηρέαζε και επηρεάζει επίσης σημαντικά την εξομάλυνση των σχέσεων Ε.Ε.-Κροατίας, και αυτό γιατί η Κροατία είναι αναμεμιγμένη στην Βοσνία και η εκεί πολιτική της έχει επιπτώσεις στις σχέσεις της με την Ε.Ε.

Οι σχέσεις της Ελλάδας με την Κροατία βρίσκονται σε καλό σημείο, παρά την δεδομένη συμπάθεια των Ελλήνων προς τους Σέρβους . Η σύναψη διπλωματικών σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών έγινε μετά την αναγνώριση της Κροατίας το 1992 , ενώ λίγο αργότερα έγινε και ανταλλαγή διπλωματικών αποστολών μεταξύ των δύο χωρών. Η Κροατία άνοιξε πρεσβεία στην Αθήνα στο τέλος του 1993, ενώ και η Ελλάδα , μετά ακριβώς από ένα χρόνο το 1994. Επίσης πρέπει να επισημανθεί το γεγονός ότι η διατήρηση καλών σχέσεων της Ελλάδας με Κροατία και Σερβία διευκόλυne την αναζήτηση λύσεως στο πρόβλημα της πρώην Γιουγκοσλαβίας , όπως και έγινε με την συνάντηση Τούντζμαν-Μιλόσεβιτς στην Αθήνα , που εξομάλυνε τις σχέσεις των δύο αυτών χωρών ⁽²⁾.

Το συμβατικό πλαίσιο στις σχέσεις των δύο χωρών έχει διαμορφωθεί με την σύναξη μιας σειράς από συμφωνίες, που καθορίζουν το πλαίσιο μέσω του οποίου κινούνται οι διμερείς μας σχέσεις. Έχει ήδη υπογραφεί η Συμφωνία οικονομικής συνεργασίας , η συμφωνία αμοιβαίας κατάργησης των θεώρησεων, η συμφωνία μορφωτικής και πολιτιστικής συνεργασίας , η συμφωνία αποφυγής Διπλής φορολογίας και η συμφωνία αμοιβαίας προστασίας των επενδύσεων. Παράλληλα, προωθείται και η διαδικασία σύναψης συμφωνίας συνεργασίας μεταξύ των Υπουργείων Εσωτερικών των δύο χωρών.

⁽²⁾ Εφημερίδα "Βήμα" , 11 Ιουνίου 2000

Ο πόλεμος με την Σερβία δε θα μπορούσε να μην αφήσει τα σημάδια του και στην οικονομία της χώρας. Έτσι το Α.Ε.Π. που το 51% αυτού παράγεται στον τριτογενή τομέα, το 33% στο δευτερογενή και το 13% στο πρωτογενή, το 1991 παρουσίασε μείωση που ξεπέρασε το 15% (15,1%), το 1992 παρουσίασε και περαιτέρω μείωση που άγγιξε το 13% (12,8%), ενώ το 1993 η μείωση ήταν μικρότερη 3,2% ⁽³⁾. Από το 1994 αρχίζει η ανάκαμψη και έτσι έχουμε αύξηση του ΑΕΠ για πρώτη φορά μέσα στην δεκαετία του 1990 της τάξεως του 1,8% ⁽³⁾. Το 1995 έχει και περαιτέρω αύξηση του 2%, το 1996 αυξάνεται κατά 5%, ενώ το 1997 8%, το 1998 5% και το 1999 3% ⁽²⁾. Ο πληθωρισμός της χώρας μόλις ανεξαρτητοποιήθηκε και λόγω του πολέμου είχε φτάσει το 938,2%, το 1993 ανέβηκε και άλλο και έφτασε το 1.516%, το 1994 μειώθηκε αλλά και πάλι ήταν πολύ υψηλός, αφού κυμαίνονταν στο 98%, ενώ το 1995 είχαμε μια πτώση ρεκόρ για να φτάσει μόλις στο 4%, και το 1996 μειώθηκε και άλλο για να φτάσει το 3,6% ⁽³⁾. Το 1997 3,5%, το 1998 και λόγω του πολέμου στο Κόσσοβο μόλις 1% και το 1999 κατά 3% ⁽³⁾.

Το εξωτερικό εμπόριο της Κροατίας σημειώνει αυξομειώσεις τα τελευταία χρόνια, γεγονός που οφείλεται και στην κρίση της πρώην Γιουγκοσλαβίας. Το εμπορικό ισοζύγιο είναι ελλειμματικό. Η Κροατία εξάγει κυρίως υφαντουργικά, πετρέλαιο και πετρελαιοειδή, ενώ εισάγει μηχανήματα, πετρέλαιο και λιπαντικά, βαμβάκι, υποδήματα και τρόφιμα. Οι κυριότεροι πελάτες της είναι η Γερμανία, η Ιταλία και η Σλοβενία, ενώ οι κυριότεροι προμηθευτές της είναι οι ίδιες χώρες.

Στην Κροατία το 1991 υιοθετήθηκε ένα ευρύ μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα με κύρια κατεύθυνση την δημιουργία της οικονομίας της αγοράς. Το 1993 πραγματοποιείται μια φορολογική μεταρρύθμιση. Ο φόρος των κερδών των επιχειρήσεων είναι 25% ⁽⁴⁾. Από τον φόρο αυτό απαλλάσσονται οι

⁽³⁾ "Μακεδονία-Θράκη-Βαλκάνια", Μάιος 2000

⁽⁴⁾ "Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη"

επιχειρήσεις που προχωρούν στον εκσυγχρονισμό της παραγωγής. Παράλληλα, προωθείται η απελευθέρωση του εξωτερικού εμπορίου. Έχουν εξαλειφθεί όλοι οι ποσοτικοί περιορισμοί. Οι περισσότερες εισαγωγές και εξαγωγές είναι αδασολόγητες. Τα επιτόκια καθορίζονται σε επίπεδα τέτοια, ώστε να θεωρούνται θετικά σε πραγματικούς όρους.

Σημαντική μεταρρύθμιση ήταν και ο Νόμος για την αλλαγή της μορφής των κρατικών επιχειρήσεων, που επιβάλλει την μετατροπή όλων των κρατικής ιδιοκτησίας επιχειρήσεων σε μετοχικές εταιρείες. Τα Συμβούλια των εργατών στις επιχειρήσεις αντικαταστάθηκαν από Διοικητικά Συμβούλια. Σαν αποτέλεσμα των ιδιωτικοποιήσεων, δημιουργήθηκε ένας σημαντικός ιδιωτικός τομέας της οικονομίας που δίνει το 60% του ΑΕΠ⁽⁴⁾.

Από τις Δημοκρατίες της πρώην Γιουγκοσλαβίας, η Κροατία ανήκει στις πιο ανεπτυγμένες περιοχές, με σημαντικές επιχειρηματικές δυνατότητες. Παρ'όλα αυτά όμως, ο όγκος των εμπορικών συναλλαγών μεταξύ Ελλάδας και Κροατίας σημειώνει αυξομειώσεις τα τελευταία χρόνια και παραμένει σε χαμηλά επίπεδα. Το εμπορικό ισοζύγιο ήταν ελλειμματικό για την Ελλάδα μέχρι και το 1995. Ενώ το 1996 ήταν πλεονασματικό για πρώτη φορά μέσα στην δεκαετία του 1990 και μετά συνέχισε έτσι. Το 1990, ο όγκος των εμπορικών συναλλαγών κυμάνθηκε στα 56,4 εκατ. δολ., το 1991 στα 47,7 εκατ. δολ., το 1992 έπεσε μόλις στα 24,3 εκατ. δολ., το 1993 έπεσε και άλλο για να κυμανθεί στα 23 και στα 19,3 εκατ. δολ. αντίστοιχα. Το 1995 αυξήθηκε και πάλι για να φτάσει στα 34,8 εκατ. δολ. αλλά το 1996 κυμάνθηκε και πάλι σε χαμηλά επίπεδα μόλις 21,5 εκατ. δολ.⁽⁴⁾. Το 1997, έφτασε στα 31 εκατ. δολ. το 1998 ο όγκος ήταν 28 εκατ. δολ.⁽⁴⁾. Η Ελλάδα εισάγει από την Κροατία κυρίως ηλεκτρονικούς μετασχηματιστές, χλωριούχο Βινύλιο και χαρτί ημιχημικό, ενώ εξάγει χλωριούχο αιθυλένιο και καπνά.

⁽⁴⁾ Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη¹⁹

Η Κροατία , παρά το γεγονός ότι διαθέτει μια σειρά συγκριτικών πλεονεκτημάτων που καθιστούν ευνοϊκότερο το επιχειρηματικό περιβάλλον , όπως στρατηγική , γεωγραφική θέση , σύγχρονη νομοθεσία για επενδύσεις , εναρμονισμένη νομοθεσία με την αντίστοιχη νομοθεσία της Ε.Ε., χαμηλή φορολογία κερδών και υψηλή κατάρτιση εργατικού δυναμικού , εντούτοις μέχρι το 1999 δεν είχε αναφερθεί καμιά Ελληνική επένδυση στην χώρα.

Μέχρι και το 1995 το γεγονός ότι δεν υπήρχε καμιά Ελληνική επένδυση, ήταν έως ένα σημείο λογικό, μιάς και το κλίμα δεν ήταν καλό , αφού υπήρχε εμπόλεμος κατάσταση στην Κροατία , και ήταν λογικό αυτό να απέτρεπε πολλούς Έλληνες επιχειρηματίες να δραστηριοποιηθούν στην Κροατία .Μετά όμως και με την εξομάλυνση των σχέσεων Κροατίας-Σερβίας , το επιχειρηματικό περιβάλλον ,έχει βελτιωθεί σε κάποιο βαθμό , και αν ακόμα αναγνωρίσουμε το γεγονός ότι η αγορά δεν λειτουργεί ακόμα κατά ικανοποιητικό βαθμό και το χρηματοπιστωτικό παρουσιάζει προβλήματα, εντούτοις η κατάσταση στην Κροατία διαγράφεται πολύ καλύτερη απ' ότι σε άλλες χώρες των βαλκανίων και γενικότερα της Ανατολικής Ευρώπης ,και θα έπρεπε και οι Έλληνες επιχειρηματίες , κάποια στιγμή να πάρουν και ορισμένα ρίσκα ,πριν να είναι πολύ αργά για να κάνουν επενδύσεις στην Κροατία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1.- "Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη"
Στ.Μπαμπανάσης
- 2.- Βαλκανική Ενημέρωση Τράπεζας της Ελλάδας"Μακεδονία-Θράκη-
Βαλκάνια" Μάϊος 1999
- 3.- "Ελλάδα και Τουρκία μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου"
Χρ.Γιαλλουρίδης-Π.Ι.Τσάκωνας
- 5.- Εφημερίδα "Βήμα " 11/06/2000

ΣΛΟΒΕΝΙΑ

Μετά το κατακερματισμό της πρώην Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας , ανάμεσα στις χώρες που δημιουργήθηκαν ήταν και η Σλοβενία. Η Σλοβενία , είναι το πιο μικρό κράτος από αυτά που δημιουργήθηκαν , αλλά συγχρόνως και η πιο ανεπτυγμένη όλων στην Βαλκανική , πλήν της Ελλάδας.

Σε αυτό συνέβαλλε το γεγονός ότι δεν αναμείχθηκε σε καμιά ένοπλη σύρραξη κατά την διάρκεια της απόσχισής της. Αυτό συνέβη , διότι είχε την αμέριστη βοήθεια των Αμερικανών αλλά και κυρίως διότι υπήρχαν ήδη τότε δύο μέτωπα πολέμου ανοιχτά από πλευράς Σέρβων με Βόσνιους και Κροάτες, οπότε μοιραία δεν μπορούσαν να αντιδράσουν στην περίπτωση της Σλοβενίας.

Η στάση της Σλοβενίας , προς τις υπόλοιπες χώρες των Βαλκανίων είναι τουλάχιστον περιφρονητική και δείχνει να υπολογίζει μόνον Κροατία και Ελλάδα , λόγω της αυξημένης γεωπολιτικής δύναμης που διαθέτουν . Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι από την ανεξαρτητοποίησή της , δεν έχει πάρει μέρος σε καμιά διαβαλκανική συνδιάσκεψη και αυτό γιατί δεν αποδέχεται το τίτλο της Βαλκανικής χώρας , καθώς τον θεωρεί υποτιμητικό γι' αυτήν.

Οι πολιτικές μας σχέσεις με την Σλοβενία , ξεκίνησαν τον Δεκέμβριο του 1993 , με την ανταλλαγή πρεσβευτών και ως σήμερα οι διπλωματικές σχέσεις, βρίσκονται σε καλό σημείο. Οι καλές όμως διμερείς σχέσεις δεν οδήγησαν σε ανάλογη οικονομική συνεργασία , λόγω διαφορετικών στρατηγικών επιλογών των δύο χωρών. Η Σλοβενία είναι στενά συνδεδεμένη με το άρμα των Αμερικανών , αλλά ελέγχεται και από το Βατικανό λόγω θρησκείας και γειτνίασης.

Η οικονομία της Σλοβενίας βρίσκεται σε διαρκή άνοδο και έχει χαρακτηριστεί, υπό ένταξη χώρα, στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μάλιστα, την υποψηφιότητά της την στήριξε και η Ελλάδα. Παρόλο το μέγεθός της, ως χώρα αλλά και της μικρής ιστορίας, οι βασικοί οικονομικοί της δείκτες βρίσκονται σε πολύ καλό σημείο. Το ΑΕΠ το 1991, είχε μια πτώση της τάξεως του 9,3%, και το 1992 5,7%. Από το 1993 όμως άρχισε η ανοδική πορεία του ΑΕΠ στην αρχή 1%, το 1994 5,4%, το 1995 4,5%, το 1996 5%, το 1997 5%. Την ίδια περίοδο, ο πληρωθισμός, ενώ το 1994 ήταν 20%, άρχισε την κάθοδό του, το 1995 14% για να πέσει το 1996 και το 1997 στο 10%. Η ανεργία με την σειρά της ήταν το 1994 14,2%, το 1995 13,5%, το 1996 13% και το 1997 12% ⁽¹⁾.

Οι πρώτες προσπάθειες για να αναπτυχθούν οι οικονομικές σχέσεις, ξεκίνησαν το 1994, όπου υπογράφηκε Συμφωνία που καθόριζε το θεσμικό πλαίσιο των οικονομικών σχέσεων Ελλάδας-Σλοβενίας και περιελάμβανε ότι είχε υπογράψει με την πρώην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας. Επίσης το 1997, υπογράφει συμφωνία αμοιβαίας προώθησης και προστασίας των επενδύσεων, ενώ το Μάιο του 1998 υπεγράφη συμφωνία Μεταφορών και παράλληλα εξετάζεται η δυνατότητα σύναψης συμφωνίας αποφυγής Διπλής Φορολογίας και αεροπορικής συνδέσεως των δύο χωρών ⁽¹⁾.

Παρ' όλα αυτά όμως ο όγκος των διμερών εμπορικών συναλλαγών, όπως εξελίσσεται τη δεκαετία του 1990 δεν είναι ιδιαίτερα αξιόλογος. Το εμπορικό μας ισοζύγιο, με την Σλοβενία παρουσιάζεται αρνητικό από το 1993 και μετά με εξαίρεση το 1995. Τα κυριότερα προϊόντα που εισάγει η Ελλάδα από την Σλοβενία είναι μηχανολογικός εξοπλισμός, ηλεκτρικά υλικά, ενώ εξάγουμε εσπεριδοειδή, πρασκαυάσματα φρούτων, κρασιά, πλαστικές ύλες και βαμβάκι ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ "Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη"

Δυστυχώς ,ελληνική επιχειρηματική δραστηριότητα δεν υπάρχει και μέχρι σήμερα δεν έχει καταγραφεί καμιά ελληνική επένδυση στην χώρα αυτή . Στενά συνδεδεμένοι με το άρμα της γιουγκοσλαβικής φιλίας , οι έλληνες επιχειρηματίες , δεν τόλμησαν να εφορμίσουν επιχειρηματικά σε μια χώρα , όπου οι επενδύσεις είναι 100% εξασφαλισμένες , όντας (η Σλοβενία) ένα από τα αγαπημένα «παιδιά» των Αμερικανών.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1.- "Αλλαγές και επιχειρηματικές ευκαιρίες στην Κεντροανατολική Ευρώπη"
Στ.Μπαμπανάσης

Β Ο Σ Ν Ι Α

Ένα άρθρο για την Βοσνία του Γ.Καπόπουλου

“Η διάσταση της ρητορικής”

Πέντε χρόνια μετά την πανηγυρική υπογραφή των συμφωνιών του Ντέιτον, που τερμάτισαν μια σύρραξη τρεισήμισι χρόνων στην Βοσνία , οι εξελίξεις επιβεβαιώνουν την διάσταση της ρητορικής από την πραγματικότητα.

Μέσα στα πέντε αυτά χρόνια , όχι μόνο επιβεβαιώθηκε η ντε φάκτο διχοτόμηση της χώρας , η οποία είναι επί της ουσίας τριχοτόμηση , αν ληφθεί υπόψη η εύθραυστη κροατομουσουλμανική συνύπαρξη , αλλά διαπιστώνεται ότι η Βοσνία , παραμένει στεγανά κλειστή, στον άνεμο εκδημοκρατισμού ,που πνέει στην πρώην Γιουγκοσλαβία.Τα αποτελέσματα της πρόσφατης εκλογικής αναμέτρησης κατέδειξαν ότι η νέα προσέγγιση που υιοθετούν ο Μέσιτς στην Κροατία και ο Κοστούνιτσα στην Γιουγκοσλαβία ,δεν συγκινούν τους ομοεθνείς τους στην Βοσνία.

Πέντε χρόνια μετά τον Ντέιτον η ντε φάκτο τριχοτόμηση της Βοσνίας , επιβεβαιώνει την υποκρισία της «πολιτικής ορθής» ρητορικής, με την οποία εζητείτο η προάσπιση της πολυεθνικής και της πολυπολιτισμικής Βοσνίας.

Μικρογραφία της Ομοσπονδιακής Γιουγκοσλαβίας , λόγω της εθνολογικής της σύστασης η Βοσνία παρουσίαζε μια ιδιομορφία ,σε σχέση με τις υπόλοιπες Γιουγκοσλαβικές Ομόσπονδες Δημοκρατίες. Χωρίς να έχει προϊστορία , ανεξάρτητης Εθνικής υπόστασης και χωρίς να αποτελεί δημιούργημα του τιτοϊκού καθεστώτους , είχε ένα ιδιότυπο παρελθόν. Προϋπήρξε στα σημερινά της σύνορα, τμήμα πολυεθνικών κρατών : Της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας , μέχρι τον Ρωσοτουρκικό Πόλεμο του 1876-7, της Αυστροουγγαρίας ,μέχρι το 1918 και της Γιουγκοσλαβίας μέχρι το 1991.

Η διατήρηση της ενότητας της Βοσνίας προβλήθηκε ως ύψιστη ανθρωπιστική και πολιτική επιταγή της δημοκρατικής Ευρώπης ,από τους ίδιους κύκλους που πίεζαν για την εσπευσμένη αναγνώριση της απόσχισης

της Σλοβενίας και της Κροατίας. Η επιλεκτική Ευρωπαϊκή Ευαισθησία και μνήμη φρίκιασε μπροστά στην μαζική ανταλλαγή των πληθυσμών , που θα ήταν το τίμημα μιας συμπεφωνημένης διαίρεσης της χώρας , ξεχνώντας ότι τα σημερινά σύνορα της Ανατολικής Ευρώπης , στηρίζονται στην βίαιη εκδίωξη του γερμανικού πληθυσμού , που επέβαλαν οι νικητές του Β' Παγκοσμίου Πολέμου μετά το 1945.

Οι ΗΠΑ , που επέλεξαν τη Βοσνία , ως το κατ' εξοχήν πεδίο της αντιπαράθεσής τους με τους Δυτικοευρωπαίους στην περίοδο 1992-1995 , απέρριπταν όλες τις συμβιβαστικές φόρμουλες , που πρότειναν οι διεθνείς μεσολαβητές , Βανς , Κάριγκτον , Όουεν και Μπίλτ, ως ανεπαρκείς για την περιφρούρηση της ενιαίας κρατικής υπόστασης της χώρας αυτής.

Όταν η κυβέρνηση Κλίντον αναζήτησε μια «στρατηγική εξόδου» το καλοκαίρι του 1995 στην Βοσνία , κινήθηκε χωρίς τους δυτικοευρωπαϊκούς μεσολαβητικούς ενδοιασμούς : Διασφάλισε τη στήριξη της Κροατίας με αντίτιμο την αμερικανική αρωγή στην πολεμική επιχείρηση, που οδήγησε στην ανακατάληψη της Κράινα , αλλά και του Βελιγραδίου με αντίτιμο την αναγνώριση του Μιλόσεβιτς , ως εγγυητικού παράγοντα της περιφερειακής σταθερότητας. Αξίζει να σημειωθεί ότι στον ισχυρό άνδρα του Βελιγραδίου προσεφέρθη ένα επιπλέον αντίτιμο με τον παραμερισμό των Κάρατζιτς-Μπλάυτιτς, από την σερβοβοσνιακή ηγεσία , καθώς και οι δύο είχαν ανειλημμένα αμφισβητήσει την πρωτοκαθεδρία του.

Επί της ουσίας , αυτό που πέτυχε ο Ρίτσαρντ Χολμπρουγκ , δεν ήταν τίποτε άλλο παρά μια ντε γιούρε επίφαση ενότητας , σε μια ντε φάκτο διαίρεση. Μια κατάσταση πραγμάτων γνωστή στην Βαλκανική ιστορία από τον 19^ο αιώνα, όταν οι μεγάλες δυνάμεις της εποχής διατήρησαν τύποις τον έλεγχο του Σουλτάνου, στις αποσχισόμενες επαρχίες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, τις οποίες βάπτιζαν «Φόρου Υποτελείς Ηγεμονίες» μέχρι μια ευρωπαϊκή και περιφερειακή κρίση να δώσει τη δυνατότητα και της ντε γιούρε απόσχισης.

Σήμερα , είναι σαφές ότι η τύχη του Κοσσυφοπεδίου είναι στενά δεμένη με τις εξελίξεις στην Βοσνία και αντίστροφα ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Εφημερίδα , Καθημερινή , 29/10/2000

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1.- Εφημερίδα , Καθημερινή , 29/10/2000

ΤΟΥΡΚΙΑ

Το τέλος του Ψυχρού Πολέμου και η διάλυση του Συμφώνου της Βαρσοβίας, δεν σήμανε την καλύτερευση των σχέσεων , ανάμεσα στις δύο ανήκουσες στον ίδιο αμυντικό συνασπισμό χωρών (ΝΑΤΟ), Ελλάδα και Τουρκία. Αντίθετα, ο παραδοσιακός κύκλος «αντιπαράθεσης – διαπραγματεύσεων -αντιπαράθεσης» ,αποτέλεσε το χαρακτηριστικό γνώρισμα και της νέας μεταψυχροπολεμικής εποχής.

Βεβαίως, τόσο η θεωρία των διεθνών σχέσεων ,όσο και η ίδια η μεταπολεμική ιστορία των ελληνοτουρκικών σχέσεων ,πρεσβεύουν ότι η καλύτερευση των σχέσεων μεταξύ των υπερδυνάμεων , ούτε αυξάνει υποχρεωτικά την ενδοσυμμαχική συνοχή ,αλλά ούτε και οδηγεί αυτόματα στην μείωση των ενδοσυμμαχικών συγκρούσεων .Μάλλον το αντίθετο πρέπει να αναμένεται.

Πραγματικά , μια σειρά από επεισόδια και γεγονότα ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία , όπως η τουρκική εισβολή στην Κύπρο το 1974, η κρίση του Μαρτίου του 1987, η κρίση των Ιμίων και πιο πρόσφατα η υπόθεση Οτσαλάν και οι πύραυλοι S-300 , αποτέλεσαν χαρακτηριστικές εκφάνσεις μιας συγκρουσιακής σχέσης , η οποία παρέμεινε συγκρουσιακή τόσο κατά την διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου , όσο και μετά το τέλος του έως και σήμερα , την εποχή της επικυριαρχίας του ενός πόλου παγκόσμιας εξουσίας , την αμερικανικής υποδομής.

Το ενδιαφέρον ερώτημα , σχετικά με τις ελληνοτουρκικές σχέσεις εξακολουθεί να αφορά την δυνατότητα ανάπτυξης ,λιγότερο ανταγωνιστικών σχέσεων , μεταξύ δύο κρατών , τα οποία η γεωγραφία τα υποχρέωσε να

συνυπάρχουν. Το ερώτημα αυτό αναφέρεται ουσιαστικά , στην υπέρβαση του υπάρχοντος «διλήμματος ασφαλείας», που χαρακτηρίζει τις σχέσεις των δύο και το οποίο αντανακλάται περισσότερο και με τον χαρακτηριστικότερο τρόπο, στην συνεχιζόμενη και συνεχώς εντεινόμενη κατά τα τελευταία χρόνια «κούρσα των εξοπλισμών».

Η Ελλάδα και η Τουρκία , έχουν επιδωθεί την τελευταία δεκαπενταετία, σε αύξηση των αμυντικών τους δαπανών και σε μια κούρσα εξοπλισμών. Τον Απρίλιο του 1996 , η στρατιωτική ηγεσία της Τουρκίας , ανήγγειλε εξοπλιστικό πρόγραμμα , ύψους 150 δις \$, με ορίζοντα την επόμενη τριακονταετία. Το Τουρκικό παράδειγμα ακολούθησε η Ελλάδα και τον Νοέμβριο του ίδιου έτους, η Ελληνική Κυβέρνηση ανακοίνωσε το νέο εξοπλιστικό πρόγραμμα της χώρας, ύψους 4 τρισεκ. δρχ. για τα επόμενα πέντε χρόνια 1996-2000.

Αυτό έχει συγκεκριμένες συνέπειες και για τις δύο χώρες. Η μεν Τουρκία, έχει επιτύχει σαφή ανατροπή στην ισορροπία των στρατιωτικών δυνάμεων , προς όφελός της . Η εξέλιξη αυτή συνεπάγεται τεράστιες οικονομικές επιβαρύνσεις για την Ελλάδα , καθώς είναι υποχρεωμένη να φροντίζει για την συνεχή ενίσχυση των Ενόπλων Δυνάμεων , προκειμένου να διατηρηθεί η αποτρεπτική της ικανότητα. Είναι σαφές , ότι αυτή η κούρσα των εξοπλισμών δεν συνεπάγεται για την Τουρκία , το μέγεθος των επιβαρύνσεων που συνεπάγεται για την Ελλάδα , καθώς τα διαπλεκόμενα οικονομικό-στρατιωτικά συμφέροντα στην Τουρκία , είναι τόσο στενά συνδεδεμένα μεταξύ τους και τόσο ισχυρά που επιτρέπουν τον έλεγχο και της πολιτικής εξουσίας , και τον προγραμματισμό τεράστιων εξοπλιστικών προγραμμάτων. Την ίδια ώρα η Ελλάδα , έχοντας ως στόχο την οικονομική σύγκλιση με την Ευρωπαϊκή Ένωση , έχασε πολύτιμους πόρους, που θα επέτρεπε την άσκηση μιας πιο φιλολαϊκής πολιτικής και την κάλυψη ουσιαστικότερων αναγκών των πολιτών της χώρας.

Τα βασικά οικονομικά μεγέθη της Τουρκίας , δεν άφηναν περιθώρια παρερμηνειών , σχετικά με την έκταση και το μέγεθος αυτών των επιβαρύνσεων . Πάγια πολιτική της Τουρκίας είναι η εξύψωση του εθνικού

φρονήματος των Τούρκων, με την ελπίδα της αναβίωσης της Οθωμανικής αυτοκρατορίας και μέσο γι' αυτό, είναι η επίδειξη στρατιωτικής δύναμης , προσπαθώντας με αυτό τον τρόπο να κρύψουν τα σοβαρά εσωτερικά τους προβλήματα, το μέγεθος των οποίων μπορεί να προσδώσει στην χώρα, το χαρακτηρισμό της ως τριτοκοσμικής.

Μια παράθεση γεγονότων, καταδεικνύει με τον πλέον πειστικό τρόπο τις προτεραιότητες που έθεταν και ίσως θέτουν στην απέναντι πλευρά του Αιγαίου. Το 1915 διετάχθη κατά επίσημο και πανηγυρικό τρόπο , εξόντωση των Αρμενίων ,που κατοικούσαν στην τότε Τουρκία , τελευταίο κατάλοιπο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Οι Νεότουρκοι διέταξαν την σφαγή των Αρμενίων, οι ίδιοι διέταξαν και τη σφαγή που προηγήθηκε εναντίων των Ελλήνων του Πόντου , ο συνεχιστής των Νεοτούρκων Μουσταφά Κεμάλ, διέταξε τη σφαγή των Ελλήνων της Ιωνίας . Οι επίγονοι των Νεοτούρκων Μεντερές , Ιωνού και Ετζεβίτ, διέταξαν το 1995 την εξόντωση του Ελληνισμού της Κωνσταντινούπολης , των αυτοδιοικούμενων και με τεράστια ελληνική πλειοψηφία Ιμβρου και Τενέδου το 1964 και τη σφαγή και προσφυγοποίηση του Ελληνισμού της Κύπρου το 1974 μετά την κατάληψή της , συνεχίζοντας έως σήμερα την εθνοκάθαρση των συνόρων της , με τον πλέον βάρβαρο και γενοκτόνο τρόπο απέναντι στην κουρδική εθνότητα.

Η συμπεριφορά της Τουρκίας έχει διαψεύσει και τον πλέον καλοπροαίρετο παρατηρητή των ελληνοτουρκικών σχέσεων και έχει καταστήσει σαφές, ότι η γειτονική χώρα δεν είναι ευχαριστημένη με το υπάρχον status quo και ότι επιθυμεί την αλλαγή του . Συνεπώς, η ύπαρξη στρατιωτικής απειλής , δεν αποτελεί ελληνικό εφεύρημα ή αντίληψη , αλλά συγκεκριμένη και συχνά διακηρυγμένη , από την ίδια την τουρκική πολιτική ηγεσία , πραγματικότητα.

Όπως επισημαίνει ο (καθηγητής και πρώην υφυπουργός) Χρήστος Ροζάκης «οι μηχανισμοί που επιλέγει η Τουρκία για να πετύχει την ανατροπή των ισορροπιών στην περιοχή της νοτιο-ανατολικής Μεσογείου , ξεκινούν από

την χρήση βαίας (Κύπρος) ή την απειλή χρήσης βίας , όπως παρουσιάζεται με την συγκέντρωση στρατευμάτων στις αιγιακές ακτές της , ή την αναφορά στο casus belli (S-300) ή την επίδειξη δύναμης με τις παραβιάσεις του ελληνικού εναέριου χώρου και περνούν μέσα από άμεσες ή έμμεσες διεκδικήσεις ελληνικού εδάφους, με δηλώσεις Τούρκων επισήμων ,που αμφισβητούν την ελληνική κυριαρχία στα νησιά , για να καταλήξουν σε περισσότερο εκλεπτυσμένες διπλωματικές μορφές ανατροπής του status quo.

Πράγματι , μόλις τα τελευταία τρία χρόνια , η Τουρκία απείλησε με προσάρτηση του κατεχόμενου τμήματος της Κύπρου , διεκδίκησε τμήμα της ελληνικής επικράτειας (Ιμια) και αμφισβήτησε την ελληνική κυριαρχία , επί της Γαύδου.Ακόμα , απείλησε με πόλεμο (casus belli) την Ελλάδα , σε περίπτωση που η τελευταία ,ασκήσει το νόμιμο δικαίωμά της και επεκτείνει τα χωρικά της ύδατα σε 12 ναυτικά μίλια.

Όσο λοιπόν , και αν γίνονται προσπάθειες για αντιστροφή του κακού κλίματος που επικρατεί μεταξύ των δύο χωρών , τα πράγματα είναι πολύ δύσκολα αντιστρέψιμα.

Δύο τυχαία άσχημα περιστατικά , έφεραν τους δύο λαούς πιο κοντά.Αιτία , ο σεισμός του Αυγούστου του 1999, στην Τουρκία και της Αθήνας του Σεπτεμβρίου του ίδιου έτους .Με αφορμή τα ατυχή αυτά περιστατικά , στήθηκε μια ολόκληρη επιχείρηση εμπέδωσης ενός κλίματος ελληνοτουρκικής φιλίας , με αναμονή ευεργετικών συνεπειών ,σε όλους τους επιμέρους τομείς των διμερών σχέσεων.Όμως και ενώ από την πλευρά μας , οι προσπάθειες προς αυτήν την κατεύθυνση συνεχίστηκαν και συνεχίζονται , συχνά πυκνά η Τουρκία δεν ξεχνάει να μας δείχνει το πραγματικό της πρόσωπο , που είναι αυτό της διεκδικήτριας χώρας.Αυτό , εν μέρει μπορεί να δικαιολογηθεί , αν λάβουμε σοβαρά υπόψη μας , τον παρεμβατικό ρόλο που ασκεί η στρατιωτική ηγεσία στην εξωτερική πολιτική και γενικά στα πολιτικά πράγματα της χώρας.

Αυτό είναι και η αιτία για την δεινή οικονομική κατάσταση , στην οποία βρίσκεται η χώρα.Ειδικότερα ως προς τα οικονομικά μεγέθη , οι προβλέψεις

είναι δυσοίωνες και αυτές επιδεινώθηκαν ακόμα περισσότερο μετά τον καταστροφικό σεισμό του 1999. Έτσι, το 1999, η βιομηχανική παραγωγή της χώρας, μειώθηκε κατά 1% σε σχέση με το 1998. Ο πληθωρισμός ήταν της τάξης του (85,7%) το 1997, (69,7%) το 1998, και (68,8%) το 1999, έχοντας ως βλέψη για το 2000 το (20%)⁽¹⁾. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, εκτιμά ότι δεν υπάρχει περίπτωση να πέσει κάτω από (50%) μέχρι το τέλος του 2000⁽²⁾. Το έλλειμμα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης προσέγγισε το 1998 τα 3,4 δις.δολ. ενώ εκτιμάται το 2000, ότι θα ξεπεράσει τα 10 δις.δολ. Το ΑΕΠ από 192,4 δις\$ το 1997, το 1998 πήγε 204,6 δις\$, το 1999 έπεσε (6,4%) φτάνοντας τα 185,1 δις\$⁽²⁾.

Το δημοσιονομικό της έλλειμμα κινήθηκε, ως ποσοστό του ΑΕΠ στο 10% το 1998 και στο 12% το 1999⁽²⁾. Στο προϋπολογισμό του 2001, η κυβέρνηση επιδιώκει δραστικές μειώσεις των δαπανών, εξαιρώντας όμως τις δαπάνες για τους στρατιωτικούς εξοπλισμούς. Η ανεργία το 2000 βρίσκεται στο 11% ποσοστό όμως που είναι πολύ μεγαλύτερο στην πραγματικότητα⁽²⁾. Τέλος, το εξωτερικό χρέος της χώρας ανέρχεται σε 156,6 δις\$ ενώ το 1970 ήταν 71 δις \$.⁽²⁾

Η Τουρκία συνδέθηκε με την Ευρωπαϊκή Ένωση τελωνειακά το 1996. Η ένωση αυτή, αν και κινείται στα πλαίσια μιας μη ολοκληρωμένης διαδικασίας, καθώς κάποια μέτρα μη δασμολογικού χαρακτήρα, παραμένουν σε ισχύ εμποδίζοντας τις εισαγωγές, συνέβαλε στην αλματώδη αύξηση του εμπορικού ελλείμματος της Τουρκίας. Οι εμπορικές σχέσεις Ελλάδας – Τουρκίας, βελτιώνονται, έχοντας όμως όχι ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο εμπορικών συναλλαγών προσεγγίζοντας το 2000 το ύψος των 700 εκ. δολ. μόνο.

⁽¹⁾ Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας-Γενική Γραμματεία Διεθνών Σχέσεων

⁽²⁾ Εφημερίδα Ελευθεροτυπία "Τουρκική Οικονομία: Το Γκρίζο τοπίο του 2000-2001", 11/12/2000,

Δημ. Μαρδάς :Γενικός Γραμματέας Εμπορίου Υπουργείου Ανάπτυξης

Σε ίδιο επίπεδο , κινείται και η επιχειρηματική δραστηριότητα των Ελλήνων στην Τουρκία. Η μικρή ανάλυση των επιμέρους προβλημάτων των διμερών σχέσεων που προηγήθηκε , δεν αφήνει καθόλου περιθώρια δημιουργίας απορίας γι' αυτή την συμπεριφορά των Ελλήνων επιχειρηματιών. Έτσι , η δραστηριοποίηση των Ελλήνων στην γειτονική χώρα είναι εξαιρετικά μικρή , η οποία ήταν (3 εκατ.)\$ το 1995, (1,2 εκατ.)\$ το 1996, (2 εκατ.)\$ το 1997, (0,2 εκατ.)\$ το 1998, (3 εκατ.)\$ το 1999 και το Α' εξάμηνο του 2000 (14,4 εκατ.)\$ ⁽³⁾. Όπως βλέπουμε τα ποσά είναι εξαιρετικά μικρά , έχοντας όμως έντονα αυξητικές τάσεις για το 2000.

Στην προσπάθεια που φαίνεται να θέλει να καταβάλει η Τουρκία , για την ενταξή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση , τουλάχιστον αναφορικά στο οικονομικό σκέλος , έχει την ανάγκη συμπάρτασης των Ελλήνων επιχειρηματιών που και εμπειρία διαθέτουν και τεχνογνωσία , αλλά και οικονομικά μεγάθη που θα μπορέσουν να σταθούν στην Τουρκική αγορά , η οποία βέβαια δεν είναι ιδιαίτερος απαιτητική και δύσκολη , αλλά αρνητικά διακείμενη έναντι των Ελλήνων , πράγμα απολύτως κατανοητό. Τον τελευταίο καιρό τουλάχιστον , στην συνείδηση του Τουρκικού λαού , υπάρχει μια αλλαγή στάσης και συμπεριφοράς , πράγμα που φαίνεται ότι θα στρέψει αρκετούς Έλληνες προς αυτήν την κατεύθυνση.

Τον «χορό» προς αυτήν την κατεύθυνση , φαίνεται ότι θα σύρει η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας , η οποία στο πλαίσιο της κλιμακούμενης διείσδυσής της στη αγορά της γείτονος , δημιουργεί ένα private equity fund, από κοινού με την Τουρκική Gavanti Bank, και τον διεθνή επενδυτικό οίκο J.P.Morgan . Επίσης , το άνοιγμα της Εθνικής στην Τουρκία προβλέπει την λειτουργία Γραφείου Αντρίπροσώπησης στην Κωνσταντινούπολη. Το επόμενο βήμα θα είναι η λειτουργία καταστήματος ⁽⁴⁾.

⁽³⁾ "Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας", Γενική Γραμματεία Διεθνών Σχέσεων

⁽⁴⁾ Εφημερίδα , Ελευθεροτυπία : 13-12-2000 , Γιώργος Μαντέλης

Ένα ακόμα σημαντικό κομμάτι της ελληνικής δραστηριότητας , φαίνεται να αναλαμβάνει η ΔΕΗ. Ηδη , εκπονείται μελέτη για την ηλεκτρική διασύνδεση Ελλάδας-Τουρκίας , η οποία χρηματοδοτείται κατά 50% από το Κοινοτικό Πρόγραμμα Διευρωπαϊκών Δικτύων και η ΔΕΗ έχει αναλάβει την κατασκευή γραμμής μεταφοράς 400KW, από τους Φιλίππους μέχρι τον Εβρο ⁽⁵⁾.

Από τις σημαντικότερες παρουσίες είναι αυτή της ΘΕΜΕΛΙΟΔΟΜΗΣ. Η εταιρεία έχει συμφωνήσει με την ENKA Holding και την Ελληνική κατασκευαστική ΑΘΗΝΑ ,την σύμπραξη για την από κοινού ανάληψη έργων σε Βαλκανικές χώρες.Ακόμα , ιδρύθηκε η εταιρεία ΕΞΑΝΤΑΣ Consulfansy L.t.d. , η οποία ανήκει στον όμιλο της ΘΕΜΕΛΙΟΔΟΜΗΣ , και ελέγχει το 50% του μετοχικού κεφαλαίου , με θυγατρική στην Τουρκία την Exandas Istanbul Consultansy L.t.d. με 40% η ΘΕΜΕΛΙΟΔΟΜΗ και 20% Τουρκικές εταιρείες με δραστηριοποίηση στην Τουρκική αγορά ⁽⁶⁾.

Μερικοί από τους σημαντικότερους Έλληνες επιχειρηματίες ,που δραστηριοποιούνται αυτήν την στιγμή στην Τουρκία είναι η «Καπνική Μιχαηλίδης» , ο «Όμιλος Μυτιληναίος», η «3^E», η «LAVIFARM», η «Μηχανική» , η «Χαλυβουργική», η «ΔΕΛΤΑ». Ωστόσο , δεν υπάρχουν ακριβή στοιχεία του όγκου δραστηριοποίησης καθώς αυτός είναι μικρός ⁽⁷⁾.

Κάπως έτσι , διαμορφώνεται η δραστηριοποίηση των Ελλήνων σε μια χώρα με πολύ έντονα εσωτερικά προβλήματα και τεράστιες οικονομικές ανισότητες , η οποία πρόσφατα έλαβε τον χαρακτηρισμό , υποψήφια προς ένταξη Ευρωπαϊκή Χώρα.Εξαιτίας , αυτού του γεγονότους , αναμένεται, η Τουρκία θέλοντας να δείξει καλή θέληση , να προσπαθήσει να προσελκύσει ελληνικά κεφάλαια , με στόχο την οικονομική συνεργασία αλλά και την ένδειξη καλής φιλίας . Βέβαια , δεν είναι αυτό το οποίο περιμένει η Ελλάδα ως ένδειξη καλής θέλησης , αλλά πολλά άλλα πράγματα , όπως αποδοχή του

⁽⁵⁾Εφημερίδα : Επενδυτής ,10-12-2000 , Θεόδωρος Παναγούλης

⁽⁶⁾Εφημερίδα: Καθημερινή, 12-11-2000 , Αθ.Καλαϊτζόγλου

⁽⁷⁾Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας

υπάρχοντος καθεστώτους στο Αιγαίο , διάλογος για το Κυπριακό και αποδοχή του δικαστηρίου της Χάγης , για όποιες διαφορές υπάρχουν.

Η γενική εκτίμηση είναι πάντως ότι δεν υπάρχει περίπτωση να αναπτυχθεί τόσο έντονη επιχειρηματική δραστηριότητα στην Τουρκία , όσο σε άλλες χώρες , έχοντας ως αιτία , ιστορικούς και εθνικούς λόγους.Πέρα απ' αυτό όμως , σημαντικός παράγοντας για μια επένδυση είναι η ύπαρξη σταθερής πολιτικής κατάστασης και ευνοϊκού κλίματος στις σχέσεις , αφού αυτό συνεχώς μεταβάλλεται , παραμένοντας όμως γενικά αρνητικός.Όσο , και αν προσπαθήσει η Τουρκία να μας πείσει ότι υπάρχει Ευρωπαϊκή κουλτούρα και φιλοσοφία μέσα της , κάτι τέτοιο είναι σχεδόν αδύνατο να συμβεί.

Η χώρας μας τείνει την χείρα της , προς ένδειξη φιλίας , κάνοντας σημαντικότερες κατά καιρούς υποχωρήσεις , μη ασκώντας το δικαίωμα του βέτο στον Ελσίνκι, στην διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης Ελλάδας – Τουρκίας και υποστηρίζοντας την Ευρωπαϊκή της προοπτική , κάτι βέβαια πολύ δύσκολο.Η Τουρκία οφείλει να ιεραρχήσει τις στρατηγικές της επιλογές και στόχους ,ως υποψήφια προς ένταξη χώρα στην Ε.Ε. Εφόσον , η ένταξη της αποτελεί κύρια προτεραιότητά της , τότε οφείλει να αναθεωρήσει την πολιτική της σε βασικά θέματα, που αποτελούν αντικείμενο διενέξεων με τα κράτη –μέλη της Ε.Ε.: Αιγαίο, Κύπρος, μειονότητες , σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ,εντάσσονται στην ατζέντα των θεμάτων που οφείλει να επιλύσει η Τουρκία , αν επιθυμεί μια ένταξη στην Ε.Ε.

Σε άρθρο της , η "Dailly News" της Νέας Υόρκης ,υπογραμμίζει ότι η Τουρκία καλό θα ήταν να τα καταφέρει , αλλά η απόσταση που έχει να καλύψει είναι τόσο τεράστια, που είναι αδυνατόν να τα καταφέρει.Ο κορυφαίος γερμανός πολιτικός και διανοούμενος , ομοσπονδιακός καγκελάριος την δεκαετία του 1970 ,Σοσιαλδημοκράτης Χέλμουτ Σμίτ, γράφει στο πρόσφατο βιβλίο του "Η αυτοπραγμάτωση της Ευρώπης και οι προοπτικές της τον 21^ο αιώνα" ότι "η Τουρκία , για πολλούς λόγους-ιστορικούς, πολιτικούς, δημογραφικούς , πολιτισμικούς – δεν έχει θέση στην Ευρωπαϊκή οικογένεια....." ⁽¹⁾.

Τα μεταξύ μας θέματα λοιπόν, που είναι προς αναζήτηση και συζήτηση, ίσως να είναι πολύ πιο σημαντικά, από την επιχειρηματική δραστηριότητα των ελλήνων εκεί, θέτοντάς το αυτόματα σε δεύτερο πλάνο

⁽⁸⁾ Εφημερίδα :Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία , 14-01-2001, Χριστ.Γιαλλουρίδης

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1.- Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας-Γενική Γραμματεία Διεθνών Σχέσεων
- 2.- Εφημερίδα Ελευθεροτυπία "Τουρκική Οικονομία: Το Γκρίζο τοπίο του 2000-2001" , 11/12/2000,
Δημ.Μαρδάς :Γενικός Γραμματέας Εμπορίου Υπουργείου Ανάπτυξης
- 3.- Εφημερίδα , Ελευθεροτυπία : 13-12-2000 , Γιώργος Μαντέλης
- 4.- Εφημερίδα : Επενδυτής ,10-12-2000 , Θεόδωρος Παναγούλης
- 5.- Εφημερίδα: Καθημερινή, 12-11-2000 , Αθ.Καλαϊτζόγλου
- 6.- Εφημερίδα :Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία , 14-01-2001, Χριστ.Γιαλλουρίδης

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η χώρα μας είχε την τύχη ή την ατυχία, σε αυτόν τον γεωγραφικό χώρο που λέγεται Βαλκάνια, το σταυροδρόμι τόσο διαφορετικών ηπειρών, πολιτισμών, θρησκειών, κουλτούρας, να περιβάλλεται από χώρες που ποτέ δεν είχαν στο πέρασμα των αιώνων μια σταθερή δομή, στρατηγική, πολιτική. Οι αλλαγές στους στόχους σε κάθε γειτονικό μας κράτος, επηρέασαν όλα τα Βαλκανικά κράτη, οδήγησαν σε πολεμικές συγκρούσεις αλλά και πολιτικές που πολλές φορές ενώ δεν μπορούν να μετρηθούν οι απώλειες σε νεκρούς, όπως σε ένα πόλεμο, οι συνέπειες μακροχρόνια, ίσως καμιά φορά να είναι πιο σημαντικές.

Η Ελλάδα προσπαθεί να ξεφύγει από αυτόν τον χαρακτηρισμό που λέγεται Βαλκανικό κράτος και ο οποίος χαρακτηρισμός για τους Ευρωπαίους είναι σίγουρα μειωτικός για την αξία του κράτους. Με τον όρο να ξεφύγει δεν εννοούμε να αποδεσμευτεί και να αρνηθεί το χαρακτηρισμό Βαλκανικό κράτος, αλλά να αποτινάξει από πάνω της τα στοιχεία αυτά, που μπήκαν στην συνείδηση του υπόλοιπου κόσμου και υποβάθμιζαν την αξία μας. Ήδη σημαντικότερα βήματα είχαν γίνει προς τον εκσυγχρονισμό και την πρόοδο της χώρας μας, έχοντας φτάσει πλέον στο σημείο να έχει ξεφύγει πάρα πολλά «χιλιόμετρα ανάπτυξης» μπροστά από τα υπόλοιπα Βαλκανικά κράτη.

Αυτό αναγνωρίστηκε από τους Ευρωπαίους και γι' αυτό τώρα είμαστε στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχοντας κατακτήσει προνομιακή σχέση στα Βαλκάνια. Στα Βαλκάνια παρουσιάζεται η μεγάλη ευκαιρία της μεταψυχοπολεμικής περιόδου. Η Ελλάδα είναι σε θέση να καταστεί το κυριότερο οικονομικό κέντρο της περιοχής με ενεργητικές συνέπειες για την

οικονομική μας ανάπτυξη. Παράλληλα είναι σε θέση να κατακτήσει ηγετικό ρόλο στις βαλκανικές πολιτικές εξελίξεις και αναβαθμίζοντας τη γεωπολιτική σημασία της χώρας μας στα πλαίσια της Δύσης.

Οι Βαλκανικές χώρες , έχουν ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά , τα οποία μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για μια στενότερη συνεργασία και να οδηγήσουν στην δημιουργία ενός οργανικά υγιούς γεωγραφικά χώρου. Τέτοια χαρακτηριστικά είναι ο ξεχωριστός και κοινός γεωγραφικός χώρος , η γειννίαση, τα κοινά πολιτιστικά και θρησκευτικά στοιχεία , οι ομοιότητες στην ιστορική διαδρομή των λαών των Βαλκανίων και οι στενοί οικονομικοί δεσμοί στο ιστορικό παρελθόν.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες είναι αναγκαίο να διαμορφώσουμε μια ελληνική στρατηγική , που θα αξιοποιεί στο μέγιστο βαθμό τις δυνατότητες συνεργασίας . Θα οδηγεί, στην άρση των περιορισμών και θα αποφεύγει τους κινδύνους και κυρίως την βαλκανοποίηση της Ελλάδας. Η χώρα μας , πρέπει να προωθήσει τη διαβαλκανική συνεργασία, χωρίς να γίνει τμήμα του «βαλκανικού προβλήματος».

Οι βαλκανικές χώρες πρέπει να ενσωματωθούν στην Ευρώπη, απομακρυνόμενοι από τα φαινόμενα του παρελθόντος. Στα βαλκάνια, οι μύθοι ξεπερνούν το χρόνο , το παρελθόν δεν αφήνεται να γίνει παρελθόν, αλλά παραμένει ακινητοποιημένο σε ένα νευρωτικό παρόν , που μοιάζει με επιφάνεια.

Η οικονομική διάσταση της βαλκανικής συνεργασίας είναι σημαντική κυρίως από πολιτική , στρατηγική άποψη στο βαθμό που θεμελιώνει την ειρηνική συνύπαρξη των Βαλκανικών λαών . Η ιστορική εμπειρία επιβεβαιώνει ότι η κοινότητα συμφερόντων και η οικονομική συνεργασία μεταξύ των κρατών αποτελούν γερά θεμέλια της ειρηνικής συμβίωσης. Πόσο μάλλον , όταν δημιουργηθούν δεσμοί εξάρτησης (οικονομικής), μέσω της οικονομικής διύσδεισης στην χώρα , λόγω της ανάγκης προσέλκυσης ξένων κεφαλαίων.

Όταν , αναπτύσσονται οι οικονομικές σχέσεις μεταξύ των χωρών , τότε ενισχύεται η εμπιστοσύνη , η διεθνής πολιτική σταθερότητα και προωθείται η συνεργασία σε όλους τους τομείς.

Σε αυτή την κατεύθυνση κρίνουμε ως υπερ πολύτιμη την βοήθεια από τους έλληνες επιχειρηματίες . Έχοντας δραστηριοποιηθεί και καθιερωθεί στην δύσκολη και απαιτητική πλέον ελληνική αγορά, οι προϋποθέσεις επέκτασης στις υπόλοιπες Βαλκανικές χώρες είναι πολύ θετικές. Οι Ελληνικές επιχειρήσεις είναι σε πολύ πλεονεκτική θέση σε σχέση με τις υπόλοιπες γειτονικές χώρες, αφού υπερτερούν σε οικονομικά μεγέθη, σε εμπειρία και τεχνογνωσία. Ταυτόχρονα γνωρίζουν τις ιδιαιτερότητες που έχει η αγορά της Βαλκανικής αλλά και τους κινδύνους που εγκυμονούν. Οι ελληνικές επιχειρήσεις τα τελευταία 10 χρόνια έχουν διατρέξει μια τεράστια ποιοτική αναβάθμιση και έχουν αναγνωρισθεί πανευρωπαϊκά.

Η Ελλάδα θα πρέπει να μην αφήσει τις κινήσεις των ελλήνων επιχειρηματιών να γίνονται μεμονωμένα και χωρίς στήριξη , γιατί η οικονομική εξάρτηση μιάς χώρας από κάποιους επιχειρηματίες, είναι και άσκηση εξωτερικής πολιτικής. Τρανταχτό παράδειγμα η Βουλγαρία , τα Σκόπια και η Γιουγκοσλαβία. Θα πρέπει η χώρα να παρέχει κίνητρα, φορολογικά και άλλα, αλλά και οικονομική στήριξη αν αυτή χρειαστεί από κάποιο απρόοπτο γεγονός. Οι επιχειρηματικές ευκαιρίες που υπάρχουν αυτήν την χρονική στιγμή στην περιοχή είναι τεράστιες και η χρονική συγκυρία με την απαρχή της εποχής της ανασυγκρότησης των Βαλκανίων, με την οικονομική δύναμη και όχι μόνο, που διαθέτει τώρα η Ελλάδα, δεν πρέπει να μείνει ανεκμετάλλευτη.

Οι πρόσφατες εξελίξεις ,με την ανατροπή του καθεστώτους Μιλόσεβιτς στην Σερβία και την ελληνική παρουσία , δια του Γ.Παπανδρέου , στο σωστό timing , ενίσχυσαν μάλιστα αυτή τη δυναμική και διαμόρφωσαν τις προϋποθέσεις , ώστε η Ελλάδα να αποτελέσει σε μόνιμη βάση ,την ηγέτιδα δύναμη της περιοχής.Το θετικό κλίμα επισφραγίστηκε με την περιοδία ,τον Νοέμβριο του 2000 ,στις Βαλκανικές πρωτεύουσες του Γ.Παπαντωνίου , επικεφαλής κυβερνητικού επιτελείου, με κυριότερο στοιχείο το ότι αποδείχτηκε ανάγλυφα πλέον ,η σημασία της οικονομικής διπλωματίας για την χώρα μας.

Συμπεραίνεται , επομένως ότι η Ελλάδα διαθέτει σοβαρά και ισχυρά πλεονεκτήματα, τα οποία κακώς δεν είχαν αξιοποιηθεί πολύ νωρίτερα, στις σχέσεις με τα γειτονικά μας κράτη. Είναι βέβαιο, ότι κάτι τέτοιο αν είχε συμβεί η χώρα μας , θα είχε βρεί πολλαπλά ωφελήματα, θα είχε σταθεροποιήσει το πολιτικό – διπλωματικό *imperium* της περιοχής , ενώ θα είχε αποφύγει κατά πάσα βεβαιότητα και ορισμένες περιττές εντάσεις.

Όλα τούτα , ωστόσο δεν πρέπει να οδηγούν , επ’ ουδενί , σε εφησυχασμούς ή να εξαντλούνται σε συμπεριφορές απλών δημοσίων σχέσεων, που αφήνουν σε δεύτερη μοίρα , το ουσιαστικό σκέλος αυτής της πράγματι φιλόδοξης προσπάθειας, για το νέο ρόλο της Ελλάδας. Γί αυτό και θα ήταν μέγιστο λάθος να επαναπαυθεί η κυβέρνηση στις δάφνες των διακηρύξεων , για την επενδυτική «κατάσταση» των βαλκανίων με 400 εκατ.δολ. και με χρονικό ορίζοντα το 2004.

Ως εκ τούτου , οι βαλκανικοί μας στόχοι , μπορούν να συμβάλλουν στην επίτευξη των δύο άλλων βασικών μας στόχων. Στην ενεργή συμμετοχή , στην Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση αναβαθμίζοντας την θέση μας , στην κατάταξη μέσα σε αυτήν , μέσω της οικονομικής ανάπτυξης που θα ενισχύσουν οι επενδυτικές μας δραστηριότητες στο χώρο. Ταυτόχρονα , θα έχει καταφέρει και την αποτροπή της τουρκικής απειλής , μέσω του αναβαθμισμένου διεθνούς ρόλου της Ελλάδας.

Ο ορθολογικός προσδιορισμός λοιπόν , των εθνικών προτεραιοτήτων , καθίσταται απαραίτητος , αν θέλουμε η χώρα μας , να καταστεί ηγέτιδα δύναμη στην χερσόνησο του Αίμου.

**ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ
ΠΙΝΑΚΕΣ**

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΓΕΙΤΟΝΙΚΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΧΩΡΩΝ

	Ανάδοξ			Πληθωρισμός ¹			Ποσοστό ανεργίας ²			Έλλειμμα γενικής κυβέρνησης ³			Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών ³		
	ΑΕΠ ¹														
	1995	1996	1997	1995	1996	1997	1995	1996	1997	1995	1996	1997	1995	1996	1997
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	6.90	4.00	4.00	28.00	25.00	20.00	8.90	10.00	10.00	3.60	-2.50	-2.50	-1.50	-1.50	1.00
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	2.50	2.50	3.00	33.00	40.00	30.00	11.10	13.00	12.00	-6.60	-6.50	-6.00	0.30	0.00	0.00
FYROM	3.00	3.00	-	16.0*	7.0*	-	-	-	-	1.50	-	-	-	-	-
ΑΛΒΑΝΙΑ	8.50	7.00	-	8.0*	-	-	-	-	-	13.10	-	-	-	-	-
ΤΟΥΡΚΙΑ	7.30	4.50	5.00	81.60	70.00	60.00	7.50	7.70	7.40	-	-	-	-2.30	-3.80	-4.70

Πηγή: OECD Economic Outlook, June 1996

IMF, World Economic Outlook, May 1996

1. Ρυθμός μεταβολής

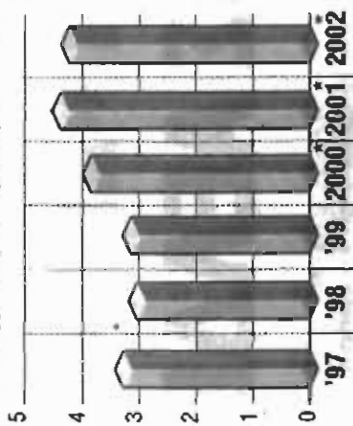
2. Ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού

3. Ως ποσοστό του ΑΕΠ (το έλλειμμα αναφέρεται με αρνητικό πρόσημο)

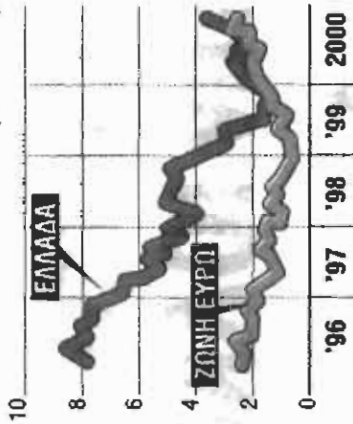
ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΙΟΥΛΙΟΣ 1997

Το ελληνικό οικονομικό «θαύμα»

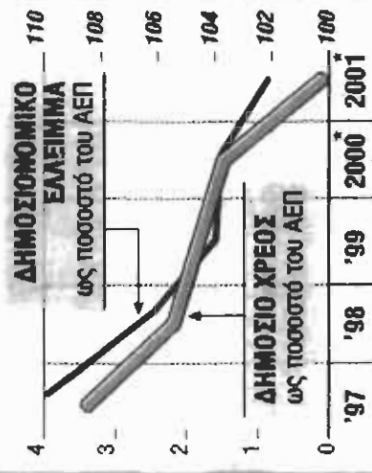
Οι ρυθμοί ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας επιταχύνθηκαν (ΑΕΠ)... (%)

...ο πληθωρισμός μειώθηκε στα επίπεδα της ζώνης ευρώ (Ποσοστό %)

...και τα ελλείμματα μειώθηκαν (Ποσοστό %)

* Πρόβλεψη

ΤΑ ΝΕΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
ΣΤΙΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ *

Αθήνα, Αύγουστος 2000

Α/Α	ΧΩΡΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧ/ΩΝ	ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
1.	ΑΛΒΑΝΙΑ	200 περίπου	<ul style="list-style-type: none"> ▪ εμπόριο ▪ τράπεζες (4 τράπεζες, 7 υποκαταστήματα) ▪ κατασκευές ▪ καπνοβιομηχανίες ▪ εταιρείες πετρελαιοειδών ▪ Το ύψος του επενδεδυμένου κεφαλαίου υπολογίζεται στα 150 εκατ. Δολάρια ΗΠΑ
2.	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	500 περίπου (αμιγείς και μικτές)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ παραγωγή ενδυμάτων ▪ τρόφιμα και ποτά ▪ παραγωγή προϊόντων αλουμινίου, χάρτου, τηλεπικοινωνιακού υλικού, προϊόντων συσκευασίας, επεξεργασμένων καπνών κ.α.) ▪ υπηρεσίες (τράπεζες, ασφαλίσεις, υγεία) ▪ Το ύψος του επενδεδυμένου κεφαλαίου υπολογίζεται στα 456,4 εκατ. Δολάρια ΗΠΑ
3.	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	1755 (αμιγείς και μικτές)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ εμπόριο ▪ υπηρεσίες (τηλεπικοινωνίες, τραπεζικές εργασίες) ▪ τυποποίηση τροφίμων και εμφιάλωση ποτών ▪ παραγωγή τηλεπικοινωνιακού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού ▪ Το ύψος του συνολικού επενδεδυμένου κεφαλαίου υπολογίζεται στα 427,4 εκατ. Δολάρια ΗΠΑ
4.	ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑΣ	230 (αμιγείς και μικτές)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ τηλεπικοινωνίες ▪ τρόφιμα, ποτά ▪ πετρελαιοειδή ▪ ορυχεία, ▪ διυλιστήρια ▪ κατασκευές ▪ ασφάλειες ▪ Το συνολικό ύψος επενδεδυμένου κεφαλαίου υπολογίζεται σε 1,2 δισεκ. Δολάρια ΗΠΑ.

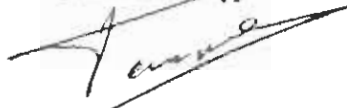
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ-Ν.Α. ΕΥΡΩΠΗΣ & Κ.Α.Κ.
ΤΜΗΜΑ ΧΩΡΩΝ ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Α/Α	ΧΩΡΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧ/ΩΝ	ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
5.	ΠΡΩΗΝ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	29 εταιρείες είναι καταγεγραμμένες από το Γραφείο ΟΕΥ, αλλά ο αριθμός τους εκτιμάται ότι ξεπερνά τις 100	<ul style="list-style-type: none"> ▪ τρόφιμα-αναψυκτικά ▪ έτοιμο ένδυμα και αξεσουάρ ▪ βιομηχανία τσιμέντου ▪ καπνοβιομηχανία ▪ ορυχεία, μάρμαρα ▪ τραπεζών ▪ εμπόριο ▪ ενέργεια (πετροχημικά) ▪ Το συνολικό ύψος επενδεδυμένου κεφαλαίου υπολογίζεται σε 300 εκατ. Δολάρια ΗΠΑ.

* Πηγή στοιχείων : Γραφεία Ο.Ε.Υ. χωρών

Σημείωση : Στις χώρες Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Κροατία και Σλοβενία υπάρχει μία σχετικά περιορισμένη επενδυτική δραστηριότητα στους τομείς του εμπορίου, των τηλεπικοινωνιών και τεχνικών έργων, η οποία ωστόσο δεν είναι καταγεγραμμένη επακριβώς.

Ο Διευθυντής

Δ. Γιάννος

ΠΙΝΑΚΕΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΞΑΓΟΥΝ ΣΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ (ΕΛΛΗΝΙΚΑ)	ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΔΟΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ (ΕΛΛΗΝΙΚΑ)	ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΚ ΠΟΛΗ (ΕΛΛΗΝΙΚΑ)	ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΛΕΦΩΝΑ
ΛΑΙΣ -ΕΤ.ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΡΟΪΟΝΤΩΜ	ΑΕ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ 74	18547 Ν.ΦΑΛΗΡΟ	4896001
ΜΕΤΑΞΑΣ Σ & Η & Α	ΑΕ	ΑΝΔΡΕΟΥ ΜΕΤΑΞΑ 6	14564 ΚΗΦΙΣΙΑ	6207100-6207600
ΕΙΡΑΪΚΗ-ΠΑΤΡΑΪΚΗ - ΙΟΜΗΧ.ΒΑΜΒΑΚΟΣ	ΑΕ	ΔΡΑΓΑΤΣΑΝΙΟΥ 8	10559 ΑΘΗΝΑ	3237911
ΡΑΓΚΙΣΤΑΣ Ν.ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΑΕ	ΠΑΤΗΣΙΩΝ 65	10433 ΑΘΗΝΑ	8832911-5
ΜΕΤΑΛΜΙΑ ΒΩΞΙΤΗ ΜΒΝΕ	ΑΕ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ 104	17676 ΚΑΛΛΙΘΕΑ	9581303
ΑΤΖΗΛΟΥΚΑΣ	ΑΕ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ 1	10552 ΑΘΗΝΑ	3251772-6
ΛΣΑ ΝΩΝ.ΕΤ.ΛΕΥΚΟΣΙΔΗΡΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΣΤΙΛΒΩΜΑΤΩΝ	ΑΕ	ΘΗΒΩΝ 200	108510 ΠΕΙΡΑΙΑΣ	4916611-17
ΛΛΗΝΙΚΗ ΛΕΥΚΟΛΙΘΟΙ ΠΚΟ	ΑΕ	ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ 45	11528 ΑΘΗΝΑ	7240446, 7227631
	ΑΕ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ 72	18346 ΠΕΙΡΑΙΑΣ	4820910-17
ΡΑΚΛΗΣ ΑΓΕΤ	ΑΕ	ΣΟΦΟΚΛΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 49-51	14123 ΛΥΚΟΒΡΥΣΗ	2898366, 2898416
ΑΛΑΣΣΙΝΟΣ Ι.ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ	ΑΕ	ΕΜΜ.ΜΠΕΝΑΚΗ 37	10681 ΑΘΗΝΑ	3816936,382
ΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΪΑ	ΑΕ	ΛΕΩΦ.ΚΗΦΙΣΙΟΥ 102	12241 ΑΙΓΑΛΕΩ	5384288, 5384289
ΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΟΣ	ΑΕ	ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 2 (ΠΥΡΓΟΣ ΑΘΗΝΩΝ)	11527 ΑΘΗΝΑ	7706811
ΚΟ- ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΪΛΙΣΤΗΡΙΑ ΑΙ ΧΗΜΙΚΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΑΕ	ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 2	11527 ΑΘΗΝΑ	7705311
ΠΙΣΚΟ-ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΥΜΑΡΙΚΩΝ	ΑΕ	Λ.ΑΘΗΝΩΝ- ΚΑΒΑΛΑΣ, ΠΑΡΟΔ.105	10447 ΑΘΗΝΑ	3413600
ΙΣΤΟΛΑΣ-ΕΥΓΕ	ΑΕ	ΕΘΝ.ΟΔΟΣ 20	30100 ΑΓΡΙΝΙΟ	0641-22992,22696
ΑΡΑΝ- ΝΩΜ.ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑΙ ΙΟΜΗΧΑΝΙΑΙ	ΑΕ	ΑΧΑΪΑΣ & ΤΡΟΙΖΗΝΙΑΣ	14564 Ν.ΚΗΦΙΣΙΑ	8070002
ΠΑΡΙΤΑΚΗΣ ΑΠ & ΣΙΑ	ΟΕ	Γ.ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 144	11251 ΑΘΗΝΑ	8253907-9
ΖΥΜΑΡΙΚΑ ΚΟΡΩΝΑ	ΑΕ	ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ 11	18545 ΠΕΙΡΑΙΑ	4612117, 461326
ΤΕΛΛΑ ΖΥΜΑΡΙΚΑ -ΥΙΟΙ ΑΝΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΙ	ΑΕ	ΔΑΦΝΗΣ 7	12131 ΑΙΓΑΛΕΩ	5314000
ΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΙ Θ.ΑΦΟΙ	ΑΕ	24ο ΧΛΜ.ΕΘΝ.ΟΔΟΥ ΑΘΗΝΩΝ-ΚΟΡΙΝΘΟΥ	19600 ΜΑΝΔΡΑ	5556121, 5556319
ΩΛΗΝΟΥΡΓΕΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ	ΑΕ	ΜΕΡΛΙΝ 10	10671 ΑΘΗΝΑ	3637646, 3628995
ΑΚΟΜΑΡ- ΒΙΟΜΗΧ.& ΜΠΟΡΙΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΕ	ΑΚΤΗ ΜΙΑΟΥΛΗ 99	18538 ΠΕΙΡΑΙΑΣ	4290094-5

ΙΟΝ-ΑΕ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΚΑΟΥ ΚΑΙ ΣΟΚΟΛΑΤΑΣ	ΑΕ	ΕΛ.ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 59	18547 ΝΕΟ ΦΑΛΗΡΟ	4814971-5
ΚΑΡΜΥΚΟ ΑΕ	ΑΕ	ΘΕΜΙΔΟΣ 26 & ΑΓΡΙΝΙΟΥ 7	17778 ΑΘΗΝΑ	4832740
ΕΛΒΙΕΜΕΚ-ΕΛ.ΒΙΟΜ.ΕΚΡΗΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΥΡΟΜΑΧΙΚΩΝ	ΑΕ	ΛΕΩΦ.ΚΗΦΙΣΙΑΣ 32	15125 ΑΘΗΝΑ	6828601
ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΠΕΤΡΟΣ	ΑΕ	ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ 96	10447 ΑΘΗΝΑ	3473300-4
ΣΕΛΜΑΚ-ΕΛΛΗΝ.ΕΛΒΕΤΙΚΗ ΒΙΟΜ.ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΞΥΛΟΥ	ΑΕ	ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 32	10671 ΑΘΗΝΑ	3397300
ΚΟΥΤΣΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ ΤΑΣΟΣ	ΑΤΟΜΙΚΗ	ΒΑΛΛΩΡΙΤΟΥ 7	10671 ΑΘΗΝΑ	3614059, 3617972
Π.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ΜΑΚΒΕΛ	ΑΕ	ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 47	54625 ΘΕΣ/ΚΗ	031/1493-5325562
ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ ΑΝ.ΒΙΟΜ.ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΙΓΑΡΕΤΩΝ	ΑΕ	ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ & ΓΡΑΒΙΑΣ	18545 ΠΕΙΡΑΙΑ	4120941
ΓΚΟΥΝΤΗΡ ΕΛΛΑΣ	ΑΕ	ΛΕΩΦ.ΚΗΦΙΣΙΟΥ 94	12210 ΑΙΓΑΛΕΩ	5625560-9
ΧΕΝΚΕΛ ΕΛΛΑΣ ΑΒΕΕ	ΑΕ	ΚΥΠΡΟΥ 23	18346 ΜΟΣΧΑΤΟ	4831740-50
ΠΑΓΚΟΜΠΣ ΣΟΥΣΑΡ ΠΑΥΛΙΔΟΥ	ΑΕ	ΚΗΦΙΣΙΑΣ 274	15323 ΧΑΛΑΝΔΡΙ	6801080
ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ	ΑΕ	ΒΙΠΕ Θ.ΣΙΝΔΟΣ	57022 ΘΕΣ/ΝΙΚΗ	031/79911335
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΛΑΔΙΚΗ ΣΥΝ/ΚΗ ΕΝΩΣΗ ΣΟΥΛΤΑΝΙΝΑΣ	ΣΥΝ/ΣΜΟΣ	ΚΑΝΑΡΗ 24	10674 ΑΘΗΝΑ	3615036, 3616553
ΒΙΟΛΞ ΜΠΙΓΚ	ΑΕ	ΑΓ.ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ	14565 ΑΝΟΙΞΗ	814102
ΧΑΪΤΟΓΛΟΥ ΑΦΟΙ	ΑΕ	ΛΟΡΔΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ	57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙ	031/751190
ΣΕΔΔ ΚΟΜΠΑΝΥ ΕΛΛΑΣ	ΕΠΕ	ΕΛ.ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 2	17676 ΑΘΗΝΑ	9295911
ΠΕΠΣΙΚΟ -ΗΒΗ	ΑΕ	22ο ΧΛΜ .ΟΔΟΣ ΑΘΗΝΩΝ-ΛΑΥΡΙΟΥ	19400 ΚΟΡΩΠΙ	6028541
ΜΠΑΛΑΜΟΥΤΣΟΣ ΜΙΧ. & ΣΙΑ	ΑΤΟΜΙΚΗ	ΦΑΛΗΡΟΥ 32	18542 ΠΕΙΡΑΙΑΣ	4202702, 4200054
ΚΑΝΑΚΙ - ΒΙΟΜ. ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΖΥΜΗΣ	ΑΕ	ΕΟ.ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ-ΔΕΡΒΕΝΟΧΩΡΙΩΝ	19600 ΜΑΝΔΡΑ	5550760-8
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Ο. & ΣΙΑ	ΟΕ	ΣΑΜΟΥ 4	17778 ΤΑΥΡΟΣ	3468680, 3425349
ΣΚΟΥΡΑΣ Α. & ΣΙΑ	ΕΠΕ	ΛΕΩΦ.ΚΡΥΟΝΕΡΙΟΥ	14565 ΚΡΥΟΝΕΡΙ	8161770-73
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚ.	ΕΕ		20001 ΖΕΥΓΟΛΑΤΕΙΟ	0741-51720-1
ΣΑΡΕΛΑΚΟΣ Δ.Ν.	ΑΕ	ΠΥΡΓΟΥ 21	18346 ΜΟΣΧΑΤΟ	4816686, 4813907
ΦΑΓΕ - ΒΙΟΜΗΧΑΝ. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΑΛΑΚΤΟΣ	ΑΕ	ΕΡΜΟΥ35	14452 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ	2845555, 2813112
ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ Κ.	ΑΕ	ΛΕΩΦ.ΒΑΣ.ΣΟΦΙΑΣ 11	10671 ΑΘΗΝΑ	3602111-4
ΕΤΕΜ-ΕΤΑΙΡ.ΕΛΑΦΡΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ	ΑΕ	ΚΗΦΙΣΙΑΣ 115	11524 ΑΘΗΝΑ	6920137
ΔΕΛΤΑ- ΠΡΟΤΥΠΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ	ΑΕ	ΕΛ.ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 3	17778 ΤΑΥΡΟΣ	3460436, 3465042
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΚΑΠΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ	ΑΑΕ	ΠΕΤΡΟΥ ΡΑΛΛΗ 75	18233 ΑΓ.Ι.ΡΕΝΤΗ	3470091, 3470378
ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΧΑΡΤΙΚΑ	ΑΕ	ΚΑΣΤΑΜΟΝΗΣ 26-28	14234 ΚΑΛΟΓΡΕΖΑ	2877050-051
ΕΒΓΑ-ΕΛΛ.ΒΙΟΜ.ΓΑΛΑΚΤΟΣ	ΑΕ	ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ 88	10447 ΒΟΤΑΝΙΚΟΣ	3463572-73

ΙΝΤΡΑΚΟΜ	ΑΕ	19,5 ΧΛΜ Ν.Ο. ΠΑΙΑΝΙΑΣ-ΜΑΡΚΟΠ.	19002 ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ	6644961-54
ΙΝΤΡΑΣΟΦΤ ΑΕΕ ΠΑΡΑΓ.ΛΟΓ/ΚΩΝ & ΗΛΕΚΤΡ/ΚΩΝ ΣΥΣΤ.	ΑΕ	ΑΔΡΙΑΝΕΙΟΥ 2Σ	11525 ΑΘΗΝΑ	6496620, 6817763
ΑΡΧΑΚΗΣ ΠΟΤΟΠΟΙΪΑ ΑΣ	ΑΕ	ΑΓ.ΣΟΦΙΑΣ 10	54622 ΘΕΣ/ΝΙΚΗ	031-222391
ΝΤΟΡΑΛ ΑΒΕΕ	ΑΕ	ΛΡΒΓ.ΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ ΤΘ.35	57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣ.	031/752652
ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ	ΑΕ	ΛΕΥΚΑΔΟΣ 28	18346 ΜΟΣΧΑΤΟ	4833200
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ	ΕΠΕ	Ν.ΚΟΡΩΝΑΙΟΥ 4	13561 ΑΘΗΝΑ	2628711, 2636743
ΜΥΛΟΙ ΣΟΠΑΣ	ΑΕ	ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 24	10671 ΑΘΗΝΑ	6450639
ΑΛΦΑ ΙΝΤΕΡΤΕΙΝΤ	ΑΕ	ΒΙΣΣΑΡΙΩΝΟΙΣ 10	10672 ΑΘΗΝΑ	3626874, 3640424
ΜΠΕΡΤΣΑΤΟΣ Κ.&ΥΙΟΙ	ΟΕ	ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ 93	11528 ΑΘΗΝΑ	7716830, 771684
ΠΑΜΟΝΑ	ΑΕ	ΝΑΥΠΛΙΟΥ- ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ 6ο ΧΛΜ.	21100 ΝΑΥΠΛΙΟ	0752/23990,22615

ΜΙΚΤΕΣ ΕΛΛΗΝΟ-ΑΛΒΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ

A/A	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΤΟΠΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΥΦΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ
1.	Alba Grek	Θαλάσσιες	Αγ.Σαράντα	1 εκατ. USD
2.	Bulo Larisa	Γεωργοκτηνοτροφική μονάδα	Αργυρόκαστρο	59.539 εκατ. δρχ
3.	Eivalbel	Βιοτεχνία	Τίρανα	
4.	Gatlic SA	Βιοτεχνία ενδυμάτων	Αργυρόκαστρο	13.000.000 ΛΕΚ
5.	Global	Βιοτεχνία	Κορυτσά	15.000.000 ΛΕΚ
6.	Inter-Alba	Εμπόριο	Τίρανα	
7.	Tradex Toronice	Ζωοτροφές	Τοροβίτσε	268 εκατ. δρχ
8.	FCISA	Εξοπλισμός		116.195 εκατ. δρχ
9.	Ηλιάδης	Εκμετάλλευση πηγής νερού		2 εκατ. δρχ
10.	Εταιρεία Καπνών	Μεταποίηση		151 χιλ. US \$
11.	Βαλαβάνης	Εμπορία γεωργικών και τυροκομικών προϊόντων	280.844 US\$	
12.	Δ.Σταμάτης	Εμπόριο		1.700 εκατ. δρχ
13.	Σχέδια Επενδύσεων	Γραφείο αντιπροσωπείας		141 χιλ. DEM
14.	Rekor A.E.	Βιομηχανία ελαστικών & υποδημάτων	Αργυρόκαστρο	12.637 εκατ. US\$
15.	Καπνική Μιχαηλίδης	Εκμετάλλευση αλβανικού καπνού		897 εκατ. US\$
16.	Sa Alb-Greek (Ελληνας εταίρος Σπύρος Κόντρης, Πρέβεζα)	Εμπόριο	Αγ.Σαράντα	420 χιλ. US\$
17.	Καμπόλης	Κλωστούφαντουργική μονάδα	Μπεράτι	
18.	Χ.Αζας	Αγροτική μεταποιητική μονάδα		
19.	Νηναπόγιας	Κλωστούφαντουργικά		
20.	Γ.Ζαριάνης	Τυροκομείο	Αγ.Σαράντα	105 εκατ. δρχ
21.	Ι.Αργυρού	Ιχθυοκαλλιέργεια τοιπούρας	Αγ.Σαράντα	149 εκατ. δρχ
22.	Β.Αναστασιάδης	Πλεκτήριο	Αγ.Σαράντα	309 εκατ. δρχ
23.	Μπέσης Στυλ.	Κλωστούφαντουργία	Αργυρόκαστρο	65 εκατ. δρχ
24.	Δ.Παναγόπουλος	Ετοιμα ενδύματα	Αργυρόκαστρο	117.500 εκατ. δρχ
25.	Φιλάν ΑΕΒΕ	Πλεκτήριο	Αγ.Σαράντα	153.213 εκατ. δρχ
26.	Π.Πσουκανέλης	Ετοιμα ενδύματα	Αργυρόκαστρο	100 εκατ. δρχ
27.	Mikaberat A.E.	Επεξεργασία καπνού	Μπεράτι	196.720 εκατ. δρχ
28.	Pastel Alba	Ετοιμα ενδύματα	Αργυρόκαστρο	77 εκατ. δρχ
29.	Algr Vurg (Furofood)	Γεωργοκτηνοτροφική μονάδα	Αγ.Σαράντα	119.842 εκατ. δρχ
30.	Βλάση Χρυσ.	Ιχθυοκαλλιέργεια	Αγ.Σαράντα	105.500 εκατ. δρχ
31.	Tilltis S.A.	Μάλλινα είδη	Αγ.Σαράντα	112 εκατ. δρχ
32.	Oltra S.A.	Βαμβακερά ενδύματα	Αγ.Σαράντα	93 εκατ. δρχ
33.	Μαμιδάκης Σωτ.	Ορυκτέλαιο	Τίρανα	145 εκατ. δρχ
34.	Polena-Tradex (JV)	Ζωοτροφές	Πολένα Κορυτσάς	120 εκατ. δρχ
35.	Zemblak Tradex (JV)	Τυροκομείο	Ζερπλάκ	122 εκατ. δρχ

36.	ΔΟΜΟΜΕΤ ΕΠΕ	Λατομείο	Αργυρόκαστρο	52.800 εκατ. δρχ
37.	Καραντίνος Γερ.	Ιχθυοκαλλιέργεια	Αγ. Σαράντα	119.000 εκατ. δρχ
38.	Κλωστήρια Κορυτσάς	Κλωστήριο	Κορυτσά	141.000 εκατ. δρχ
39.	Dele SA	Τυροκομείο	Αγ. Σαράντα	100.000 εκατ. δρχ
40.	Thessaloniki Corga Saligrari AE	Επεξεργασία σαλιγκαριών	Νιβόραν	105.800 εκατ. δρχ
41.	Ρεκόρ Αλβανίας ΑΕ	Υποδήματα	Αργυρόκαστρο	450.000 εκατ. δρχ
42.	Λένας Κωνσταντίνος	Μεταλλικά εξαρτήματα	Αργυρόκαστρο	460.000 εκατ. δρχ
43.	Alfan ae	Ενδύματα	Κορυτσά	110.000 εκατ. δρχ
44.	Terlana AE	Ενδύματα	Τίρανα	83.200 εκατ. δρχ
45.	kanex-Fler Tobacco CO SA (JV)	Επεξεργασία καπνού	Φιέρι	130.119 εκατ. δρχ
46.	Ασλανίδης -Λάζαρος	Επιπλα	Αργυρόκαστρο	100.000 εκατ. δρχ
47.	Λίτσα ΕΠΕ-Πολένα Βιολέτα	Ενδύματα	Κορυτσά	48.000 εκατ. δρχ
48.	Adeline Ενδύματα ΕΠΕ	Ενδύματα	Πόγραδετς	95.200 εκατ. δρχ
49.	Corcatex Albanian-Hellenic Textiles Manuf/Ing and Trad Co	Κλωστήριο	Κορυτσά	2.051.000 δις δρχ.
50.	Market Petra	Οικοδομικά υλικά	Αργυρόκαστρο	110.000 εκατ. δρχ
51.	Arozito Tabacco Tex.Gr.Co ltd	Παραγωγή τσιγάρων	Αργυρόκαστρο	230.000 εκατ. δρχ
52.	Σταυρόπουλος Παναγ.	Επεξεργασία χαρτιού	Κορυτσά	33.900 εκατ. δρχ
53.	Γέμπτος-Κρυελαρί Ι Keshillt TE Rrelht	Παραγωγή μεταλλικών εξαρτημάτων	Αργυρόκαστρο	46.000 εκατ. δρχ
54.	Intrallban (Ελληνας εταίρος Intracom)	Τηλεπικοινωνίες		Συμβολικό εταιρικό κεφάλαιο
55.	Perla(JV)	Εργοστάσιο χαλιών και λαϊκής τέχνης	Αγ. Σαράντα	631.720 USA
56.	Alba (JV)	Παραγωγή ενδυμάτων	Αγ. Σαράντα	383.699 USD
57.	NR.SH.SH.G. (JV)	Παραγωγή-εμπορία κρεάτων	Καβαγιά	1.000.000 USD
58.	Klea (JV)	Παραγωγή γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων	Λουσινία	110.000 USD
59.	Kristal (JV)	Παραγωγή-εμπορία γεωργικών προϊόντων	Λουσινία	757.000 USD
60.	INALT-CO (JV)	Εμπορία τροφίμων		
61.	Kodveal (JV)	Τεχνικές εταιρείες-κτιριακές εγκαταστάσεις	Λουσινία	450.000 USD\$
62.	Ηρα ΕΠΕ	Πλεκτήριο	Κορυτσά	69.230 εκατ. δρχ. 32
63.	Cordon SA	Ενδύματα	Κορυτσά	81.500 εκατ. δρχ. 400
64.	Super Beton	Οικοδομικά υλικά	Αγ. Σαράντα	65.000 εκατ. δρχ. 85
65.	Kor Export SA	Ενδύματα	Κορυτσά	82.000 εκατ. δρχ. 100
66.	Prive Ltd	Ενδύματα	Αργυρόκαστρο	68.000 εκατ. δρχ. 45
67.	Anteko Textilles	Ενδύματα	Κορυτσά	79.500 εκατ. δρχ. 70
68.	Ελαιουργία Χειμάρας ΕΠΕ	Ελαιουργείο	Χειμάρα	100.000 εκατ. δρχ. 4
69.	Action ΕΠΕ	Ενδύματα	Κορυτσά	60.906 εκατ. δρχ. 212
70.	Αφοί Βελλάνη ΑΕΒΕ	Κλωστοϋφαντουργία	Μπίλιστι	70.000 εκατ. δρχ. 67
71.	Τεχναλίτ ΑΕ	Ετ. σκυρόδεμα	Τίρανα	125.000 εκατ. δρχ. 11
72.	Chicken Famm	Παχ/ση νεοσσών	Δελβίνο	75.750 εκατ. δρχ. 7
73.	Eurofood Group	Τυροκομείο	Αγ. Σαράντα	57.000 εκατ. δρχ. 6
74.	Eurofood Group	Παστερίωση γάλακτος	Αγ. Σαράντα	83.000 εκατ. δρχ. 11
75.	N.Γ.Κάβεξ ΑΕ	Επεξεργασία καπνού	Ελμπασάν	128.000 εκατ. δρχ. 120
76.	Αφοί Π. Σιέρρου ΑΕ	Εξαρτήματα-ανταλλακτικά	Αργυρόκαστρο	54.000 εκατ. δρχ. 25
77.	Relalba SA	Κλωστοϋφαντουργία	Κορυτσά	105.500 εκατ. δρχ. 92
78.	Hiltan SA	Κλωστοϋφαντουργία	Κορυτσά	77.000 εκατ. δρχ. 31
79.	Nikolpan ΑΕ	Ενδύματα	Κορυτσά	31.400 εκατ. δρχ. 64

80.	Elal-Tex SA	Κλωστούφαντουργία	Δελβίνο	65.000 εκατ. δρχ. 50
81.	Βαλκανική Βιομηχανία Ενδυμάτων	Ενδύματα	Μπίλιστι	50.000 εκατ. δρχ. 140
82.	Αφοί Δραγάνη Κ. Μπέλλος ΑΕ	Εμφιάλωση αναψυκτικών ποτών	Κορυτσά	67.200 εκατ. δρχ. 15
83.	Kermill ΕΠΕ	Επεξεργασία χερσαίων και ιχθυερών ζώων	Κορυτσά	141.000 εκατ. δρχ. 196
84.	Interceramic SA	Καλλιτεχνική κεραμοποιία	Κορυτσά	30.000 εκατ. δρχ. 64

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΙΟΥΛΙΟΣ 1997

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

ΕΤΟΣ 1998 ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Τ.Τ.Δ.Ε	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ			ΕΞΑΓΩΓΕΣ		
	ΧΙΛ.ΔΡΧ.	ΧΙΛ.ΔΟΛ.	%	ΧΙΛ.ΔΡΧ.	ΧΙΛ.ΔΟΛ.	%
0 Τρόφιμα και ζώα ζώντα	827.261	2.799	2,91	6.063.193	20.516	11
1 Ποτά και καπνός	37.091	126	0,13	6.362.759	21.530	11,54
2 Α' ύλες μη εδωδιμες πλην καυσίμων	4.515.060	15.278	15,89	1.024.785	3.468	1,86
3 Ορυκτα καύσιμα, λιπαντικά	13.148	44	0,05	11.481.257	38.850	20,83
4 Ελαια και λιπη ζωικά ή φυτικά				35.865	121	0,07
5 Χημικά Προϊόντα	4.491.278	15.197	15,8	5.600.897	18.952	10,16
6 Βιομηχ.είδη ταξινομημένα κατά α' ύλη	14.879.541	50.349	52,35	9.317.565	31.528	16,9
7 Μηχανήματα και υλικό μεταφορών	1.462.186	4.948	5,14	9.264.957	31.350	16,81
8 Διάφορα Βιομηχανικά είδη	2.196.539	7.433	7,73	5.180.688	17.530	9,4
9 Είδη και συναλλαγές μη ταξινομημένα				788.312	2.667	1,43
ΣΥΝΟΛΟ	28.422.104	96.174	100	55.120.278	186.512	100

Πηγή ΟΠΕ

ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΞΑΓΟΥΝ ΣΕ ΣΕΡΒΙΑ-ΜΟΝΤΕΝΕΓΚΡΟ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ (ΕΛΛΗΝΙΚΑ)	ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΔΟΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ (ΕΛΛΗΝΙΚΑ)	ΓΡΑΦΕΙΟ Τ.Κ. ΠΟΛΗ (ΕΛΛΗΝΙΚΑ)	ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΛΕΦΩΝΑ	ΓΡΑΦΕΙΟ FAX
ΜΕΤΑΞΑΣ & Α.	ΑΕ	ΑΝΔΡΕΟΥ ΜΕΤΑΞΑ 8	145 64 ΚΗΦΙΣΙΑ	6207100-6207600	8073886
ΠΕΙΡΑΪΚΗ-ΠΑΤΡΑΪΚΗ-ΒΙΟΜΗΧ.ΒΑΜΒΑΚΟΣ	ΑΕ	ΔΡΑΓΑΤΣΑΝΙΟΥ 8	10559 ΑΘΗΝΑ	3237911	3231835
ΠΕΤΡΙΔΗ ΣΟΦΙΑ	ΑΤΟΜΙΚΗ	ΜΕΡΛΙΝ 8	10671 ΑΘΗΝΑ	3630057	6208763
ΧΑΤΖΗΛΟΥΚΑΣ Α.Ε.	ΑΕ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ 1	10552 ΑΘΗΝΑ	3251772-6	3240531
ΕΛΣΑ-ΑΝΩΝ.ΕΤ.ΛΕΥΚΟΣΙΔΗΡΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΤΙΛΒΩΜΑΤΩΝ	ΑΕ	ΘΗΒΩΝ 200	18510 ΠΕΙΡΑΙΑ	4916611-17	4924480
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑ-ΒΙΟΜ. ΒΑΜΒΑΚΟΣ ΠΟΤΩΝ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ	ΕΠΕ	ΣΚΟΥΦΑ 73	10680 ΑΘΗΝΑ	3633706-3627793	3647011
ΒΙΟΜ.ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΑΣ ΔΕΡΜΑΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ	ΑΕ	ΛΕΥΚΑΣ 84	26333 ΠΑΤΡΑ	061/522613	061/520031
ΤΣΑΝΤΑΛΗΣ Κ.	ΑΕ	ΑΓΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ	63080 ΑΓ.ΠΑΥΛΟΣ	0399/61394-98	0399/51185
ΒΙΤΡΟΥΒΙΤ	ΑΕ	Γ.ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 144	11251 ΑΘΗΝΑ	8253907-9	8253911
ΛΑΚΟΜΑΡ ΒΙΟΜΗΧ.ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΕ	ΑΚΤΗ ΜΙΑΟΥΛΗ 99	18538 ΠΕΙΡΑΙΑΣ	4290094-5	4290229

ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΑΕΒΕ	ΑΕ	ΠΑΡΟΔΟΣ ΒΕΡΙΤΗ	82100 ΧΙΟΣ	0271/41503,41525	0271/41569
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΛΑΔΙΚΗ ΣΥΝ/ΚΗ ΕΝΩΣΗ ΣΟΥΛΤΑΝΙΝΑΣ	ΣΥΝ/ΣΜΟΣ	ΚΑΝΑΡΗ 24	10674 ΑΘΗΝΑ	3515036, 3616553	3602804
ΓΚΕΛΗΣ Π.ΚΩΝ. & ΣΙΑ	ΟΕ	ΜΕΓΑΛΗ ΡΑΧΗ ΤΑΧΙΟΥ	3220 ΘΗΒΑ	0262/27616,22929	0262/22033
ΣΚΟΥΡΑΣ Δ. & ΣΙΑ	ΕΠΕ	ΛΕΩΦ. ΚΡΥΟΝΕΡΙΟΥ	14565 ΚΡΥΟΝΕΡΙ	8161770-73	8161021
ΔΑΝΤΙΣ & ΓΚΥΡ.ΕΛΛΑΣ 6873838	ΑΕ	ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 5 & ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	15451 Ν.ΨΥΧΙΚΟ	6878901-3	6879565
ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ Κ.	ΑΕ	ΛΕΩΦ.ΒΑΣ.ΣΟΦΙΑΣ 11	10671 ΑΘΗΝΑ	3602111-4	3602114
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΚΑΠΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ	ΑΕ	ΠΕΤΡΟΥ ΡΑΛΛΗ 75	18233 ΑΓ.ΙΩΑΝ.ΡΕΝΤΗ	3470091, 3470278	3458486
ΜΟΥΝΤΖΟΥΡΗΣ ΕΥΑΓ.-ΕΛΑΙΟΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΟΕ	ΒΑΣ.ΝΤΟΥΖΕΝΗ 19	22019 ΑΣΤΡΟΣ	0755/51722,51062	0755/51723
ΙΝΤΡΑΣΟΦΤ ΑΕΕ ΠΑΡΑΓ.ΛΟΓ/ΚΩΝ & ΗΛΕΚ/ΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	ΑΕ	ΑΔΡΙΑΝΕΙΟΥ 2	11525 ΑΘΗΝΑ	6496620, 6817763	6825259

ΠΗΓΗ: ΠΣΕ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΙΟΥΛΙΟΣ 1997

**ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΙΜΕΡΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ
ΕΛΛΑΔΑ-ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑΣ**

	1989	1990	1991	1992	1993-1994	1995	1996
Εισαγωγές	22	276,5	226,2	6,2	-	1	95
Εξαγωγές	109,5	180	159,9	15,8	-	18,2	148
Όγκος εμπορίου	337,5	456,5	386,1	22	-	19,2	243
Ισοζύγιο	-118,5	-96,4	-66,4	+9,6	-	+16,8	+53

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΡΙΔΙΟ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΗΣ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑΣ

	Αξία σε 1.000\$	Ελληνική Συμμετοχή
Εισαγωγές Γιουγκοσλαβία	3.100.347	3,50%
Εξαγωγές Γιουγκοσλαβία	1.411.706	4,50%

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία ΟΔΓ

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

		ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ		ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ	
		Ποσότητα σε t	Αξία σε 1.000\$	Ποσότητα σε t	Αξία σε 1.000\$
00-10-40	Αγροτικά	13.722	6.374	41.439	22.239
50-90	Βιομηχανικά	66.063	58.007	247.231	85.930
	ΣΥΝΟΛΟ	79.785	64.381	288.670	108.169

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της ΟΔΓ

ΠΙΝΑΚΕΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Εξωτερικό εμπόριο Ρουμανίας (Ιαν-Νοέμβριος 1998)

	FOB		CIF	
	ΕΞΑΓΩΓΕΣ 1.1-30.11.98 σε εκατ.δολ.	Μεταβολή % σε σχέση με 1.1-30.11.97	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ 1.1-30.11.98 σε εκατ.δολ.	Μεταβολή % σε σχέση με 1.1.-30.11.97
ΣΥΝΟΛΟ	7.596,00	97,70	10.658,10	105,90
Ε.Ε.	4.915,30	111,30	6.136,70	116,90
Αυστρία	229,20	141,40	318,10	120,90
Βέλγιο	141,20	102,50	196,00	121,90
Δανία	19,90	129,50	63,60	141,80
Γαλλία	450,70	103,40	709,60	125,20
Φινλανδία	10,30	178,10	39,40	165,20
Γερμανία	14.387,30	112,70	1.862,90	112,60
Ελλάδα	188,40	118,50	181,60	106,50
Ιρλανδία	6,50	99,40	30,80	147,50
Ιταλία	1.681,40	111,20	1.859,70	116,50
Λουξεμβούργο	0,50	271,10	10,80	146,60
Ολλανδία	285,90	116,10	247,20	125,30
Πορτογαλία	15,80	121,20	14,10	233,70
Ισπανία	76,10	101,30	109,10	161,30
Σουηδία	43,20	92,30	133,80	112,80
Ηνωμ. Βασίλειο	278,90	99,70	360,00	103,00
Σ.Ε.Φ.Τ.Α. όπου:				
Τσεχία-	11,90	76,90	178,00	195,20
Πολωνία	73,30	79,20	132,20	171,70
Ουγγαρία	201,50	122,10	503,10	166,50
Άλλες χώρες όπου: ΗΓΠΑ	293,30	98,20	463,20	114,50
Τουρκία	294,70	90,00	244,00	129,70
Αίγυπτος	165,40	76,70	40,40	35,50
Ρωσία	76,20	32,40	978,20	80,00

Πηγή: Γραφείο Ακολούθου ΟΕΥ (Βουκουρέστι)

ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑ (1998)

Α/Α	Χώρα	Αξία επενδεδυμένου κεφαλαίου σε εκ.δολ.	Αριθμός εγγεγραμμένων εταιρειών
1.	Ολλανδία	540,5	967
2.	Γερμανία	376,2	7905
3.	Ιταλία	292,2	7081
4.	Γαλλία	273,6	1865
5.	ΗΠΑ	242,3	2501
6.	Κορέα	234	52
7.	Μ.Βρετανία	183	852
8.	Τουρκία	176,8	5343
9.	Αυστρία	174,1	1727
10.	Λουξεμβούργο	138	127
11.	Ελλάδα	85,4	1603
12.	Κύπρος	85,4	1603
13.	Ουγγαρία	84,4	2712
14.	Ελβετία	72,9	768
15.	Σουηδία	58,4	546
16.	Συρία	57,8	4096
17.	Καναδάς	51,6	600
18.	Ταϊλάνδη	41,4	14
19.	Κίνα	40,7	4712
20.	Βέλγιο	37,9	684

Πηγή: Γραφείο Ακολούθου ΟΕΥ (Βουκουρέστι)

ΟΙ 10 ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑ

1.	BANCA BUCURESTI(Τράπεζα Πίστewς)	με 7,6 εκατ.δολ
2.	INTL'COMMERCIAL BLACK SEA BANK (Εμπορική)	με 5,9 εκατ.δολ
3.	INTRACOM	με 4,4 εκατ.δολ
4.	BEST FOODS PRODUCTIONS	με 3,2 εκατ.δολ
5.	CROIF MISTER P	με 2,2 εκατ.δολ
6.	FRIGOREX ROMANIA	με 2,1 εκατ.δολ
7.	DELROM (ΔΕΛΤΑ)	με 2,1 εκατ.δολ
8.	ΑΡΕΜΙΝ	με 1,6 εκατ.δολ
9.	BUTAN GAZ ROMANIA (PETROGAZ)	με 1,3 εκατ.δολ
10.	STAR FOODS	με 0,9 εκατ.δολ

Πηγή: ΥΠΕΘΟ

**ΠΙΝΑΚΕΣ
ΠΡΩΗΝ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΚΗΣ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
(ΠΓΔΜ)**

Όγκος εμπορικών συναλλαγών της ΠΓΔΜ με το εξωτερικό κατά ομάδες χωρών
(σε χιλιάδες δολάρια ΗΠΑ κατά το εντεκάμηνο 1 Ιανουαρίου -30 Νοεμβρίου 1996)

	Εισαγωγές από ΠΓΔΜ		INDEX 1.11.96	Εξαγωγές προς ΠΓΔΜ		INDEX 1.11.96	Δομή	
	1.11.96	1.11.96		1.11.96	1.11.96		Εισαγωγές	Εξαγωγές
Σύνολο	1.104.982	806.956	73,1	1.518.568	1.424.648	93,8	100	100
A. Αναπτυγμένες Χώρες	479.536	352.845	73,6	755.236	724.337	95,9	43,6	50,9
- Ευρωπαϊκή Ένωση	372.667	278.589	74,8	604.207	563.697	93,3	34,6	39,6
- ΕFTA	34.333	19.962	58,1	16.764	22.661	13,2	2,5	1,6
- Άλλες χώρες	72.536	54.294	74,9	134.765	132.979	102,7	6,7	9,7
B. Χώρες Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης	431.477	116.114	26,9	383.532	317.668	82,8	14,4	22,3
Γ. Μη Αναπτυγμένες Χώρες	891	939	158,9	2.199	5.433	247,1	0,1	0,4
Δ. Αναπτυσσόμενες Χώρες	41.773	10.462	25	75.544	83.060	109,9	1,3	5,8
Ε. Πρώην Γιουγκοσλαβικές	151.605	326.596	215,4	302.057	294.148	97,5	40,5	20,6

Πηγή: ΥΠΕΞ, Ελλάδα, Εθνική Στατιστική Υπηρεσία ΠΓΔΜ.

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΙΟΥΛΙΟΣ 1997

ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

	1997	1998	1999	2000
Αύξηση ΑΕΠ (%)	1,5	2,9	-15	0
Βιομηχανική παραγωγή (%)	1,6	4,5	-35	5
Πληθωρισμός (%)	4,4	0,8	4	8
Εξαγωγές (σε εκατ.δολ.)	1,201	1,322	800	900
Εισαγωγές (σε εκατ.δολ.)	1,589	1,722	1,5	1,35
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% του ΑΕΠ)	-7,4	-8,2	-13,5	-11,7
Συναλλαγματική ισοτιμία (Δηνάριο:\$1)	50	54,5	55,3	58,6

Πηγή : ΕΙΥ

ΚΕΡΔΟΣ : ΜΑΙΟΣ 2000**Επιχειρήσεις με Ελληνική συμμετοχή στα Σκότσια σε ποσοστό άνω του 50%**

Έτος	Αριθμ.Εγκρίσεων	Κεφάλαιο
1996	82	23 εκ. DM & 8 εκ. \$
1997	52	3,5 εκ. DM
1998 (Φεβ)	6	83 χιλ. DM
Σύνολο	140	26,583 εκ. DM & εκ. \$

1. Πηγή ΥΠΕΞ Π.Γ.Δ.Μ. & Δ.Ι.Π.Ε.Κ.

ΟΙ 10 ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΙ ΞΕΝΟΙ ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ ΣΤΗΝ ΠΓΔΜ

ΕΠΕΝΔΥΤΗΣ	ΧΩΡΑ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ	(σε εκατ. δολ.)
1. National Bank	Ελλάδα	Stopanska Banka	58,6
2. Balkanbrew Holding	Ελλάδα	Pivara Skopje	34
3. Hellenic Petroleum	Ελλάδα	ΟΚΤΑ	182
4. T#an, Holderbank	Ελλάδα-Ελβετία	Usje	30
5. Balkan Steel	Λιχτεστάιν	Ladna Valalnica	21
6. Duferco Investment	Ελβετία	Makstil	11,5
7. East West Trade	Αυστρία	Centro	11
8. Tobacna Ljubljana	Σλοβενία	Tutunski Kombinat	3
9. Intabex Ολλανδία	Jugotutum	2,4	
10. Maripel	Ιταλία	Bargala	1,4

Πηγή: Macedonia Privatisation Agency

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΠΓΔΜ

ΕΤΟΣ 1998 ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Τ.Τ.Δ.Ε	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ			ΕΞΑΓΩΓΕΣ		
	ΧΙΛ.ΔΡΧ.	ΧΙΛ.ΔΟΛ.	%	ΧΙΛ.ΔΡΧ.	ΧΙΛ.ΔΟΛ.	%
0 Τρόφιμα και ζώα ζώντα	1.735.109	5.871	9,83	9.918.789	33.563	12,51
1 Ποτά και καπνός	146.382	495	0,83	3.434.402	11.621	4,33
2 Α' ύλης μη εδωδιμες πλην καυσίμων	1.057.757	3.579	5,99	2.597.475	8.789	3,28
3 Ορυκτα καύσιμα, λιπαντικά	177	1	0	32.938.671	111.456	41,55
4 Ελαια και λιπη ζωικά ή φυτικά	8.664	29	0,05	2.679.206	9.066	3,38
5 Χημικά Προϊόντα	716.586	2.425	4,06	3.078.282	10.416	3,88
6 Βιομηχ.είδη ταξινομημένα κατά α' ύλη	6.312.118	21.359	35,76	12.631.602	42.742	15,94
7 Μηχανήματα και υλικό μεταφορών	586.210	1.984	3,32	5.583.720	18.894	7,04
8 Διάφορα Βιομηχανικά είδη	7.087.043	23.981	40,15	6.403.086	21.666	8,08
9 Είδη και συναλλαγές μη ταξινομημένα				1.342	5	0
ΣΥΝΟΛΟ	17.650.026	59.724	100	79.266.575	268.218	100

Πηγή: ΟΠΕ

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΞΑΓΟΥΝ ΣΤΗΝ ΎΦΡΟΜ. (ΠΓΔΜ)

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ (ΕΛΛΗΝΙΚΑ)	ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΔΟΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ (ΕΛΛΗΝΙΚΑ)	ΓΡΑΦ. Τ.Κ.	ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΟΛΗ (ΕΛΛΗΝΙΚΑ)	ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΛΕΦΩΝΑ	ΓΡΑΦΕΙΟ FAX
ΛΑΤΟΜΕΙΑ ΜΑΡΜΑΡΟΥ ΔΙΟΝΥΣΟΥ ΠΕΝΤΕΛΗΣ	ΑΕ	ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 119	11526	ΑΘΗΝΑ	6911393-6918825	6927349
ΜΕΤΑΞΑΣ & Η. & Δ.	ΑΕ	ΑΝΔΡΕΟΥ ΜΕΤΑΞΑ 6	14564	ΚΗΦΙΣΙΑ	627100-6207600	8073886
ΕΛΛ. ΕΤ. ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ & ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ	ΑΕ	ΑΜΑΛΙΑΣ 20	10557	ΑΘΗΝΑ	3236011-19	3221103
ΔΑΝΤΕΛΑ ΕΛΛ. ΒΙΟΜ. ΔΑΝΤΕΛΩΝ ΚΑΙ ΚΟΥΡΤΙΝΩΝ	ΑΕ	ΖΗΝΩΝΟΣ 18	19400	ΚΟΡΩΠΙ	6623721-2-3	8832489
ΦΑΡΑΝ-ΗΝΩΜ. ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑΙ	ΑΕ	ΑΧΑΪΑΣ & ΤΡΟΙΖΗΝΙΑΣ	14564	Ν. ΚΗΦΙΣΙΑ	8070002	8071688
ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ Γ.-ΜΑΡΜΑΡΑ ΔΡΑΜΑΣ	ΑΕ	ΤΕΡΜΑ ΚΟΜΗΝΩΝ	66100	ΔΡΑΜΑ	0521/33800-5	0521-34793
ΣΩΛΗΝΟΥΡΓΕΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ	ΑΕ	ΜΕΡΛΙΝ 10	10671	ΑΘΗΝΑ	3637646-3628995	3630768
ΛΑΚΟΜΑΡ ΒΙΟΜ. ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΕ	ΑΚΤΗ ΜΙΑΟΥΛΗ 99	18538	ΠΕΙΡΑΙΑΣ	4290094-5	4290229
ΚΑΡΤΟΝΓΙΑΚ	ΑΕ	ΒΙΟΜ. ΠΕΡ. ΘΕΣ/ΚΗΣ	57022	ΘΕΣ/ΝΙΚΗ	031/792013-798554	031-798091
ΚΟΤΣΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ ΤΑΣΟΣ	ΑΤΟΜΙΚΗ	ΒΑΛΛΑΩΡΙΤΟΥ 7	10671	ΑΘΗΝΑ	3614059, 3617972	3632022
ΤΣΙΤΣΙΦΩΔΗΣ ΑΘΑΝ. ΑΝΤΩΝΙΟΣ	ΑΤΟΜΙΚΗ	Δ. ΚΑΛΛΕΡΓΗ 14	40003	ΑΓΙΑ	0494/22642-23542	0494-22095
ΣΕΛΛ ΚΟΜΠΑΝΥ ΕΛΛΑΣ	ΕΠΕ	ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 2	17676	ΑΘΗΝΑ	9295911	9222804
ΣΚΟΥΡΑΣ Α. & ΣΙΑ	ΕΠΕ	ΛΕΩΦ. ΚΡΥΟΝΕΡΙΟΥ	14565	ΚΡΥΟΝΕΡΙ	8161770-73	8161021
ΗΡΑΚΛΗΣ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ	ΑΕ	ΣΟΦ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 49-51	14123	ΛΥΚΟΒΥΣΣΗ	2898477	2819406
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑ	ΑΕ	ΚΟΜΗΝΗΝΩ 261	54624	ΘΕΣ/ΝΙΚΗ	031/227477, 236410	031-283794

ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ Ν. ΚΑΙ ΣΙΑ	ΟΕ	5ο ΧΙΛ.ΘΕΣ. - ΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ	57009	ΚΑΛΟΧΩΡΙ	031/751768-768176	031-752365
ΚΟΥΤΡΟΓΙΑΝΝΟΣ Ι.ΧΡΗΣΤΟΣ	ΑΕ	3ο ΧΙΛ.ΙΤΕΑΣ-ΑΜΦΙΣΣΗΣ	33200	ΙΤΕΑ	0265/32884, 33186	0265-33760
ΚΑΡΔΑΣΙΔΑΡΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ ΚΑΙ ΥΙΟΙ	ΑΕ	ΟΡΦΕΩΣ 152	11855	ΑΘΗΝΑ	3461587-3461593	3421626
ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ	ΑΕ	ΛΕΥΚΑΔΟΣ 2Β	18346	ΜΟΣΧΑΤΟ	4833200	4815977
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ	ΕΠΕ	Ν.ΚΟΡΩΝΑΙΟΥ 4	13561	ΑΘΗΝΑ	2628711-2636743	2614393
ΜΠΕΡΤΣΑΤΟΣ & ΥΙΟΙ	ΟΕ	ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ 93	11528	ΑΘΗΝΑ	7716830-7716840	7704525

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΙΟΥΛΙΟΣ 1987

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΡΟΑΤΙΑΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΚΡΟΑΤΙΑΣ (1990-1996) (ΣΕ ΧΙΛ.ΔΟΛ)

ΕΤΟΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	ΕΞΑΓΩΓΕΣ	ΥΦΟΣ ΑΝΤΑΛ	ΙΣΟΖΥΓΙΟ
1990	32,419	23,979	56,398	8,44
1991	31,419	16,271	47,69	15,148
1992	14,626	9,675	24,301	4,951
1993	15,939	7,018	22,957	8,921
1994	12,456	6,871	19,327	5,585
1995	18,932	15,929	34,861	3,003
1996	7,031	14,563	21,594	7,532

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΚΡΟΑΤΙΑΣ 1992-1998* ΣΕ ΕΚΑΤ.ΔΟΛ.

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998* α' εξάμηνο
Ισοζύγιο	0	9	-4,7	-0,4	3,1	21	8,2
Εισαγωγές	5,5	17,1	14,1	14,2	10,6	6,5	3,2
Εξαγωγές	1,2	8,1	9,4	13,8	13,7	27,5	11,4
Όγκος εμπορίου	6,7	25,2	23,5	28	24,3	34	14,7

Πηγή: ΕΣΥΕ ΥΠΕΘΟ Δ/ση ΚΑΕ, Τμήμα Β' ΟΠΕ, Τμήμα Στατιστικής Ανάλυσης-Τεκμηρίωσης

ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΛΟΒΕΝΙΑΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΣΛΟΒΕΝΙΑΣ

Εις εκατ. δολ. ΗΠΑ	1993	1994	1995	1996	1997	1998*	1999*
Εισαγωγές	18,2	16,8	31,9	22,9	24	13,87	14,68
Εξαγωγές	5,3	6,4	10,7	12,6	15	9,8	16,22
Όγκος εμπορίου	23,5	23,2	42,6	35,5	39	23,67	30,9
Εμπορικό ισοζύγιο	-12,9	-10,4	-21,2	-10,3	-9	-4,07	1,54

* Ιανουάριος-Αύγουστος

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΣΛΟΒΕΝΙΑΣ

ΕΤΟΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΣΕ ΧΙΛ. ΔΟΛ.	ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΣΕ ΧΙΛ. ΔΟΛ.	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΣΕ ΧΙΛ. ΔΟΛ.	ΥΨΟΣ ΑΝΤΑΛ. ΣΕ ΧΙΛ. ΔΟΛ.	ΣΧΕΣΗ ΕΞΑΓ./ΕΙΣΑΓ.
1992	2,17	2,92	-0,05	4,39	97,70%
1993	10,5	13,35	-2,86	23,185	78,60%
1994	7,37	20,6	-13,24	27,97	35,80%
1990-94	20,04	36,18	-16,15	56,22	55,40%

Πηγή: ΕΣΥΕ

ΠΙΝΑΚΕΣ ΤΟΥΡΚΙΑ

Η ΕΛΛΑΔΑ παρουσιάζεται να έχει πραγματοποιήσει επενδύσεις σε εκ.\$ ΗΠΑ, πηγή Σ.Υ.Τ:

1995 (3), 1996 (1.2), 1997 (2), 1998 (0.2), 1999 (3) και Α εξαμ. 2000 (14.4).

Ελληνική επενδυτική και εμπορική παρουσία στην Τουρκία

Οκτώ περίπου ελληνικές επιχειρήσεις έχουν επενδύσει στην Τουρκία και περίπου τριάντα δραστηριοποιούνται εμπορικά με ανυπαρξία επίσημης καταγραφής τους:

ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΚΛΑΔΟΣ	ΕΙΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
INFORMER ΑΕΒΕ	Πληροφορική	Κοινοπραξία
ΒΩΞΙΤΕΣ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ	Αργυρομεταλλεύματα	Δραστηριότητα
ΚΑΠΝΙΚΗ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ	Καπνοβιομηχανία	»
ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ	Ζυθοποιία	»
Π.ΓΕΡΟΛΥΜΑΤΟΣ	Φαρμακοβιομηχανία	»
ΣΕΓΚΟΣ	Βερνίκια	»
DOMUS	Κλειδαριές	»
ΠΑΡΘΕΝΩΝ ΑΕ	Σταφίδες	»
EURODRIP	Αρδευτικά συστήματα	»
HELLAS CAN	Δοχεία συσκευασίας	»
SWIFT	Κόλλες	»
ΑΛΤΑ	Πλαστικά	»
VIOLMET	Λιπάσματα	»
ΔΕΛΤΑ	Γαλακτοβιομηχανία	»
3Ε	Συσκευασίες	»
LAVIFARM	Φαρμακοβιομηχανία	»
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ΟΜΙΛΟΣ	Ορυχεία μεταλλεία	Επένδυση
ΔΕΣΠΕΚ ΕΛΛΑΣ	Πληροφορική	Κοινοπραξία
ΜΕΤΑΛΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗ ΑΓΡ.		Δραστηριότητα
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ		Κοινοπραξία επένδυση
ΙΑΤΡΙΚΟ ΑΘΗΝΩΝ		Δραστηριότητα
ΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΕ	Κατασκευές	Επένδυση
ΘΕΜΕΛΙΟΔΟΜΗ	Κατασκευές	Δραστηριότητα
ΤΙΤΑΝ ΑΕ	Τσιμεντοβιομηχανία	Επένδυση
ΑΡΓΥΡΟ/ΜΕΤΛ ΒΑΡΥΤΙΝΗ		Επένδυση
ΣΠΥΡΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚ	Σπορόφυτα, υβρίδια	Επένδυση
ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ		Επένδυση

Τούρκικες επιχειρήσεις κυρίως ΜΜΕ έχουν εκδηλώσει έντονο ενδιαφέρον, για την συμμετοχή τους σε προγράμματα της Ε.Ε με έλληνες επιχειρηματίες.

Στις 20-12-1999 υπεγράφη συμφωνία για την ίδρυσης μικτής επιχείρησης στην Ελλάδα μεταξύ της ελληνικής εταιρίας ΜΕΤΟΝ ΕΤΕΠ και της τούρκικης ΥΑΡΙ ΜΕΡΚΕΖΙ, παραγωγής πλαστικών σωλήνων ύδρευσης, επενδύοντας 15 εκ. \$ ΗΠΑ.

Μεταξύ των δύο εταιρειών επίσης συμφωνήθηκε και η συμμετοχή τους σε κατασκευαστικά έργα.

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΤΟΥΡΚΙΑΣ

ΕΤΟΣ 1998	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ			ΕΞΑΓΩΓΕΣ		
	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Τ.Τ.Δ.Ε	ΧΙΛ.ΔΡΧ.	ΧΙΛ.ΔΟΛ.	%	ΧΙΛ.ΔΡΧ.	ΧΙΛ.ΔΟΛ.
Τρόφιμα και ζώα ζώντα	9.088.556	30.753	8,33	1.037.661	3.511	1,02
Ποτά και καπνός	1.117.571	3.782	1,02	6.604.377	22.348	6,51
Α' ύλης μη εδώδιμες πλην καυσίμων	2.578.961	8.727	2,36	28.337.941	95.889	27,92
Ορυκτα καύσιμα, λιπαντικά	1.714.618	5.802	1,57	24.238.842	82.018	23,88
Ελαια και λιπη ζωικά ή φυτικά	354.412	1.199	0,32	1.054.822	3.569	1,04
Χημικά Προϊόντα	4.244.621	14.363	3,89	13.390.959	45.312	13,19
Βιομηχ.είδη ταξινομημένα κατά α' ύλη	71.665.073	242.497	65,69	17.651.748	59.729	17,39
Μηχανήματα και υλικό μεταφορών	10.655.080	36.054	9,77	7.009.013	23.717	6,91
Διάφορα Βιομηχανικά είδη	7.678.261	25.981	7,04	1.990.816	6.736	1,96
Είδη και συναλλαγές μη ταξινομημένα				180.624	611	0,18
ΣΥΝΟΛΟ	109.097.153	369.158	100	101.496.803	343.440	100

Πηγή : ΟΠΕ

